

Institutul Național de Cercetări Economice

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 30 (trim. II) 2018

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Corina Gribincea, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova, Zaharia Olărescu, Zinovia Toacă

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

© Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	10
Rezumatul ediției	14
Capitolul I. PRODUCȚIA	19
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	28
Capitolul III. FINANȚE	36
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	48
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	55
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	57
Capitolul VII. PROGNOZA PENTRU ANUL 2018	67
ANEXE STATISTICE	73

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Igor Dodon
Președintele Parlamentului	Adrian Candu
Prim-ministru	Pavel Filip
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Partidul Democrat din Moldova – 42, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova – 24, Partidul Liberal – 9, Grupul Parlamentar Popular European – 9, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 6, Partidul Liberal Democrat din Moldova – 5, Deputați neafiliați – 6.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km ²
Unități administrative	32 raioane, 13 municipii, UTA Găgăuzia, Unitățile administrative-teritoriale din stânga Nistrului
Populația stabilă	3547,5 mii locuitori (la începutul anului 2018)
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creștină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul II, 2018: 1 USD = 16,7 MDL; 1 EUR = 19,9 MDL)

ABREVIERI

ACECL	- Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	- Avantajul Comparativ Relevant
AGCS	- Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	- Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	- Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	- Acord de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	- Preferințe Comerciale Autonome
APC	- Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	- Biroul Internațional al Muncii
BMA	- Biroul Migrație și Azil
BNM	- Banca Națională a Moldovei
BPN	- Bugetul Public Național
BNS	- Biroul Național de Statistică
BPA	- Bune practici agricole
BTC	- Bariere Tehnice în Comerț
CBN	- Certificatele Băncii Naționale
CE	- Comisia Europeană
CFA	- Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	- Consumul Final al Populației
CNPF	- Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	- Capital Normativ Total
CPE	- Coeficientul Protecției Efective
CSCI	- Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
CT	- Contingent Tarifar
DPI	- Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	- Drepturi Speciale de Tragere
EAD	- Echivalent ad-valorem
FMI	- Fondul Monetar Internațional
INCE	- Institutul Național de Cercetări Economice

IHH	- Indicele Herfendahl-Hirschman
IMM	- Întreprinderi Mici și Mijlocii
IPC	- Indicele Prețurilor de Consum
IPP	- Indicele Prețului de Producție
IPPI	- Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	- Investiții Străine Directe
IVF	- Indicele Volumului Fizic
IVU	- Indicele Valorii Unitare
MAIA	- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	- Moldova Agroindbank
MDL	- Leu Moldovenesc
MF	- Ministerul Finanțelor
MSF	- Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	- Națiunea cea mai Favorizată
NEER	- Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	- Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	- Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	- Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	- Organizația Internațională a Migrației
OMC	- Organizația Mondială a Comerțului
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
PIB	- Produsul Intern Brut
RC	- Rata de concentrare
REER	- Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	- Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	- Tendințe în Economia Moldovei
TN	- Transnistria
TVA	- Taxa pe Valoare Adăugată
UE	- Uniunea Europeană
USD	- Dolar SUA
UTA	- Unitate teritorial-administrativă
VAB	- Valoare Adăugată Brută
VMS	- Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie-iunie 2018.....	21
Tabelul 1.2. Producția animalieră pe principalele tipuri, în perioada ianuarie-iunie 2018.....	23
Tabelul 1.3. Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2018.....	25
Tabelul 1.4. Turiști și excursioniști participanți la turism organizat prin intermediul agențiilor de turism și a turoperatorilor.....	25
Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2017 – iulie 2018.....	33
Tabelul 4.1. Evoluția schimburilor comerciale în Semestrul I 2017-2018, mil. dolari SUA	51
Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2016-2017.....	55
Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2017	55
Tabelul 5.3. Date privind profitul (pierderea) netă a organizațiilor din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-iunie 2018.....	56
Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în Regiunea din partea stângă a Nistrului în ianuarie-iunie 2018, ruble pe lună.....	66
Tabelul 7.1. Evoluția indicatorilor macroeconomici principali în anii 2015-2017 și prognoza pentru anul 2018.....	70

FIGURI

Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2018, %.....	19
Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2018 și la creșterea acestuia față de sem. I 2017, %	20
Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2018 față de perioada ianuarie-iunie 2017, %.....	20
Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2018, %.....	21
Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2018, %.....	22
Figura 1.6. Mărfuri transportate în ianuarie-iunie 2009-2018, mii tone	23
Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active imobilizate în ianuarie-iunie 2009-2018, %.....	24
Figura 1.8. Dinamica anuală a indicelui producției industriale, sem.I 2009-2018 (%)	26
Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %.....	28
Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %.....	29
Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %	30
Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO	31
Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %.....	31
Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei	32
Figura 2.2.2. Structura masei monetare M3.....	34
Figura 3.1.1. Structura veniturilor în BPN* în I semestru 2018, %.....	36
Figura 3.1.2. Structura veniturilor după sursă în BPN în I semestru 2017-2018, mil. MDL	37
Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor executate din BPN în I sem. 2018, %	39
Figura 3.1.4. Deficitul BPN, mil. MDL.....	39
Figura 3.1.5. Structura datoriei sectorului public în perioada 2017-2018, mil. MDL.....	40
Figura 3.1.6. Raportul tipurilor de datorii de stat față de PIB.....	41
Figura 3.2.1. Evoluția calității activelor bancare	43
Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar	43
Figura 3.2.3. Nivelul lichidității sectorului bancar la 30.06.2018.....	44
Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor.....	45
Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar	45
Figura 3.2.6. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL, %	46

Figura 3.2.7. Evoluția depozitelor atrase de bănci, mil. MDL	46
Figura 3.2.8. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare în 2017-2018.....	47
Figura 4.1. Investițiile directe, pasive, capital propriu acumulat la 36.06.2018, pe activități economice, %	49
Figura 4.2. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2011-2018, mil. dolari SUA.....	50
Figura 4.3. Dinamica transferurilor trimestriale de mijloace bănești din CSI și UE în favoarea persoanelor fizice în perioada 2015-2018, %	50
Figura 4.4. Tendințele comerțului exterior de mărfuri, ianuarie-iunie 2010-2018, mil. lei.....	51
Figura 4.5. Structura exportului pe grupe de țări pentru perioada ianuarie-iunie 2000-2018, %.....	52
Figura 4.6. Structura importurilor pe grupe de țări pentru perioada ianuarie-iunie 2000-2018, %.....	53
Figura 4.7. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene, în Semestru I anul 2017-2018, mil. dolari SUA.....	54
Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în T II în anii 2010-2018.....	57
Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2012-2018.....	59
Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2017 – TII 2018, MDL.....	60
Figura 6.4. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2015 – T II 2018	61
Figura 6.5. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2015 – T II 2018	62

BOXE

Boxa 6.1. Salarizarea în sectorul real	60
Boxa 6.2. Majorarea tarifului pentru energia termică	63
Boxa 6.3. Valorizarea pensiilor	63

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Prima jumătate a anului 2018 a fost marcată de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social.

4 aprilie

Executivul a aprobat hotărârea cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Investiții. Agenția va fi creată prin fuziunea Organizației de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova și a Agenției Turismului. Funcțiile noii entități țin de promovarea imaginii țării pentru atragerea investițiilor străine, susținerea, promovarea exporturilor, a turismului și fortificarea diplomației economice.

4 aprilie

Cabinetul de miniștri a aprobat Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Emiratelor Arabe Unite privind cooperarea economică și tehnică, semnat la Dubai la 30 ianuarie 2018. În scopul dinamizării colaborării dintre cele două state, va fi creată Comisia economică mixtă moldo-emirateză, care va stabili domeniile prioritare de interes și va soluționa anumite dificultăți apărute în procesul implementării Acordului.

13 aprilie

Guvernul a aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea, în anii 2018-2020, a Strategiei reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013-2020. Măsurile planificate vor asigura un mediu de activitate mai favorabil pentru agenții economici din țară, precum implementarea modului de înregistrare online a activității independente în Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, contului unic de achitare al contribuabilului, simplificarea și uniformizarea procedurilor de vămire a mărfurilor, elaborarea unui nou Cod vamal, ș.a.

18 aprilie

Elveția a lansat Strategia de Cooperare cu Republica Moldova pentru perioada 2018-2021. În baza acesteia, Guvernul Confederației Elvețiene va aloca țării noastre asistență tehnică în valoare de 50,9 de mil. CHF în domenii precum guvernare locală, sănătate, dezvoltare economică și ocuparea forței de muncă. Realizarea strategiei este coordonată la nivel de țară de Biroul de Cooperare al Elveției, care este oficiul local al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, și reprezentanța Ambasadei Elveției în Republica Moldova. Începând cu anul 2010 Republica Moldova a beneficiat de asistență în valoare de circa 85 mil. CHF.

19 aprilie

Republica Moldova și Republica Belarus au semnat astăzi opt acorduri bilaterale de colaborare în domenii precum justiția, sănătatea, educația și eficiența energetică. Potrivit Guvernului moldovean, cadrul de colaborare privind dezvoltarea social-economică a țării noastre și Belarus urmează să fie consolidat și prin semnarea unor acte în domeniul procuraturii și relațiilor interetnice. În ceea ce privește interacțiunea la nivel de regiuni, au fost semnate trei acorduri privind cooperarea comercial-economică și culturală între orașul Gomel și UTA Găgăuzia, raioanele Kobrinsky-Cahul și Hantsavichy-Leova.

3 mai

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat menținerea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 6.5% anual. Se mențin ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul actual de 9.5% anual și la depozitele overnight la nivelul actual de 3.5% anual. De asemenea se mențin norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenesti și în valută neconvertibilă la nivelul actual de 40.0% din baza de calcul și norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută liber convertibilă la nivelul actual de 14.0% din baza de calcul.

7 mai

Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în Republica Moldova a lansat Programul „Comunitatea mea”, în cadrul căruia va fi oferit suportul pentru îmbunătățirea serviciilor publice, modernizarea infrastructurii și creșterea veniturilor la nivel local. Peste 100 de localități din țară vor beneficia, în următorii cinci ani, de asistență financiară pentru dezvoltare, în valoare totală de 20,5 mil. USD. Fiecare proiect de infrastructură prevăzut în cadrul programului valorează aproximativ 500 de mii USD.

10 mai

Guvernul a aprobat Planul național de acțiuni pe anul 2018 pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru a încuraja crearea locurilor de muncă la sate și în orașele mici, și a spori șansele de angajare în câmpul muncii. Acțiunile prevăzute sunt focusate pe realizarea a patru obiective: dezvoltarea competențelor persoanelor pentru sporirea posibilităților de angajare, asigurarea bunei guvernări a pieței muncii, valorificarea potențialului migrației pentru dezvoltare durabilă și crearea oportunităților de angajare. Pentru realizarea măsurilor incluse în plan sunt necesare 1,2 mld. MDL, care vor fi acoperite din bugetul de stat și din surse externe.

11 mai

Parlamentul a ratificat Acordul cu Turcia privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, semnat la 16 decembrie 2016, la Istanbul. Scopul documentului este promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, precum și stabilirea principiilor juridice de bază menite să fortifice relațiile de prietenie între cele două state. Acordul este pentru o perioadă de zece ani și va intra în vigoare la data primirii ultimei notificări cu privire la îndeplinirea tuturor procedurilor interne necesare.

16 mai

Guvernul a aprobat semnarea unui Amendament la Acordul de Asistență privind asigurarea unei guvernări democratice eficiente și responsabile, semnat în septembrie 2016 la Chișinău, între Guvernul Republicii Moldova și cel al Statelor Unite ale Americii. Potrivit acordului, SUA va oferi asistență tehnică în valoare de 3,5 mil. USD, adițional la suma totală a fondurilor de 36,1 mil. USD, pentru realizarea proiectelor în domeniul protecției copiilor (programul „Copilăria mea” – 2 mil. USD) și pentru dezvoltarea mass-media independente (1,5 mil. USD).

18 mai

Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale a aprobat trei proiecte majore în valoare de peste 60 de mil. MDL: „Construcția capitală a drumului de ocolire a R1-R14, căii de acces spre subzonele Nr. 4 și 5 a Zonei Economice Libere Bălți, în orașul Strășeni”, „Reabilitarea și modernizarea drumului regional L442-Strășeni-Voinova, raionul Strășeni” și „Dezvoltarea durabilă și competitivă a orașului Rezina prin amenajarea structurilor turistice aferente

Complexului sportiv Rezina”. Banii vor fi alocați din mijloacele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, dar și din surse ale investitorilor privați.

24 mai

Parlamentul a ratificat Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, semnat la Chișinău, la 12 martie curent. Implementarea acordului va permite continuarea reformelor în domeniul educației și asigurarea calității în instituțiile de învățământ primar și secundar general. Potrivit acordului, Republica Moldova va beneficia de finanțare adițională în valoare de 10 mil. USD în cadrul proiectului „Reforma Învățământului în Moldova”, finanțat de Banca Mondială și implementat în perioada aprilie 2013 – iunie 2020.

24 mai

Parlamentul a aprobat Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022. Acesta conține 31 de obiective, 51 de ținte strategice din 16 domenii de intervenție. Acesta este un document de politici de nivel național, promovarea căruia are drept scop garantarea suplimentară a implementării unor măsuri care să permită dezvoltarea și prosperarea, în condiții egale, a tuturor cetățenilor, în special, ai celor din grupurile vulnerabile. Guvernul urmează să creeze Consiliul Național pentru Drepturile Omului, responsabil de monitorizarea și evaluarea implementării Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022 și altor documente de politici naționale în domeniul drepturilor omului.

25 mai

Acordul de înființare a Consiliului Economic Ruso-moldovenesc a fost semnat la St. Petersburg de către președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, și copreședintele Organizației Publice a Rusiei "Delovaia Rossia", Andrei Nazarov, în scopul stabilirii cooperării și restabilirii comerțului între țări. Consiliul este menit să faciliteze întâlnirile antreprenorilor, în mod regulat, pentru dezvoltarea și promovarea proiectelor comune de investiții, precum și să colaboreze în scopul creării unui mediu de afaceri favorabil, să identifice barierele și să propună soluțiile necesare pentru eliminarea acestora.

5 iunie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat menținerea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 6.5% anual. Se mențin ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul actual de 9.5% anual și la depozitele overnight la nivelul actual de 3.5% anual. De asemenea se mențin norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă la nivelul actual de 40.0% din baza de calcul și norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută liber convertibilă la nivelul actual de 14.0% din baza de calcul.

9 iunie

Președintele Parlamentului Andrian Candu și omologii săi Irakli Kobakhidze și Andriy Parubiy au semnat la Kiev documentul de creare a Asambleei parlamentare Moldova, Georgia și Ucraina. Asamblăia va servi drept platformă pentru promovarea intereselor cetățenilor celor trei state, precum și pentru cooperare și schimb de experiență pe domenii de interes comun. Ea va avea un statut consultativ, care va fi aprobat într-o reuniune ulterioară.

14 iunie

Republica Moldova și Canada au semnat la Ottawa Acordul privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor (FIPA). În opinia lui Tudor Ulianovschi, ministrul Afacerilor Externe și

Integrării Europene, semnarea Acordului FIPA reprezintă un semnal puternic pentru mediul de afaceri din ambele țări privind deschiderea noilor oportunități pentru inițierea și realizarea proiectelor investiționale.

22 iunie

Executivul a semnat Antecontractul privind procurarea celor 41% din acțiunile nou emise ale băncii de importanță sistemică Moldova-AgroindBank S.A de către Consorțiul internațional de investitori (BERD, Invalda INVL, Horizon Capital). Reprezentantul consorțiului a menționat că investitorii vor veni în cadrul MAIB-ului cu o nouă disciplină, noi tehnologii, lucruri noi care vor face ca banca să-și mențină poziția de lider și să crească.

29 iunie

Consiliul de Directori Executivi ai Fondului Monetar Internațional a aprobat o nouă tranșă de finanțare pentru Moldova în valoare de aproape 34 mil.USD. Acordul cu Republica Moldova fost aprobat în 2016 și este finanțat prin două instrumente de creditare – Mecanismul de finanțare extinsă (EFF) și Mecanismul extins de creditare (ECF), care are ca scop susținerea programului de reforme economice și financiare ale statului.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

Produsul Intern Brut din prima jumătate a anului 2018 a însumat o cifră de 81775 mil. MDL în prețuri curente, astfel înregistrând o creștere de 4,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Această creștere se datorează în mare parte comerțului cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (+1,6%), industriei extractive; industriei prelucrătoare; producției și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuției apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+1,1%), construcțiilor (+0,5%) și informației și comunicației (+0,4%).

Producția industrială în perioada respectivă se bucură de o creștere semnificativă de 8,4% (serie brută) față de semestrul I 2017. Creșterea dată a fost cauzată de industria extractivă, ce a notat o creștere de 2,3%, industria prelucrătoare (+9,5%) și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – cu o creștere de 5,0%.

Producția agricolă globală în semestrul I al anului 2018 înregistrează o creștere de 7,2%. Rezultatul respectiv în mare parte se datorează producției vegetale, ce a înregistrat o creștere de 54,6% f.p.s.a.p. În aceeași perioadă producția animalieră a crescut cu 0,7% f.p.s.a.p.

Transportarea mărfurilor în perioada respectivă a atins cota de 7708,3 mii tone, cifra care cu 14,9% a depășit rezultatul semestrului I al anului precedent. În această perioadă a sporit transportarea mărfii pe toate tipurile de transport și anume: transportarea pe cale feroviară (+18,6%), transportarea pe cale rutieră (+13,2%), transportare pe cale fluvială (+21,1%) și pe cale aeriană (+38,9%).

Investițiile în active imobilizate în perioada respectivă au înregistrat o creștere de 7,4% comparativ cu perioada similară a anului 2017, atingând cifra de 6767,7 mil. MDL ca rezultat al creșterii investițiilor în imobilizări corporale cu 7,2% și creșterii investițiilor în imobilizări necorporale cu 21,6%.

Prețuri și rate de schimb

Rata medie anuală a inflației în prima jumătate a anului 2018 a înregistrat o evoluție descendentă, menținându-se în limitele intervalului asociat țintei staționare de 5 la sută ($\pm 1,5$ puncte procentuale) și a constituit 4,2%, ceea ce reprezintă o decelerare ușoară față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent (-1,5 p.p.).

În trimestrul II, 2018 ritmul de creștere a IPC a coborât ușor sub limita inferioară a țintei BNM și a fost de 3,2%, diminuându-se față de aceeași perioadă a anului precedent cu 3,9 p.p. Pentru componentele IPC în lunile aprilie-iunie 2018 s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 5,4%, produse nealimentare – 2,8%, servicii – 0,3%. Evoluția descendentă a IPC în semestrul I al anului 2018 a fost rezultatul diminuării presiunilor din partea prețurilor la produsele alimentare, prețurilor reglementate și aprecierea monedei naționale.

Inflația de bază a crescut cu ritmuri ce au devansat ușor dinamica IPC. Ritmul anual de creștere al inflației de bază în perioada aprilie-iunie 2018 a fost de 3,6% f.p.s.a.p., în scădere cu 1,2 p.p. față de nivelul atins pentru aceeași perioadă a anului precedent. Trendul descrescător al inflației

de bază a fost determinat de aprecierea monedei naționale față de principalele valute de referință precum și prin scăderea presiunilor inflaționiste din partea componentelor IPC.

În trimestrul II, 2018 creșteri neuniforme au înregistrat și alți indici ai prețurilor, care comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent au avut următoarele evoluții:

- ✓ indicele prețurilor producției industriale a scăzut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 3,1 p.p. și a atins nivelul de 0,5%.
- ✓ în sectorul construcțiilor prețurile au scăzut față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 2,5 p.p. și indicele constituind 2,1%;
- ✓ prețurile producătorului la produsele agricole s-au diminuat cu 4,6% față de aceeași perioadă a anului precedent;
- ✓ ritmul de creștere a prețurilor la combustibili pe piața națională, a fost de 7,4% f.p.s.a.p., în scădere cu 2,3 p.p. față de perioada similară a anului 2017.

În trimestrul II, 2018 **cursul mediu nominal de schimb** față de principalele valute de referință a fost de 16,7 MDL/USD și 19,9 MDL/EUR și, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 11,2% față de dolarul SUA și cu 3,4% față de moneda unică europeană.

Politica monetară

În primul semestru al anului 2018, pentru realizarea obiectivului de stabilitate a prețurilor, în condițiile persistenței presiunilor deflaționiste, Banca Națională a Moldovei a menținut neschimbate ratele la principalele instrumente ale politicii monetare. Astfel, **rata de bază** s-a menținut la nivelul de 6,5%, rata dobânzii la creditele overnight – 9,5% și rata dobânzii la depozitele overnight – 3,5%.

Rata rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă a fost menținută neschimbată în prima jumătate a anului 2018, la nivelul de 40 la sută iar rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile, la nivelul de 14 la sută. În luna septembrie 2018, BNM a adoptat o nouă majorare a ratei rezervelor obligatorii, acesta urmează să crească cu 2,5% și să sporească volumul masei monetare imobilizate pe conturile bancare, masă monetară care ar putea fi redirecționată pentru creditarea economiei.

Rezervele oficiale la sfârșitul trimestrului II 2018 s-au majorat cu 86 mil.USD față de sfârșitul anului precedent și constituiau 2889,8 mil.USD. În a doua jumătate a anului 2018 activele oficiale continue să crească atingând în luna septembrie valori record de peste 3 mld.USD.

În trimestrul II, 2018 **masa monetară** își accelerează ritmul de creștere, comparativ cu dinamica înregistrată în p.s.a.p. O contribuție mai semnificativă la creșterea masei monetare, au avut-o, similar perioadelor anterioare, componentele agregatului monetar M1, în special depozitele la vedere în monedă națională.

Finanțele publice

În sem. I al anului 2018 **veniturile totale ale bugetului public național** au constituit 27776,9 mil. MDL, asigurându-se o creștere de 2872,4 mil. MDL sau 111,5%, iar ca pondere în PIB, veniturile au înregistrat o creștere cu 0,4 p.p. de la 16,6% în sem. I 2017 până la 17,0% în sem. I 2018. Valoarea veniturilor provenite din impozite și taxe în perioada analizată a înregistrat o creștere de 9,3% față de perioada similară a anului precedent de la 16353,7 mil. MDL (2017) la 17880,9 mil. MDL, aportul cel mai mare având impozitele și taxele la mărfuri și servicii 42,11%, inclusiv TVA – 30,49% și impozitul pe venit 18,21%. Ponderea accizelor în venituri s-a redus de la 11,02% în sem. I 2017 până la 8,44% în perioada nominalizată. Ponderea taxelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în sem. I 2018 a constituit 2,84%, cu 0,16 p.p. față de anul 2017. Impozitul pe bunurile imobiliare, la fel, a înregistrat o scădere de la 1,32% în 2017 la 0,78%. Importanța granturilor pentru BPN în 2018 a crescut de la 0,34% în 2017 la 0,45%, la fel,

ca și cota veniturilor nefiscale – de la 4,81% în 2017 la 5,41%. În sem. I al anului 2018 au fost primite granturi cu 41,2 mil. MDL sau 48,9% mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2017, inclusiv 90,44% – de la organizații internaționale, valoarea granturilor de la guvernele altor state fiind în scădere cu 19,6 mil. MDL sau 7,6% față de anul 2017.

Cheltuielile bugetului de stat aprobate inițial în sumă de 41332,4 mil. MLD, au fost majorate pe parcurs cu 652,1 mil. MDL, ca urmare volumul prevăzut pe an a constituit 41984,5 mil. MDL, fiind executat în sumă de 17850,1 mil. MDL sau 42,5%. Executarea bugetului de stat în primul semestru al anului 2018 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 562,1 mil. MDL, ce constituie 11,1% din suma precizată pe an.

Soldul datoriei de stat la 30 iunie 2018 a constituit 50927,0 mil. MDL, cu o datorie de stat externă de 28128,7 mil. MDL și datorie de stat internă 22798,3 mil. MDL, înregistrând o diminuare comparativ cu sfârșitul anului 2017 cu 733,3 mil. MDL sau cu 1,4%. Diminuarea soldului datoriei de stat comparativ cu perioada similară a anului precedent se datorează diminuării datoriei de stat externe denominată în monedă națională dar și de fluctuația negativă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute pe parcursul semestrului I al anului 2018. Totodată, soldul datoriei de stat a fost influențat de majorarea datoriei de stat interne din contul emisiunii nete a VMS pentru finanțarea deficitului bugetului de stat în sumă de 219,8 mil. MDL.

Sectorul bancar

Pe parcursul semestrului I, 2018 sectorul bancar al Republicii Moldova a cunoscut evoluții pozitive la majoritatea indicatorilor ce caracterizează activitatea generală a băncilor, precum și la cea prudențială. După o perioadă mai îndelungată de timp, în care primele 3 bănci din sistem, BC „Moldova-Agroindbank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A. și B.C. „Victoriabank” S.A., care dețin în total 65,5% din activele sectorului bancar s-au aflat sub supravegherea intensivă, datorită expunerii acestora la riscuri majore și unei structuri netransparente a acționarilor, intensificarea activității privind asigurarea transparenței acționarilor băncilor s-a soldat cu unele succese. În luna august, 2018 Banca Națională a ridicat regimul de supraveghere intensivă a BC „VICTORIABANK” S.A. În această perioadă banca reușind nu doar să diminueze soldul creditelor neperformante, dar și să se conforme cerințelor de transparentizare a structurii acționariatului, din 16.01.2018 investitor majoritar al acesteia devenind Banca Transilvania.

Tot la acest capitol, rămâne a fi nesoluționată în continuare **problema identificării investitorilor**, care să achiziționeze pachetul de 63,89% al BC „Moldindconbank” S.A și 43,1% ale BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A, acțiuni ale unui grup, ce activau concertat și care au fost plasate spre vânzare sub forma unui pachet unic la BVM.

Caracteristic perioadei de referință este menținerea tendinței de creștere a activelor, depozitelor și capitalului în sectorul bancar, ceea ce sporește capacitatea acestora de a face față riscurilor din activitate. Indicatorii prudențiali, deși și-au mai temperat ritmul de creștere rămân a fi foarte înalți, în special acesta se referă la lichiditatea excesivă. **Activitatea de creditare** este robustă și incertă, deși unele progrese la acest capitol încep a se contura. Volumul creditelor neperformante deși este în scădere lentă, încă este înalt.

Sectorul extern

În semestrul I 2018, **soldul contului curent al balanței** de plăți, a înregistrat un deficit de 481,73 mil. dolari (din care în trimestrul II a. 2018 a constituit 282,10 mil. dolari), ce s-a aprofundat cu 56,5% față de cel consemnat în ianuarie-iunie 2017. Raportat la PIB, deficitul contului curent a constituit 9,8% (față de 7,9% în semestrul I a. 2017).

Poziția investițională internațională. Stocul total de pasive sub formă de investiții directe la 30.06.2018 a constituit 3915,27 mil. dolari fiind în creștere cu 4,9%, față de 31.12.2017.

Volumul total al transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice din R. Moldova, în I Semestru 2018 a fost în creștere cu 16,1 %. Volumul total al transferurilor de mijloace bănești a constituit 640 mil. dolari.

Comerțul exterior cu bunuri în perioada ianuarie-iunie a. 2018 a înregistrat o creștere cu 26,2%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Astfel comerțul exterior cu bunuri a constituit 4050,4 mil. dolari. **Exporturile de mărfuri** au constituit 1315,2 mil. dolari, fiind în creștere cu 27,9% față de perioada similară a anului precedent. **Importurile de mărfuri**, au constituit 2735,2 mil. dolari, în creștere cu 25,4%, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Deficitul balanței comerciale, în perioada ianuarie-iunie 2018 a constituit 1420 mil. dolari, cu 266,8 mil. dolari (+23,1%) mai mare, comparativ cu cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2017.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-iunie 2018 a fost de 48,1%, comparativ cu 47,1% în perioada similară din anul 2017.

Mediul de afaceri

La finele anului 2017, BNS avea la evidență 54,3 mii de **întreprinderi active**, cu o ușoară creștere de 3,8% f.p.s.a.p.

În perioada 2016-2017 **numărul total de salariați** la toate întreprinderile din RM, per total, luate la evidență de organele statistice, a continuat tendința de creștere din perioada precedentă, indicând o creștere cu 3,1%.

În perioada analizată veniturile din vânzări a întreprinderilor continuă tendința de creștere din anii precedenți (2015-2016), inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o majorare a cifrei de afaceri. În anul 2017, indicatorul dat, per total întreprinderi, s-a majorat față de anul precedent cu 10,05%. În a.2017 rata anuală de creștere a veniturilor din vânzări în sectorul IMM a constituit 10% f.p.s.a.p.

Sectorul social

Situația demografică. În T II din anul 2018 numărul nașcuților-vii total pe țară a constituit 16040 pers., fiind în scădere cu 4,9% mai puțin f.p.s.a.p., rata natalității a fost de 9,1 nașcuți-vii la 1000 locuitori, fiind în scădere cu 0,4 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 19099 pers., înregistrând o scădere cu 3,4% mai puțin f.p.s.a.p., iar rata mortalității a ajuns la 10,9 decedați la 1000 locuitori, în scădere cu 0,3 p.p. f.p.s.a.p. Scăderea naturală în T II din 2018 a constituit -3059 persoane (-2907 persoane în p.s.a.p.) sau -1,7 persoane la 1000 de locuitori (-1,6 persoane la 1000 de locuitori în p.s.a.p.).

Numărul **căsătoriilor** total pe țară în T II din anul 2018 a constituit 7899, micșorându-se cu 2,0% față de aceeași perioadă a anului trecut, iar rata nupțialității a constituit 4,5 căsătorii la 1000 locuitori, reducându-se cu 0,1 p.p. f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului divorțurilor din țară a constituit 5051, fiind în creștere cu 1,4% față de T II din anul precedent. Rata divorțialității a constituit 2,9 divorțuri la 1000 locuitori, cu 0,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

Piața forței de muncă. În T II din anul 2018 **populația economic activă** a constituit 1384,3 mii pers., majorându-se cu 5,2% în comparație cu T II din anul 2017. Totodată, **rata de activitate** a populației a fost de 46,4% și s-a majorat cu 2,3 p.p. față de nivelul T II al anului 2017. **Populația ocupată** a fost de 1343,4 mii persoane, majorându-se cu 5,8% față de nivelul T II din 2017. **Rata de ocupare** a populației de 15 ani și peste a constituit 45,0%, fiind în creștere față de T II din anul 2017. **Numărul șomerilor**, definit conform Biroului Internațional al Muncii în T II din 2018 a constituit 40,9 mii pers., fiind în descreștere cu 10,5% față de T II din anul 2017. **Rata șomajului**

la nivelul țării în T II din 2018 a fost de 3,0%, fiind mai mică cu 0,5 p.p. decât cea din T II din 2017. *Populația inactivă* din țară (15 ani și peste) în T II din 2018 a fost de 1598,3 mii persoane și s-a redus cu 4,2% față de T II din 2017.

Remunerarea muncii. În T II din anul 2018 câștigul salarial nominal mediu lunar brut a constituit 6369,8 MDL, majorându-se cu 13,0% față de T II din anul 2017, iar în termeni reali – cu 9,5%. În sectorul bugetar salariul mediu lunar (5569,3 MDL) s-a majorat f.p.s.a.p. cu 13,1%, într-o mai mare măsură decât câștigul salarial mediu lunar din sectorul real (6679,6 MDL), care a crescut f.p.s.a.p. cu 12,7%. Cele mai bine plătite tipuri de activități economice sunt: Informații și comunicații (14026,3 MDL), Activități financiare și de asigurări (11724,7 MDL) și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (10939,2 MDL).

Veniturile disponibile ale populației în Trimestrul II al anului 2018 au constituit în medie pe o persoană pe lună 2374,0 MDL, fiind în creștere cu 6,6% f.p.s.a.p., iar față de trimestrul I din 2018 au crescut cu 0,9%. În termeni reali veniturile populației s-au majorat cu 3,3%. Cele mai importante surse de venit rămân a fi în continuare: salariile (42,4%), prestațiile sociale (23,9%) și transferurile bănești din afara țării (16,5%).

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în T II din 2018 au constituit în medie pe o persoană 2379,0 MDL, majorându-se f.p.s.a.p. cu 5,9%, iar față de T I din 2018 s-au majorat cu 2,1%. În termeni reali, ajustând la indicii prețurilor de consum, cheltuielile populației s-au majorat în medie cu 2,6% f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a cheltuielilor continuă să fie direcționată spre: consumul alimentar (45,0%), întreținerea locuinței (18,2%) și îmbrăcăminte și încălțăminte (10,4%).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2018 a constituit 714,7 mii persoane sau cu 2,2 mii persoane mai mult comparativ cu 1 iulie 2017. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 iulie 2018 a constituit 1658,68 MDL, fiind în creștere cu 11,7% față de 1 iulie 2017.

Minimul de existență. Minimul de existență în Semestrul I din anul 2018 în medie pe lună la o persoană a constituit 1895,7 MDL, majorându-se cu 1,6% f.p.s.a.p.

Capitolul I PRODUȚIA¹

Produsul intern brut

Prima jumătate a anului 2018 marchează o creștere a produsului intern brut, acesta înregistrând o valoare nominală de 81775 mil. MDL în prețuri curente, ceea ce constituie o creștere cu 4,5% față de aceeași perioadă a anului precedent.

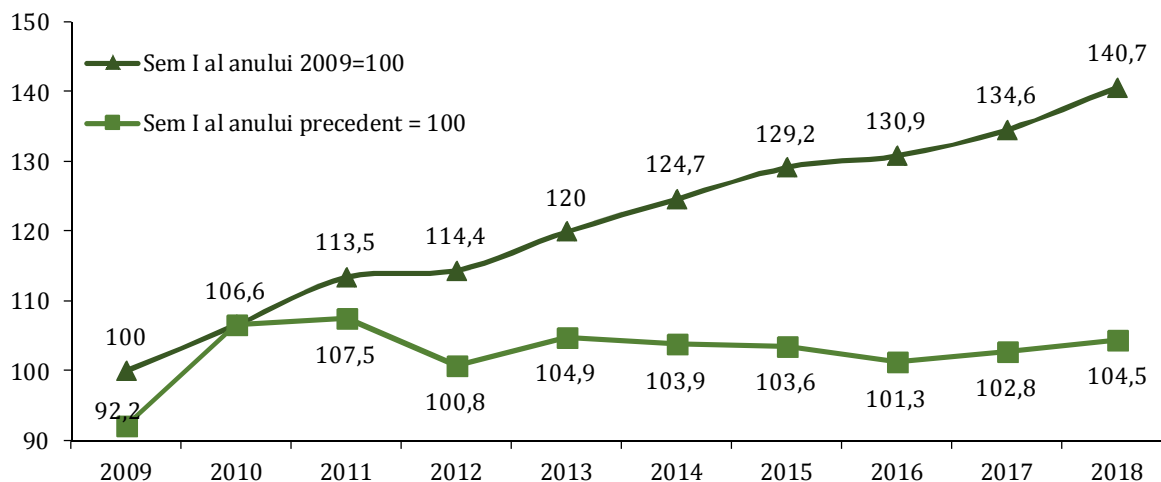

Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2018, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Conform **categoriilor de resurse**, principalele activități care au contribuit la creșterea PIB-ului au fost următoarele:

- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică având o pondere de 20,4% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 1,6% și la majorarea VAB cu 7,9% f.p.s.a.p.
- Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare – cu o pondere de 16,3% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 1,1% și la majorarea VAB cu 7,0% f.p.s.a.p.
- Construcțiile – cu o pondere la formarea PIB de 8,3%, au contribuit la creșterea acestuia cu 0,5% și o creșterea a VAB cu 6,5% f.p.s.a.p.
- Informațiile și comunicațiile dețin o pondere de 5,5% la formarea PIB, contribuie la creșterea acestuia cu 0,4% și la majorarea VAB cu 7,1%.

¹ Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

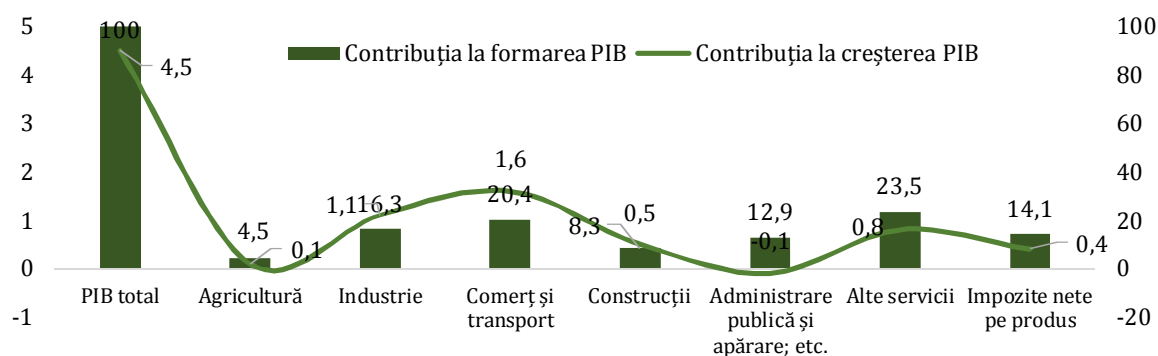

Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2018 și la creșterea acestuia față de sem. I 2017, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Doar administrația publică și apărarea; asigurările sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială au contribuit la reducerea PIB cu 0,1%, având o pondere de 12,9% și o reducere a VAB cu 0,7%.

Impozitele nete pe produse în perioada respectivă au crescut cu 3,0% comparativ cu perioada similară a anului 2017, însumând o pondere de 14,1% din PIB și au contribuit la creșterea lui cu 0,4%.

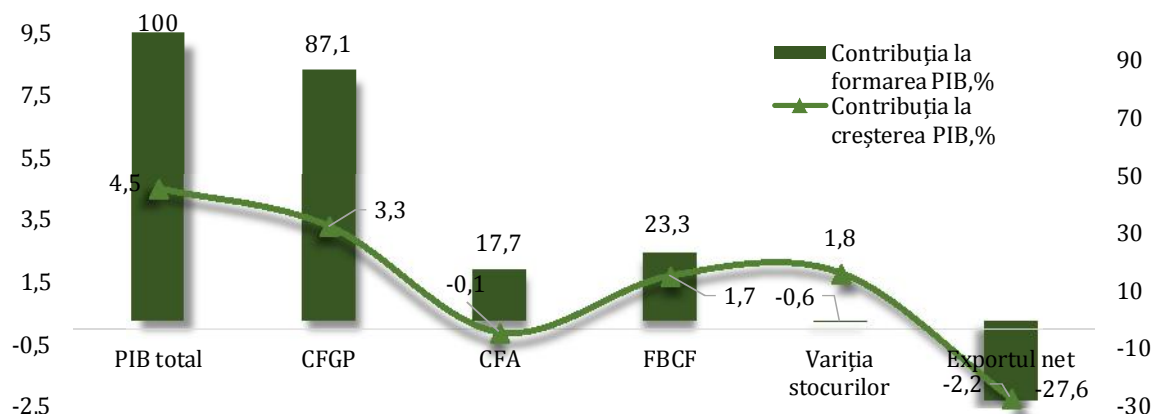

Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2018 față de perioada ianuarie-iunie 2017, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Conform **categoriilor de utilizări**, contribuția cea mai semnificativă la creșterea PIB-ului au avut-o *consumul final al gospodăriilor populației*, care în perioada respectivă a marcat o creștere a volumului fizic cu 3,8%, astfel atingând o pondere de 87,1% în total PIB, favorizând creșterea acestuia cu 3,3%, precum și *formarea brută de capital fix*, care în perioada respectivă a avut o creștere a volumului fizic de 7,2%, atingând o pondere de 23,3% și o contribuție la creșterea PIB de 1,7%.

Impactul negativ asupra PIB-ului l-a avut exportul net, ca rezultat al contribuției mai semnificative a importurilor de bunuri și servicii (61,2%) asupra exporturilor de bunuri și servicii (33,6%).

Industria

Primul semestru al anului 2018 s-a bucurat de o revigorare la capitolul producție industrială, care comparativ cu semestrul I 2017 a avut o creștere de 8,4% (serie brută). Rezultatul obținut se datorează industriei extractive, ce a marcat o creștere de 2,3%, industriei prelucrătoare ce a

înregistrat o creștere de 9,5% și producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, ape calde și aerului condiționat - cu o creștere de 5,0%.

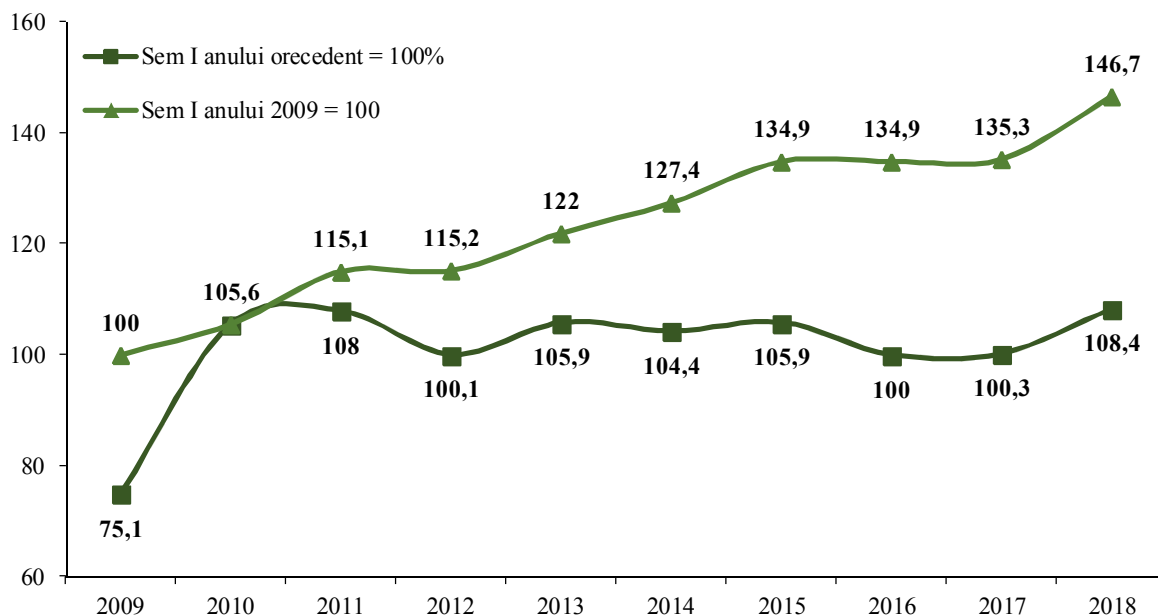

Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2018, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Acest impuls de 9,5% f.p.s.a.p. al industriei prelucrătoare aparține mai multor activități din cadrul acestui tip de industrie, însă cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate de activitățile precum: "Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor" (+42,3%), "Fabricarea echipamentelor electrice" (+35,3%), "Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite" (+20,9%), "Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor" (+20,7%) și "Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie" (+20,4%). Însă, în același timp, în cadrul industriei prelucrătoare au fost înregistrate și reduceri ale unor activități, dintre care cele mai semnificative au fost: "Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice" (-29,8%), "Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a." (-23,4%), "Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor" (-11,8%), și "Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice" (-7,2%).

Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie-iunie 2018

	Ian.-iun. 2018 față de ian.-iun. 2017
<i>A</i>	<i>1</i>
INDUSTRIE - TOTAL	108,4
INDUSTRIA EXTRACTIVA	102,3
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE, din care:	109,5
Industria alimentară	111,1
Fabricarea băuturilor	103,4
Fabricarea produselor de tutun	C
Fabricarea produselor textile	115,8
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	110,8
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	120,7

Tabelul 1.1 – continuare

A	1
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	120,9
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	120,4
Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor	88,2
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	C
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	102,6
Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	70,2
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	93,6
Producția altor produse din minerale nemetalifere	119,9
Industria metalurgică	110,5
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	103,8
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	92,8
Fabricarea echipamentelor electrice	135,3
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	76,6
Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor	142,3
Fabricarea altor mijloace de transport	C
Fabricarea de mobilă	108,5
Alte activități industriale n.c.a.	104,9
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	97,1
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDITIONAT	105,0

C = Date confidențiale (mai puțin de 3 unități raportoare)

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Agricultura

În semestrul I al anului 2018, producția agricolă globală își preia tempoul de creștere pierdut în anul 2017, și astfel, comparativ cu anul precedent, înregistrează o creștere de 7,2%. Acest rezultat în marea lui parte se datorează producției vegetale, ce a înregistrat o creștere de 54,6% f.p.s.a.p. În aceeași perioadă producția animalieră a crescut cu 0,7% f.p.s.a.p.

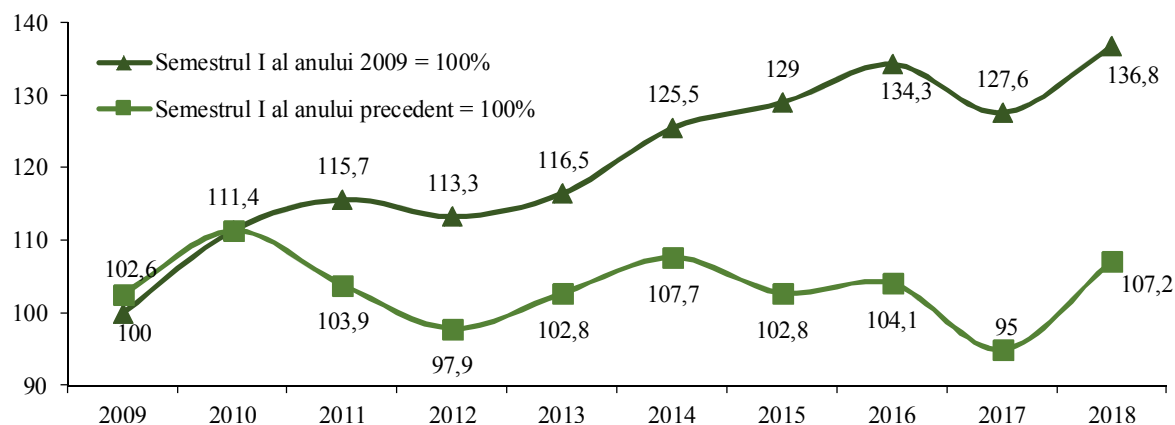

Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2018, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Creșterea producției vegetale a fost generată de ritmurile înalte de recoltare a culturilor agricole în anul respectiv.

Sectorul zootehnic în perioada respectivă a avut parte atât de creșteri, cât și de diminuări. Astfel producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) în perioada respectivă marchează o

creștere de 5,9% comparativ cu perioada precedentă, fiind influențată de sporirea producției în întreprinderile agricole cu 15,9% și reducerea producției în gospodăriile populației cu 1,9%. În același timp, producția de lapte s-a redus cu 9,2% în urma scăderii producției în întreprinderile agricole cu 11,8% și în gospodăriile populației cu 9%. Producția de ouă de asemenea s-a diminuat, ca rezultat al micșorării producției în întreprinderile agricole cu 3,5% și în gospodăriile populației cu 3,8%.

Tabelul 1.2. Producția animalieră pe principalele tipuri, în perioada ianuarie-iunie 2018

	total	în % față de ian.-iun. 2017
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) – total, mii tone din care:	86,1	105,9
întreprinderile agricole	42,3	115,9
gospodăriile populației	43,8	98,1
Lapte – total, mii tone din care:	203,5	90,8
întreprinderile agricole	11,8	88,2
gospodăriile populației	335,1	91
Ouă – total, mil. buc. din care:	335,1	96,3
întreprinderile agricole	157,6	96,5
gospodăriile populației	177,5	96,2

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Transportul

În semestrul I al anului 2018, volumul mărfurilor transportate pe toate tipurile de transport din Republica Moldova a atins cifra de 7708,3 mii tone, o valoare net superioară față de aceeași perioadă a anului 2017 cu 14,9%. Rezultatul obținut se datorează sporirii în această perioadă a tuturor tipurilor de transport, și anume: volumul mărfurilor transportate pe cale feroviară a crescut cu 18,6%, a celor transportate pe cale rutieră – cu 13,2%, pe cale fluvială – cu 21,1% și pe cea aeriană – cu 38,9%.

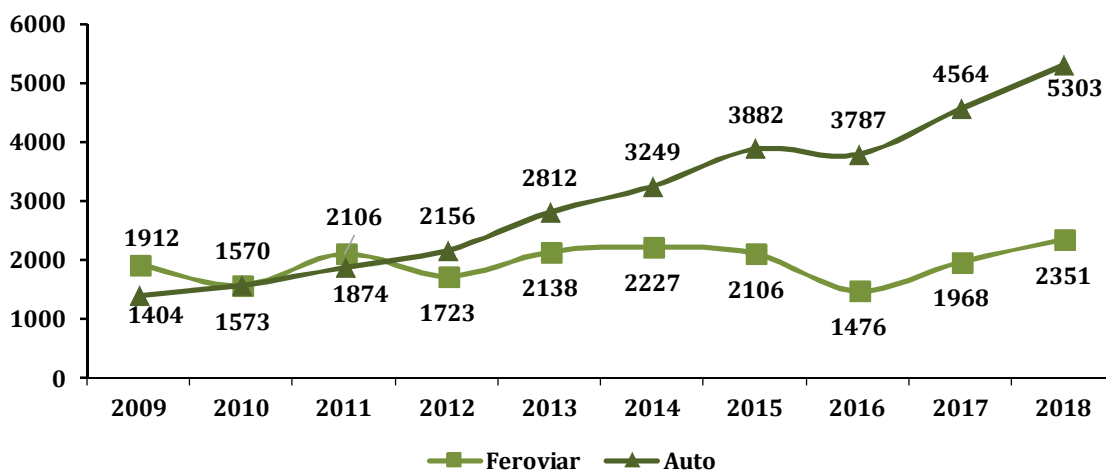

Figura 1.6. Mărfuri transportate în ianuarie-iunie 2009-2018, mii tone

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Prin intermediul **transportului feroviar** în perioada ianuarie-iunie au fost transportate 2351,1 mii tone de mărfuri, care au constituit 30,5% din totalul mărfurilor transportate în perioada respectivă. În aceeași perioadă a anului 2017, această cotă a fost de 29,9% din totalul mărfurilor transportate.

Cel mai semnificativ tip de transport este **transportul pe cale rutieră**, prin intermediul căruia în semestrul I al anului 2018 au fost transportate 5303,3 mii tone de mărfuri, ce au constituit 68,8% din totalul de mărfuri transportate în perioada respectivă, pe când în aceeași perioadă a anului 2017, ponderea acestora a constituit 69,4% comparativ cu totalul de mărfuri transportate.

Parcursul mărfurilor transportate pe toate tipurile de transport a atins cifra de 2157,3 mil. tone-km, o valoare cu 6,8% mai mare comparativ cu semestrul I al anului 2017. Rezultatul obținut a fost favorizat în special de transportul rutier, ce a sporit în perioada respectivă cu 6,3%, fiind urmat de tipurile de transport feroviar, aerian și fluvial care au avut creșteri de 8,3%, 21,6% și 21,1% respectiv.

Tipul principal de transport ales de către pasageri în perioada respectivă este prin intermediul autobuselor și microbuzelor, care comparativ cu perioada similară a anului precedent s-a redus cu 1,8%. La fel, în perioada respectivă s-a redus și transportarea de pasageri pe cale feroviară, care comparativ cu semestrul I al anului precedent este mai mică cu 1,6%. Creșteri la capitolul transportarea de pasageri a fost înregistrată de tipul de transport fluvial (+24,5%) și cel aerian (+0,5%), care însă nu dețin o cotă semnificativă în totalul de pasageri transportați în perioada respectivă.

Investiții în active imobilizate

Investițiile în active imobilizate în semestrul I al anului 2018 au înregistrat cifra de 6767,7 mil. MDL ce reprezintă o creștere comparativ cu perioada similară a anului 2017 cu 7,4%. Rezultatul dat se datorează în mare parte investițiilor în imobilizările corporale, cu o creștere cu 7,2%, ce prezintă 97,9% din totalul investițiilor în active imobilizate pentru perioada respectivă. Însă merită de menționat că și investițiile în imobilizările necorporale în perioada dată se bucură de o creștere cu 21,6% comparativ cu perioada similară a anului precedent, însumând astfel cifra de 140,6 mil. MDL.

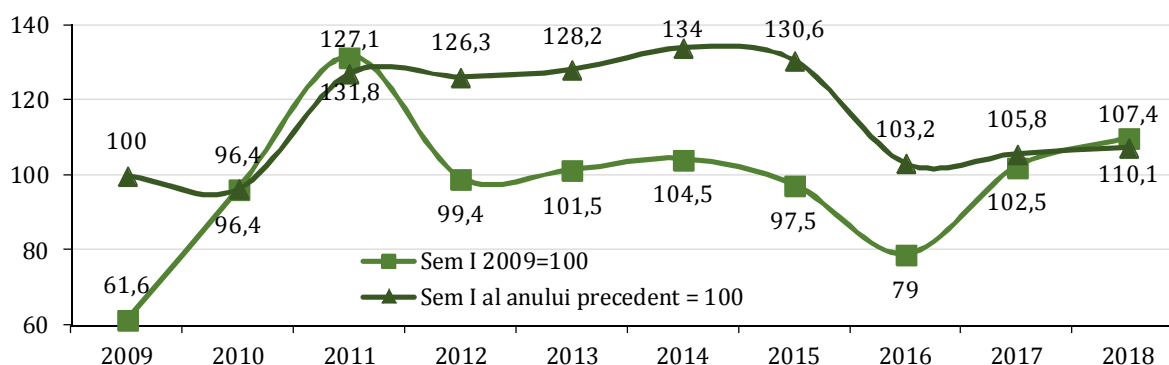

Figura 1.7. Evoluția volumului investițiilor în active imobilizate în ianuarie-iunie 2009-2018, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Principale tipuri de imobilizări corporale supuse investițiilor sunt: mașini, utilaje și instalații de transmisie, clădiri nerezidențiale și clădiri rezidențiale care în sumă constituie 67,1% din totalul investițiilor în active imobilizate.

Principalele surse de finanțare au fost și sunt mijloacele proprii ale investitorilor, care deținând o cotă de 69,8% din totalul investițiilor în active imobilizate în perioada respectivă au înregistrat o creștere cu 2,9% f.p.s.a.p., fiind urmate de categoria altor surse, ce având o cotă de 15,5% au crescut în perioada respectivă cu 19,3%, bugetul de stat – cu o cotă de 5,5% și o creștere 61,8%, bugetul unităților administrativ – teritoriale cu o cotă de 5,1% și o creștere de 41,3% și categoria surselor din străinătate cu o cotă de 4,1% și o diminuare de 21,2%.

Tabelul 1.3. Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2018

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2017	total
Investiții în active imobilizate – total	6767,7	107,4	100
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	371,6	161,8	5,5
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	344,2	141,3	5,1
mijloacelor proprii	4727,3	102,9	69,8
surselor din străinătate	278,9	78,8	4,1
altor surse	1045,7	119,3	15,5

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Comerțul și alte servicii destinate pieței

În semestrul I al anului 2018 cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a înregistrat o creștere de 6,4% (în prețuri comparabile) față de perioada similară al anul 2017.

Cifra de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în perioada ianuarie-iunie 2018 s-a majorat cu 9,3% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017.

Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației în perioada corespunzătoare s-a majorat cu 9,7% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2017, iar cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor în ianuarie-iunie 2018 a crescut cu 4,9% (în prețuri curente), comparativ cu perioada similară din anul 2017.

Cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete în aceeași perioadă s-a majorat cu 7,9% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017.

Turismul

În primul semestru al anului 2017 prin intermediul agențiilor de turism și al turoperatorilor au fost acordate servicii la 135,1 mii de turiști și excursioniști. Această cifră a depășit cu 22,4% perioada similară a anului precedent. Rezultatul obținut se datorează turismului emițător, ce a crescut cu 28,2% și turismului receptor ce a crescut cu 24,9% f.p.s.a.p. Însă în același timp, s-a redus numărul de participanți la turism intern cu 4,5% f.p.s.a.p.

Tabelul 1.4. Turiști și excursioniști participanți la turism organizat prin intermediul agențiilor de turism și a turoperatorilor

	turiști și excursioniști în perioada ianuarie-iunie 2018	% față de ianuarie-iunie 2017
TOTAL	135 119	122
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară)	8 317	124,9
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate)	108 951	128,2
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova prin interiorul țării, în scop turistic)	17 851	95,5

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică.

Din totalul turiștilor receptori ce au vizitat Republica Moldova prin intermediul agențiilor de turism și a turoperatorilor 80,8% au fost cu scop de odihnă, recreere și agrement, 16,0% cu scop de afaceri și 3,2% cu scop de tratament. Nerezidenți care au vizitat țara în perioada respectivă

au fost predominant din asemenea țări ca România (19,7%), Austria (13,1%), Federația Rusă (11,9%), Ucraina (8,4%), Germania (6,4%), Polonia (5,8%).

Circa 109 mii turiști (98,9% din totalul turismului emițător de turiști și excursioniști din Republica Moldova) care au profitat de serviciile agențiilor de turism și a turoperatorilor au plecat peste hotare cu scop de odihnă, recreere și agrement, principalele locuri de destinație fiind: Turcia (33,6%), Bulgaria (20,0%), România (14,7%), Egipt (12,2%), Grecia (6,8%), Ucraina (3,9%).

Turismul intern în perioada respectivă a înregistrat o reducere cu 4,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent, însumând 17851 turiști și excursioniști. Deplasarea în scopul turismului intern a fost în principal organizată de turoperatorii din municipiul Chișinău (46,3%), regiunile de dezvoltare Centru (26,4%) și Sud (24,1%).

Activitatea industrială și investițională în raioanele din stânga Nistrului și mun. Bender²

În prima jumătate a anului 2018 activitatea industrială și investițională se bucură de o creștere semnificativă comparativ cu ultimii ani. Astfel, conform informației prezentate de către Organul de statistică din regiunea transnistreană, indicele producției industriale pentru prima jumătate a anului 2018 a marcat o creștere de 36,7% comparativ cu perioada similară a anului precedent.

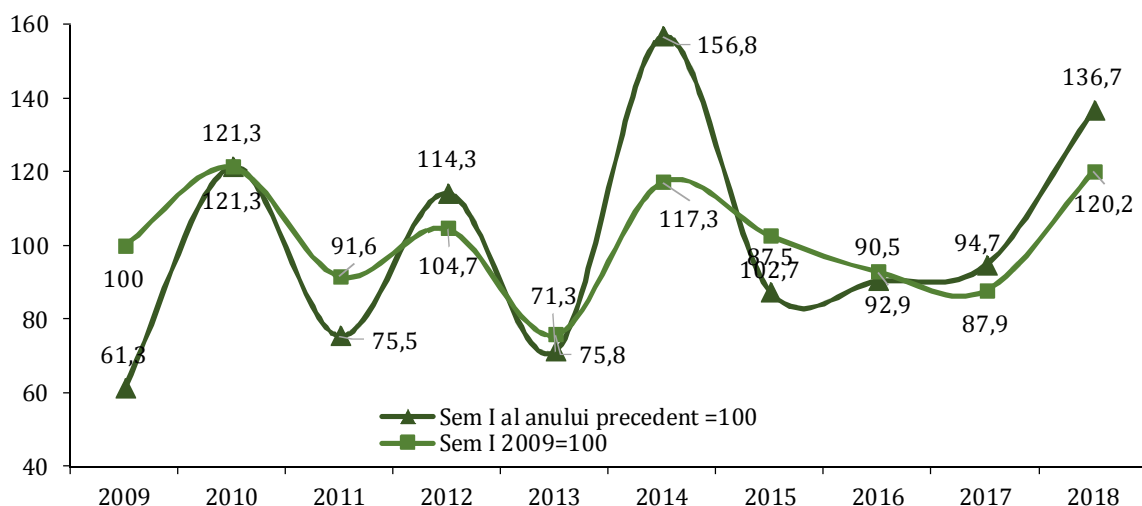

Figura 1.8. Dinamica anuală a indicelui producției industriale, sem.I 2009-2018 (%)

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Organului oficial de statistică din regiunea transnistreană.

Rezultatul dat se datorează în marea măsură siderurgiei, care în perioada respectivă a crescut cu 87,8%, industriei electrotehnice – cu o creștere de 26,6%, industriei constructoare de mașini și prelucrării metalelor – cu o creștere de 12,8%, industriei chimice – cu o creștere de 25,9%, ș.a. În aceeași perioadă, însă, au fost înregistrate și reduceri în: industria tipografică cu 3,5% și industria de prelucrare a făinii și crupelor cu 8,7%.

Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2018 au crescut și investițiile în imobilizările corporale cu 41% comparativ cu ianuarie-iunie 2017, ca rezultat al creșterii investițiilor în mașini, utilaje și mijloace de transport (ce dețin o cotă de 63,9%) cu 42,9% f.p.s.a.p. și a sporirii investițiilor în lucrările de construcții și montaj (ce dețin o cotă de 32,6%) cu 38,3% f.p.s.a.p.

² Conform datelor organului de statistică din regiunea transnistreană:

<http://mer.gospmr.org/gosudarstvennaya-sluzhba-statistiki/informacziya/o-soczialno-ekonomicheskom-polozhenii-pmr.html>

Agricultura se bucură de o mare creștere comparativ cu perioada similară a anului 2017, înregistrând o creștere de 99,1%. Rezultatul dat este asigurat de producția vegetală ce în perioada respectivă a crescut de 3,7 ori și producția animalieră, care de asemenea, a crescut cu 30,5% f.p.s.a.p.

La capitolul transporturi, de asemenea se observă o creștere de 65,8% pe fonul perioadei similare a anului 2017, fapt ce se datorează creșterii volumului de mărfuri transportate cu 51,2%, dar și a reducerii distanței parcurse cu 8,2%. Transportul de pasageri în perioada respectivă a avut o creștere ușoară cu 3,4% f.p.s.a.p.

Comerțul în principal prestat populației în perioada respectivă a înregistrat o creștere de 14,7% f.p.s.a.p. ca rezultat al creșterii cifrei de afacere a comerțului cu amănuntul cu 23,0% și a creșterii cifrei de afacere a comerțului cu produse alimentare cu 8,6%. În același timp, cifra de afaceri pentru serviciile prestate în perioada respectivă a înregistrat reduceri cu 2,5% f.p.s.a.p.

Capitolul II

PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1. Prețuri și rate de schimb

Prețuri

Rata medie anuală a inflației în prima jumătate a anului 2018 a înregistrat o evoluție descendentă, menținându-se în limitele intervalului asociat țintei staționare de 5 la sută ($\pm 1,5$ puncte procentuale) și a constituit 4,2%, ceea ce reprezintă o decelerare ușoară față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent (-1,5 p.p.).

În trimestrul II, 2018 ritmul de creștere a IPC a coborât ușor sub limita inferioară a țintei BNM și a fost de 3,2%, diminuându-se față de aceeași perioadă a anului precedent cu 3,9p.p. Pentru componentele IPC în lunile aprilie-iunie 2018 s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 5,4%, produse nealimentare – 2,8%, servicii – 0,3%. Evoluția descendentă a IPC în semestrul I al anului 2018 a fost rezultatul diminuării presiunilor din partea prețurilor la produsele alimentare, prețurilor reglementate și aprecierea monedei naționale.

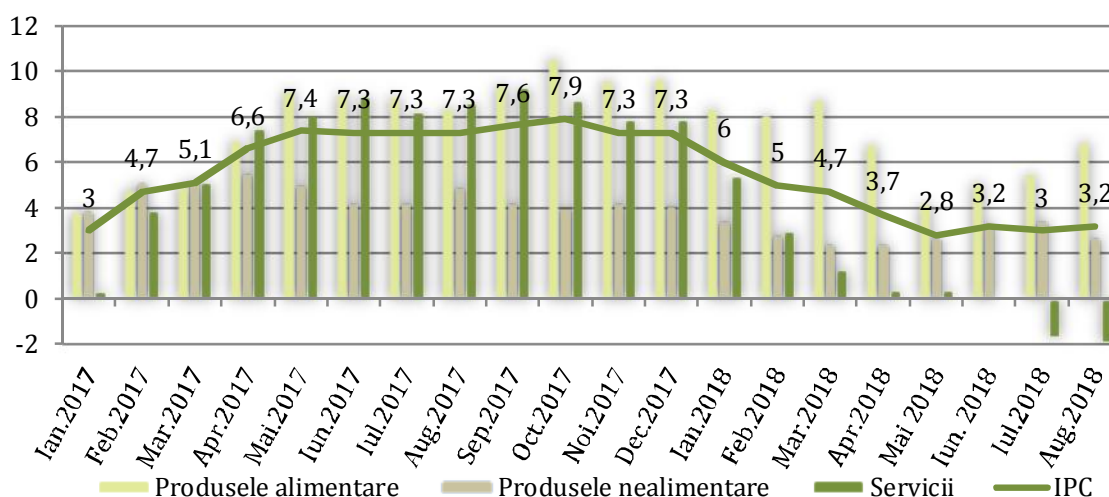

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În trimestrul II 2018, prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 5,4% ceea ce reprezintă o temperare de ritm cu 3 p.p. sub nivelul înregistrat în trimestrul II al anului precedent precum și față de nivelul înregistrat în trimestrul I al anului curent. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au produs următoarele majorări a prețurilor la produsele alimentare: în aprilie – 6,8%, în mai – 4,2% și în iunie – 5,1%. În trimestrul II, 2018 cele mai semnificative creșteri de preț au fost la unele legume, precum: morcovul cu 73,4%, varza cu 21,2%, ceapa cu 20,6%; la fructe cu 11,6%, al unt cu 10% etc. Reduceri relative de preț au fost înregistrate la produsele de morărit și panificație, zahăr, ulei, usturoi etc.

Ritmul de creștere a prețurilor la produsele alimentare s-a diminuat în perioada vizată în mare parte datorită disipării impactului pe care l-au avut factorii meteorologici asupra prețurilor la produsele alimentare în anul precedent, precum și aprecierea ușoară a monedei naționale față de principalele valute de referință.

Prețurile la produsele nealimentare în trimestrul II 2018 s-au majorat cu 2,8% f.p.s.a.p, valoarea indicatorului dat diminuându-se cu 2,1 p.p. față de aceeași perioadă a anului 2017. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, creșterile au fost de: 2,4% în aprilie, de 2,7% în mai și de 3,3% în iunie. Diminuarea ritmului de creștere a prețurilor la produsele nealimentare s-a produs pe fundalul micșorării prețurilor reglementate (reducerea tarifelor la gazul din rețea și prețurilor la medicamente) precum și din contul scăderii prețurilor la produsele de import pe seama aprecierii monedei naționale.

În trimestrul II 2018, au înregistrat creșteri de preț majoritatea produselor nealimentare, cu excepția autoturismelor, frigiderelor, mașinilor de spălat, televizoarelor și medicamentelor. Cele mai mari majorări de preț f.p.s.a.p au fost înregistrate la: țigări – cu 17,5%, combustibil cu 7,4%, încălțăminte – cu 5%, confecții – cu 4,5 etc. Prețurile la produsele nealimentare au crescut pe seama schimbărilor realizate în politica fiscală ce au condus la majorarea accizelor unor produse.

În trimestrul II al anului 2018 prețurile la servicii și-au continuat trendul descendent, ritmul de creștere a acestora fiind doar de 0,3% f.p.s.a.p, cu 7,9p.p. sub nivelul indicatorului respectiv în anul 2017. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent s-au înregistrat următoarele majorări: în aprilie și mai – 0,4%, în iunie – 0,1%. În perioada de referință, comparativ cu trimestrul II al anului precedent, au crescut prețurile la serviciile în turism – cu 25%, la prestarea serviciilor de apă și canalizare cu 11,8%, la confecționarea mobilei cu 8,8% etc. Decelerarea ritmului de creștere a prețurilor la servicii s-a produs pe seama diminuării prețurilor la gazele naturale din rețea cu 20,2%, la transportul feroviar cu 10,5 % și la energia electrică cu 1,1%.

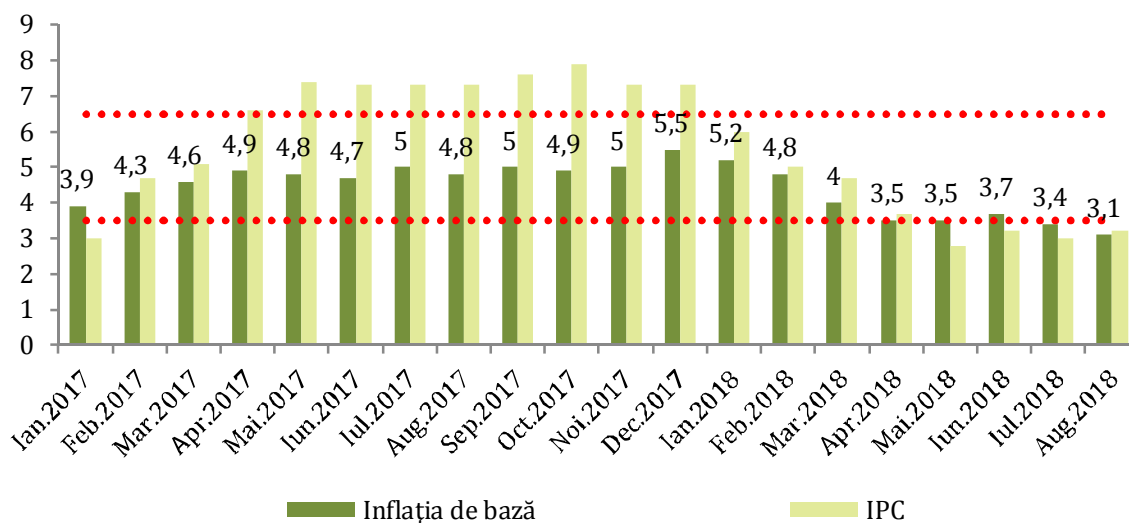

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În trimestrul II al anului 2018 rata de bază a inflației a crescut cu ritmuri ce au devansat ușor dinamica IPC. Ritmul anual de creștere al inflației de bază în perioada aprilie-iunie 2018 a fost de 3,6% f.p.s.a.p., în scădere cu 1,2 p.p. față de nivelul atins pentru aceeași perioadă a anului precedent. În expresie lunară, ritmul de creștere a inflației de bază a înregistrat următoarele majorări: în lunile aprilie și mai – 3,5% și în iunie – 3,7% f.p.s.a.p.

Trendul descrescător a inflației de bază a fost determinat de aprecierea monedei naționale față de principalele valute de referință precum și prin scăderea presiunilor inflaționiste din partea componentelor IPC. Totuși, în această perioadă inflația de bază a fost supusă și unor presiuni inflaționiste din partea prețurilor subcomponentelor sale, precum cele la țigări și la serviciile de turism.

Prețurile producției industriale în primul semestru al anului 2018 înregistrează o decelerare de ritm. În lunile aprilie-iunie, 2018 ritmul de creștere a indicelui anual al prețurilor producției industriale a scăzut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 3,1p.p. și a atins nivelul de 0,5%. În ramurile industriei s-au înregistrat următoarele majorări f.p.s.a.p.: industria extractivă – 2%, industria prelucrătoare – 0,3%, sectorul energetic – 2,9%. Diminuarea ritmului de creștere a prețurilor producției industriale a fost susținută de diminuarea prețurilor în industria alimentară, datorită recoltei bogate de produse agroalimentare din a doua jumătate a anului 2017 și a recoltei bogate de fructe din primăvara anului curent, precum și slăbirii impactului inflaționist al prețurilor din sectorul energetic și industria extractivă.

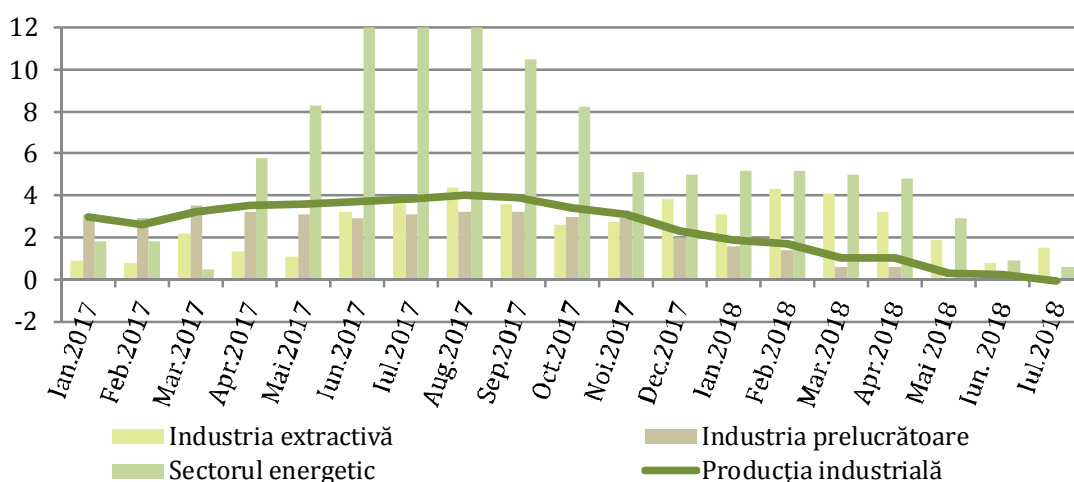

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Diminuarea activității investiționale în domeniul construcțiilor și aprecierea monedei naționale a determinat scăderea pronunțată a ritmului de creștere a prețurilor producătorilor în construcții. Ritmul de creștere al prețurilor în construcții continue să scadă deja al șaselea trimestru la rând, așa ca în trimestrul II al anului 2018 să scadă față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 2,5p.p. și să constituie 2,1%.

Recolta bogată scade prețurile la produsele agroalimentare al doilea an consecutiv. Recolta bogată de produse agroalimentare din a doua jumătate a anului 2017, precum și majorarea volumului producției agricole în prima jumătate a anului 2018 a determinat scăderea prețurilor la produsele agricole în trimestrul II, 2018 cu (-)4,6% față de aceeași perioadă a anului precedent. La scăderea prețurilor, au contribuit, atât produsele vegetale, a căror prețuri s-au diminuat cu 4,5% f.p.s.a.p., precum și produsele animaliere, prețul cărora a înregistrat o reducere cu 4,8%, comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Creșterea prețurilor la carburanți și aprecierea dolarului SUA pe piața internațională au dus la majorarea prețurilor la combustibili. În trimestrul II, 2018 ritmul de creștere a prețurilor la combustibili pe piața națională, a fost de 7,4% f.p.s.a.p., în scădere cu 2,3p.p. față de perioada similară a anului 2017, însă în creștere față de trimestrul I al anului 2018 cu 4,9p.p. În expresie lunară, comparativ cu p.s.a.p. indicii prețurilor la combustibili au înregistrat următoarele valori: în aprilie – 4%, în mai – 7,7% și în iunie – 10,6%.

Rate de schimb

În trimestrul II al anului 2018, cursul de schimb MDL/USD a crescut ușor după o perioadă îndelungată de scădere iar cursul MDL/EUR și-a continuat trendul descendent de la începutul anului curent.

Deprecierea ușoară a leului față de dolarul american în această perioadă a decelerat ritmul de apreciere a monedei naționale. În așa mod, în trimestrul II, 2018 cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 16,7 MDL/USD și 19,9 MDL/EUR și, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 11,2% față de dolarul SUA și cu 3,4% față de moneda unică europeană.

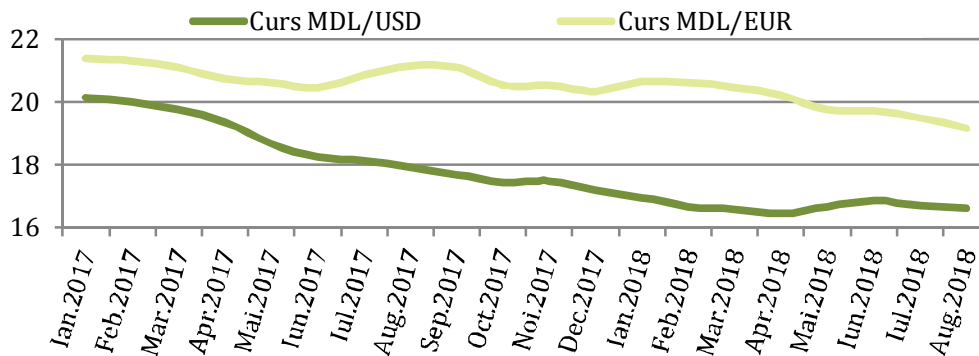

Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Aprecierea cursului nominal de schimb în trimestrul II, 2018 a consolidat și poziția cursul real de schimb a monedei naționale. Leul moldovenesc în termeni reali s-a apreciat în această perioadă cu 11,6% față de USD (comparativ cu perioada similară a anului trecut) și cu 4,8% față de moneda Euro comparativ cu p.s.a.p.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

De la începutul anului 2018 se observă o reducere a ritmului de creștere a ratei anuale a inflației în regiunea din partea stângă a râului Nistru. Totuși, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent IPC în trimestrul II 2018 a fost în creștere cu 7 p.p. și a constituit 13,1%.

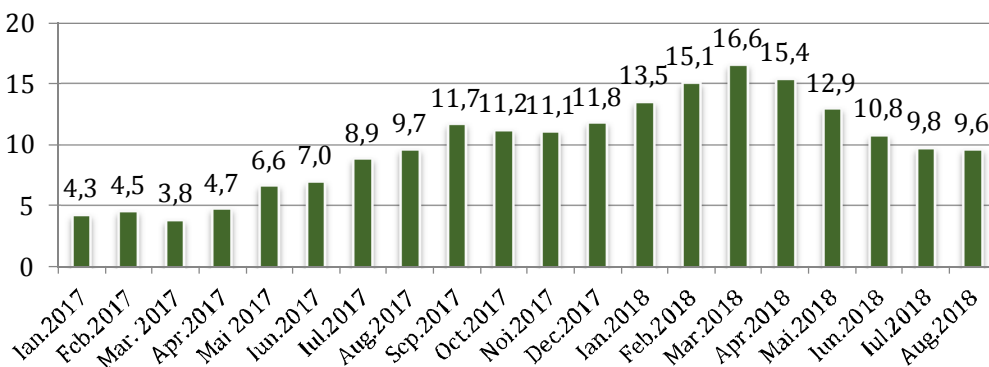

Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

Sursa: Conform datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru.

Cele mai mari presiuni inflaționiste asupra IPC în această perioadă au venit din partea prețurilor la produsele alimentare. Un impact major având produsele agroalimentare, a căror prețuri au crescut considerabil în această perioadă.

În trimestrul II al anului 2018 Banca Centrală a regiunii din partea stângă a râului Nistru și-a continuat politica de ajustare a cursului valutar la realitățile economice interne. În luna aprilie

2018 cursul fixat al dolarului SUA a fost majorat de la 16,00 ruble până la 16,10 RUB/USD. În rezultatul acestor modificări a scăzut indicele cursului real efectiv de schimb, principalul indicator în luarea deciziilor privind politica de schimb valutar.

După intervențiile Băncii Centrale, rubla transnistreană și-a încetinit ușor ritmul de depreciere considerabil. Cursul mediu nominal de schimb RUB/EUR, în trimestrul II, 2018 a fost de 19,21 ruble pentru un Euro, apreciindu-se față de valoarea înregistrată în trimestrul I, 2018 cu 0,3 ruble.

2.2. Politica monetară

În primul semestru al anului 2018, pentru realizarea obiectivului de stabilitate a prețurilor, în condițiile persistenței presiunilor deflaționiste, Banca Națională a Moldovei a menținut neschimbate ratele la principalele instrumente ale politicii monetare.

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul II, 2018 BNM a păstrat neschimbate valorile principalelor instrumente ale politicii monetare: rata dobânzii de politică monetară a fost menținută la nivelul de 6,5 la sută, iar amplitudinea coridorului simetric format în jurul său de ratele dobânzilor la facilitățile permanente a rămas nemodificată (± 3 puncte procentuale). În așa mod rata dobânzii la creditele overnight a constituit 9,5% iar rata dobânzii la depozitele overnight – 3,5%.

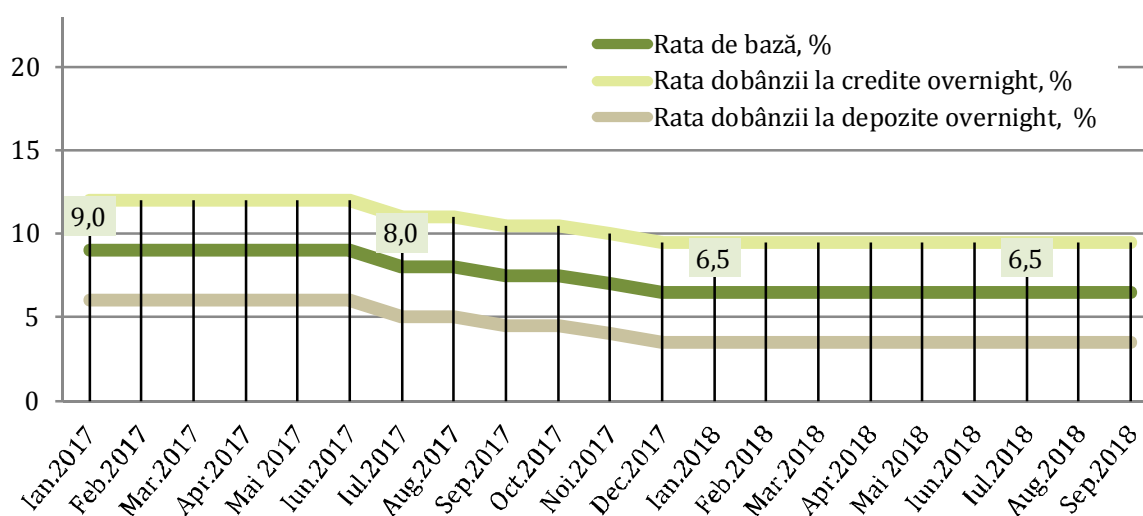

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele obligatorii

În scopul gestionării lichidității excesive de pe piața monetară BNM a menținut în prima jumătate a anului 2018 neschimbată rata rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenesti și în valută neconvertibilă, la nivelul de 40 la sută iar rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile, la nivelul de 14 la sută.

În luna septembrie 2018, BNM a adoptat o nouă majorare a ratei rezervelor obligatorii, acesta va crește cu 2,5% și va spori volumul masei monetare imobilizat pe conturile bancare, masă monetară care ar putea fi redirecționată pentru creditarea economiei.

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

În trimestrul II al anului 2018 BNM a continuat să absoarbe excedentul net de lichiditate din sistemul bancar prin vânzarea de CBN-uri și intermediul facilității de depozit. Pe parcursul trimestrului II, 2018 soldul mediu lunar al operațiunilor de sterilizare s-a situat la un nivel superior perioadei similare a anului precedent (în creștere cu 2,7 mld. MDL) și a constituit 8,27mld. MDL. Cel mai înalt sold a fost înregistrat în luna iunie 2018, când soldul mediu zilnic al vânzărilor de CBN-uri a fost – 8,5 mld. MDL.

În trimestru II al anului 2018 comparativ cu perioada similară a anului precedent, solicitările de depozite "overnight" s-au redus ușor, soldul mediu zilnic constituind pentru lunile aprilie, mai și iunie 2018 – 832 mil.MDL, 806,5 mil.MDL și 840,4 mil.MDL, corespunzător. În această perioadă din partea băncilor comerciale solicitări de credite "overnight" de la BNM nu au parvenit.

Intervențiile pe piața valutară

În trimestrul II, 2018 BNM a intervenit pe piața valutară în special ca cumpărător de valută pentru a absorbi excesul de valută liber convertibilă și a tempera volatilitatea cursului de schimb a MDL. Volumul procurărilor de valută în trimestrul II, 2018 a constituit în sumă circa 41,1 mil.USD. Operațiuni de vânzare BNM a efectuat doar în luna aprilie, acestea au constituit 0,13 mil.USD.

Volumul major de valută procurată pe piața valutară de BNM în primul semestru al anului 2018 au determinat sporirea și consolidarea activelor oficiale de rezervă.

Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2017 – iulie 2018

Luna	Volumul procurărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)	Volumul vânzărilor, (echivalentul în mil. dolari SUA)
Ianuarie 2017	0,48	-
Februarie 2017	0,46	-
Martie 2017	28	-
Aprilie 2017	9,5	-
Mai 2017	37,4	-
Iunie 2017	52,81	-
Iulie 2017	70	-
August 2017	58,9	-
Septembrie 2017	67	-
Octombrie 2017	80	-
Noiembrie 2017	20	-
Decembrie 2017	10	-
Ianuarie 2018	101	44,4
Februarie 2018	41,6	-
Martie 2018	19,8	0,3
Aprilie 2018	11	0,13
Mai 2018	10,1	-
Iunie 2018	20	-
Iulie 2018	51	-

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele oficiale la sfârșitul trimestrului II 2018 s-au majorat cu 86 mil. USD față de sfârșitul anului precedent și constituiau 2889,8 mil. USD. În a doua jumătate a anului 2018 activele oficiale continue să crească atingând în luna septembrie valori record de peste 3 mld. USD.

Indicatorii monetari

În trimestrul II, 2018 masa monetară își accelerează ritmul de creștere, comparativ cu dinamica înregistrată în p.s.a.p. O contribuție mai semnificativă la creșterea masei monetare, au avut-o, similar perioadelor anterioare, componentele agregatului monetar M1, în special depozitele la vedere în monedă națională.

În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 30.06.2018, comparativ cu datele înregistrate la data de 30.06.2017 a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a înregistrat o creștere cu 9,8% și a constituit aproximativ 18,6 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 s-a majorat cu 19,7% și a atins un nivel de 34,2 mld. MDL;
- ritmul de creștere a agregatului monetar M2 a sporit cu 13,1% și a constituit cca. 54,1 mld. MDL;
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 9,1% și s-a cifrat la 77,9 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului II al anului 2018, volumului bazei monetare a înregistrat un spor de 8% f.p.s.a.p. și a constituit 38,8 mld. MDL.

În structura masei monetare se observă o dinamică de micșorare ponderii depozitelor în valută străină, masa monetară în monedă națională fortificându-și continuu pozițiile. La 30.06.2018 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 23,9%; depozite la vedere – 20,1%; depozite la termen – 25,6% și depozite în valută – 30,5%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului II al anului 2017, menționăm o reducere a ponderii depozitelor în valută străină cu 2,4p.p. și a ponderii depozitelor la termen în monedă națională cu 1,5 p.p. f.p.s.a.p. Totodată ponderea agregatului monetar M0 și depozitelor la vedere s-a majorat cu 0,2 p.p. și 3,7p.p. corespunzător.

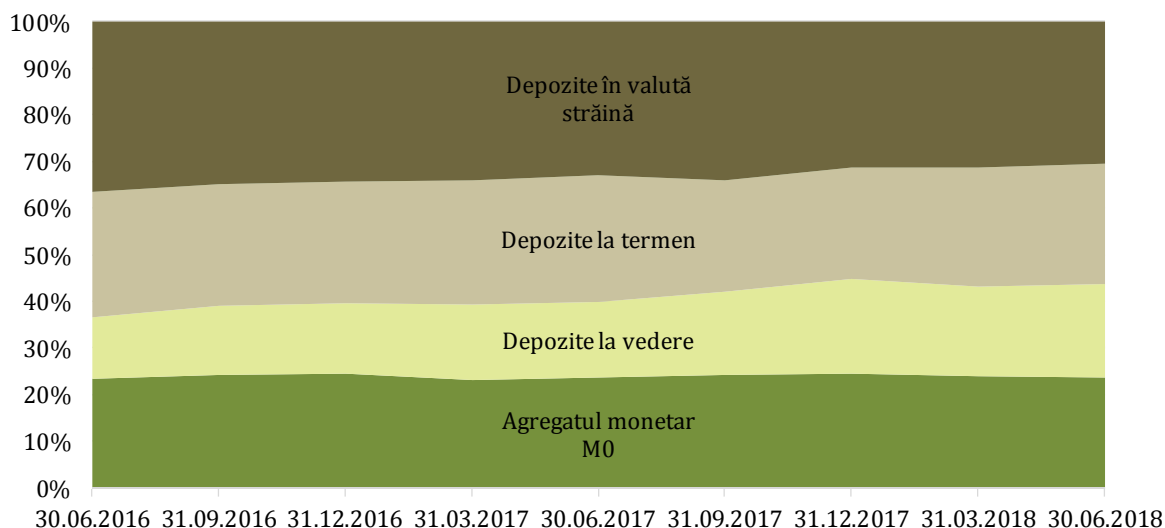

Figura 2.2.2. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Structura masei monetare denotă o tendință de majorare a depozitelor de scurtă durată (depozite la vedere) care nu pot fi utilizate pentru investiții pe termen lung. În condițiile în care sectorul bancar național se caracterizează printr-un înalt grad de lichiditate, acesta nu joacă un rol semnificativ în calitate de investitor, nu poate influența transformarea economiilor în investiții, și prin urmare nu-și aduce aportul necesar la creșterea economiei reale. Totodată,

creșterea volumului depozitelor este cauzată de majorarea fluxului remitențelor și lipsa altor instrumente de economisire pe piața financiară din Republica Moldova.

Politica monetară în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Strategia de politica monetară a băncii centrale din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru se bazează mecanismul reglementării pieței valutare și urmărește crearea condițiilor pentru creșterea economică și stabilitatea financiară în regiune.

După majorarea treptată a cursului fixat de schimb a monedei locale față de USD, situația în regiune s-a stabilizat ușor, respectiv în trimestrul II al anului 2018, în condițiile unor procese inflaționiste moderate, rata de refinanțare a băncii centrale s-a menținut la nivelul de 7%. Rata rezervelor obligatorii a fost menținută la nivelul stabilit în luna februarie 2017, de 12% pentru sursele atrase în valută străină și de 15% pentru cele atrase în ruble.

La sfârșitul trimestrului II, 2018, masa monetară în regiunea din stânga Nistrului constituia 7930,5 mil.ruble (echivalentul a cca. 7555,4 mil. MDL³), înregistrând un spor de aproximativ 19%, comparativ cu volumul ofertei monetare înregistrat în p.s.a.p. Această creștere se datorează devalizării rublei în această perioadă de banca centrală din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru (din luna iunie 2017, cursul fixat al dolarului SUA a fost majorat în mai multe etape de la 11,30 la 16,10 ruble).

Modificările de politică monetară și-au lăsat amprenta și asupra structurii masei monetare. La 01.01.2018 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 12,1%; cvasimoneda – 18,9%; masă monetară în valută străină – 68,4%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, la sfârșitul trimestrului II al anului 2018 a crescut ușor ponderea masei monetare în valută cu 2,4 p.p., ponderea banilor în circulație scăzut cu 1,6 p.p. și a cvasi monedei cu cca. 1 p.p.

³Calculat conform cursului oficial de schimb al CBPMR la data de 01.07.18,
<http://www.cbpmr.net/?kv=1&lang=ru>

Capitolul III FINANȚE

3.1. Finanțe publice

În primul semestru al anului 2018 s-a menținut tendința de creștere a Veniturilor Bugetului Public, înregistrată în primul trimestru al anului curent. Creșterea produsului intern brut de 3,7% s-a bazat pe creșterea consumului populației (3,7% față de trimestrul I 2017) ca urmare a creșterii salariului mediu pe economie cu 13,2% și a creșterii remitențelor cu circa 18,2%.

În sem. I al anului 2018 veniturile totale ale bugetului public național au constituit 27776,9 mil. MDL, asigurându-se o creștere de 2872,4 mil. MDL sau 11,5%, iar ca pondere în PIB, veniturile au înregistrat o creștere cu 0,4 p.p. de la 16,6% în sem. I 2017 până la 17,0% în sem. I 2018. În raport cu aceeași perioadă a anului 2017, bugetului public național a avut următoarea structură: la bugetul de stat – 17288,0 mil. MDL, la bugetul asigurărilor sociale de stat – 9980,7 mil. MDL (inclusiv transferuri), la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 3352,3 mil. MDL (inclusiv transferuri), la bugetele locale – 7050,6 mil. MDL (inclusiv transferuri).

Analiza structurii veniturilor nete ale BPN (fără transferurile între componentele bugetare) reflectă o pondere considerabilă a încasărilor bugetului de stat (17261,5 mil. MDL), care constituie 62,14%, în scădere cu 0,95 p.p. în comparație cu aceeași perioadă a anului 2017.

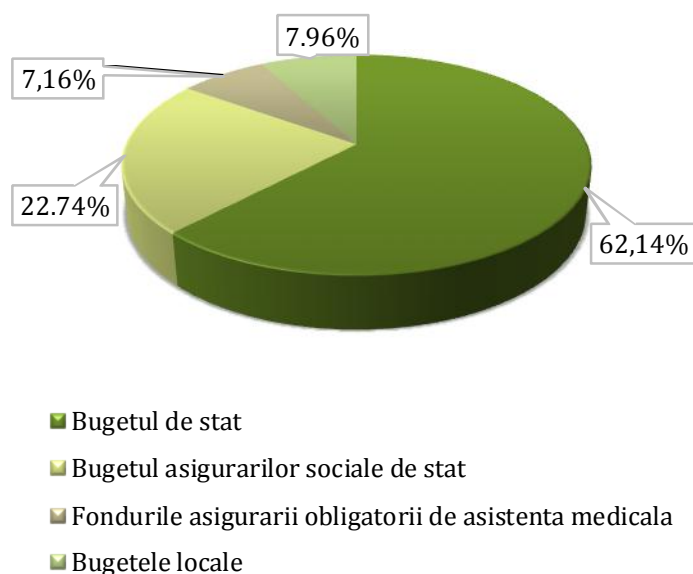

Figura 3.1.1. Structura veniturilor în BPN* în I semestru 2018, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Nota: *cu excluderea transferurilor în cadrul bugetului public național în sumă de 9894,6 mil. MDL (inclusiv dobânzi încasate la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar – 2,5 mil. MDL).

Transferurile în perioada sem. I al anului 2018 au constituit 9892,1 mil. MDL, având următoarea structură: 0,27% sau 26,5 mil. MDL (2,8 mil. MDL în 2017) – bugetul de stat, 37,02% sau 3662,3 mil. MDL (1689,7 mil. MDL în anul 2017) – BASS, 13,79% sau 1364,0 mil. MDL (682,0 mil. MDL în anul 2017) – FAOAM și cel mai mare beneficiar fiind bugetul local cu o pondere de 48,92% sau 4839,3 mil. MDL (2055,9 mil. MDL în 2017).

În același timp, contribuțiile la bugetul asigurărilor obligatorii în sem. I al anului 2018 au crescut cu 996,8 mil. MDL sau 13,7% în raport cu sem. I al anului 2017, ponderea asigurărilor în BPN constituind 29,77%, în creștere cu 0,57 p.p. în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent.

Contribuțiile la BASS au crescut cu 13,8%, constituind 6291,1 mil. MDL. Ponderea BASS în sem. I al anului 2018 a constituit 22,65%, în creștere cu 0,46 p.p. în raport cu aceeași perioadă a anului 2017. Ponderea FAOM în BPN în sem. I al anului 2018 a constituit 7,12%, înregistrând o creștere de 0,12 p.p. în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent și constituind 1976,9 mil. MDL.

Valoarea veniturilor provenite din impozite și taxe în perioada analizată a înregistrat o creștere de 9,3% față de perioada similară a anului precedent de la 16353,7 mil. MDL (2017) la 17880,9 mil. MDL, aportul cel mai mare având impozitele și taxele la mărfuri și servicii 42,11%, inclusiv TVA – 30,49% și impozitul pe venit 18,21%. Ponderea accizelor în venituri s-a redus de la 11,02% în sem. I 2017 până la 8,44% în perioada nominalizată.

Ponderea taxelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în sem. I 2018 a constituit 2,84%, cu 0,16p.p. față de anul 2017. Impozitul pe bunurile imobiliare, la fel, a înregistrat o scădere de la 1,32% în 2017 la 0,78%.

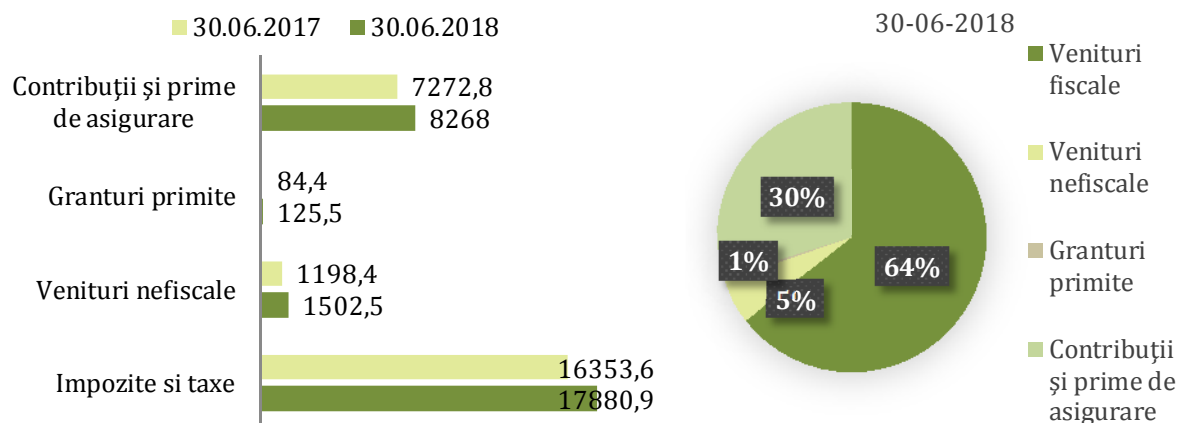

Figura 3.1.2. Structura veniturilor după sursă în BPN în I semestru 2017-2018, mil. MDL
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Ponderea impozitelor și taxelor a constituit 64,37%, în scădere cu 1,28 p.p. în raport cu 2017, iar a contribuțiilor și primelor de asigurare – 29,76%, în creștere 0,5 p.p. față de 2017. Importanța granturilor pentru BPN în 2018 a crescut de la 0,34% în 2017 la 0,45%, la fel, ca și cota veniturilor nefiscale – de la 4,81% în 2017 la 5,41%. În sem. I al anului 2018 au fost primite granturi cu 41,2 mil. MDL sau 48,9% mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2017, inclusiv 90,44% – de la organizații internaționale, valoarea granturilor de la guvernele altor state fiind în scădere cu 19,6 mil. MDL sau 7,6% față de anul 2017.

Veniturile fiscale ale BPN în sem. I al anului 2018 au constituit 17880,9 mil. MDL, ce corespunde creșterii de 109,3% în raport cu sem. I a anului 2017. În perioada nominalizată impozitele pe venit au crescut cu 28,8 p.p., constituind 5059,0 mil. MDL, din contul preponderent al veniturilor persoanelor juridice (138,5%), impozitele pe proprietate au înregistrat o creștere de 102,5%, iar cea mai mare pondere de 7,6 mil. MDL (din 8,3 mil. MDL total) fiind asigurată de impozitul pe bunurile imobiliare. Impozitele și taxele pe mărfuri și servicii au avut o creștere de 103,0%, constituind 11696,2 mil. MDL, dintre care cea mai mare creștere a demonstrat TVA cu 109,7%, înregistrând 8469,2 mil. MDL, în special, TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova – cu 113,2% și TVA la mărfurile importate – 108,8%. Taxa asupra

comerțului exterior și operațiunilor externe a adus în BPN suplimentar 746,1 mil. MDL comparativ cu sem. I al anului 2017.

Veniturile nefiscale în sem. I al anului 2018 au constituit 1502,5 mil.MDL, demonstrând o creștere de 125,7% față de anul precedent. Venituri din proprietate au constituit în perioada analizată 321,5 mil. MDL, prezentând creșterea de 137,9%, inclusiv la dobânzi încasate - 192,3% sau 89,8 mil. MDL și dividende primite - 129,6% sau 192,0 mil.MDL. Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor au generat un venit de 693,7 mil. MDL sau o scădere de 1,5 p.p. pe seama reducerii cu 546,0 mil. MDL sau cu 5,4 p.p. a comercializării mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare. „Taxe și plăți administrative” au constituit 177,0 mil. MDL sau 111,8% față de sem. I al anului 2017. Veniturile din amenzi și sancțiuni au crescut cu 26,5 mil. MDL, constituind 205,0 mil. MDL și o creștere de 114,8%. Astfel, statul încasează venituri mai mari din vânzarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare, totuși acestea fiind în descreștere, iar veniturile din amenzi și sancțiuni fiind comparabile cu cele din dividendele primite.

Valoarea veniturilor fiscale ale bugetului de stat în sem. I al anului 2018 a înregistrat 16007839,8 mil. MDL, inclusiv din: 8425174,8 mil. MDL – TVA, 3807234,9 mil. MDL – impozitul pe venit, 2345789,5 mil. MDL – accizele, inclusiv accizele la mărfurile importate – 2268924,8 mil. MDL, 11398209,3 mil. MDL – impozitele și taxele pe mărfuri și servicii, 14264,6 mil. MDL – impozitul pe bunurile imobiliare.

Veniturile bugetelor locale au crescut în sem. I al anului 2018 cu 10,9%, constituind 7050,6 mil. MDL, ponderea acestora în BPN fiind de 25,38%, în scădere cu 0,16 p.p. față de aceeași perioadă a anului 2017.

Partea de cheltuieli a bugetului public național în sem. I al anului 2018 a constituit 26884,4 mil. MDL, demonstrând o creștere de 107,5%, ca pondere în PIB și înregistrându-se o descreștere cu 0,1 p.p. de la 16,6% în sem. I 2017 până la 16,5% în sem. I 2018.

Valoarea cheltuielilor în sem. I 2018 a constituit:

- bugetul de stat – 17850,1 mil. MDL,
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 9433,0 mil. MDL,
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 3076,5 mil. MDL,
- bugetele locale – 6419,4 mil. MDL.

Comparativ cu sem. I 2017, cea mai mică creștere a cheltuielilor a fost înregistrată la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 5,5%, iar cea mai mare creștere au atins cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetelor locale – cu 8,3% fiecare. Cheltuielile bugetului de stat au înregistrat o creștere de 7,5%.

Cele mai importante creșteri au fost înregistrate pe sectoarele protecție socială – cu 17,7% și apărare națională – cu 10,8% în comparație cu aceeași perioadă a anului 2017. În perioada nominalizată s-a menținut tendința de reducere a ponderii cheltuielilor în domeniul protecției mediului de la 0,26% la 0,19%, gospodăria de locuințe și servicii comunale – de la 2,14% la 1,91%, ocrotirea sănătății – de la 13,29% la 12,73% și cultură, sport, tineret, culte și odihnă – de la 2,36% la 2,28%. (Figura 3.1.3)

Executarea bugetului public național în sem. I 2018 a generat un sold bugetar (excedent) de 892,5 mil. MDL (sau 0,54% din PIB), menținând tendința din sfârșitul trim.I., însă aceasta fiind insuficientă pentru a demonstra o creștere față de perioada similară a anului 2017, când s-a înregistrat deficitul de -101,5 mil.MDL. (Figura 3.1.4)

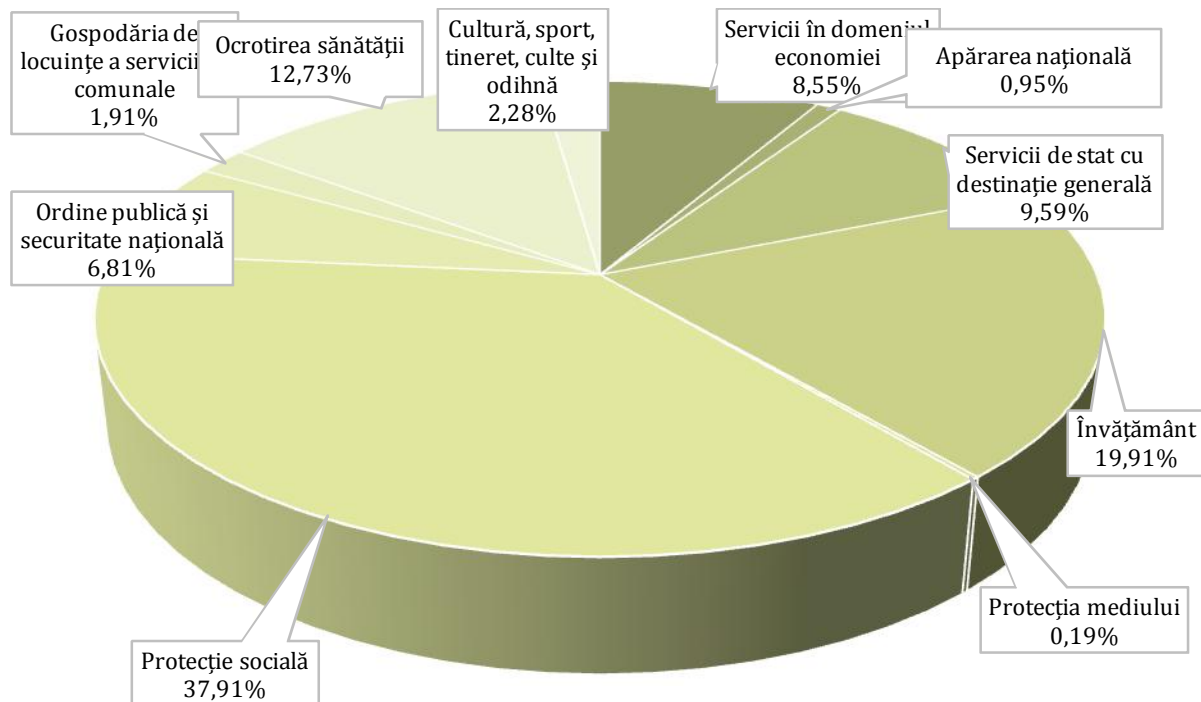

Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor executate din BPN în I sem. 2018, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

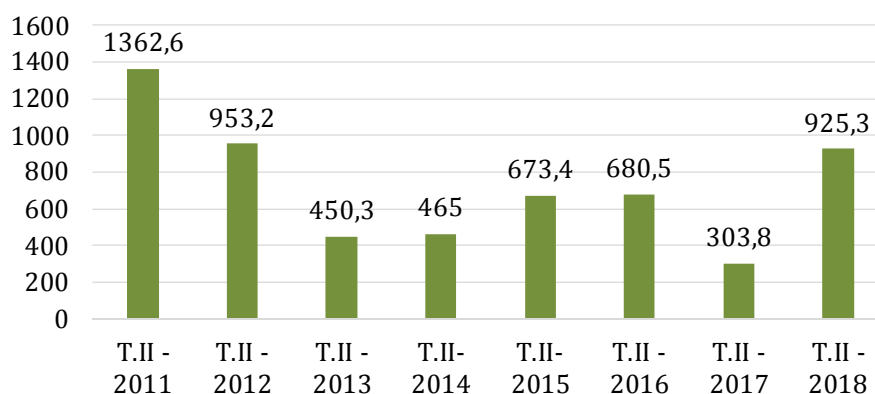

Figura 3.1.4. Deficitul BPN, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Modificarea soldului de mijloace bănești a constituit -852,3 mil. MDL, cauzată de diminuarea soldurilor de mijloace bănești la sfârșitul perioadei cu -7607,2 mil. MDL față de soldurile de mijloace bănești la începutul perioadei, ce constituia 6776,9 mil. MDL, astfel, reducându-se comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017 cu 363,6 mil. MDL. Corectarea soldului a constituit -22,0 mil. MDL sau >200%. (Figura 3.1.5)

La situația din 30 iunie 2018, soldul datoriei sectorului public s-a diminuat cu 1113,6 mil. MDL sau cu 1,9% comparativ cu sfârșitul anului 2017, constituind 57337,9 mil. MDL. Ponderea datoriei sectorului public în PIB la 30 iunie 2018 a constituit 35,2%, fiind în diminuare cu 3,7 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2017 și cu 3,5 p.p. în comparație cu aceeași perioadă a anului 2017.

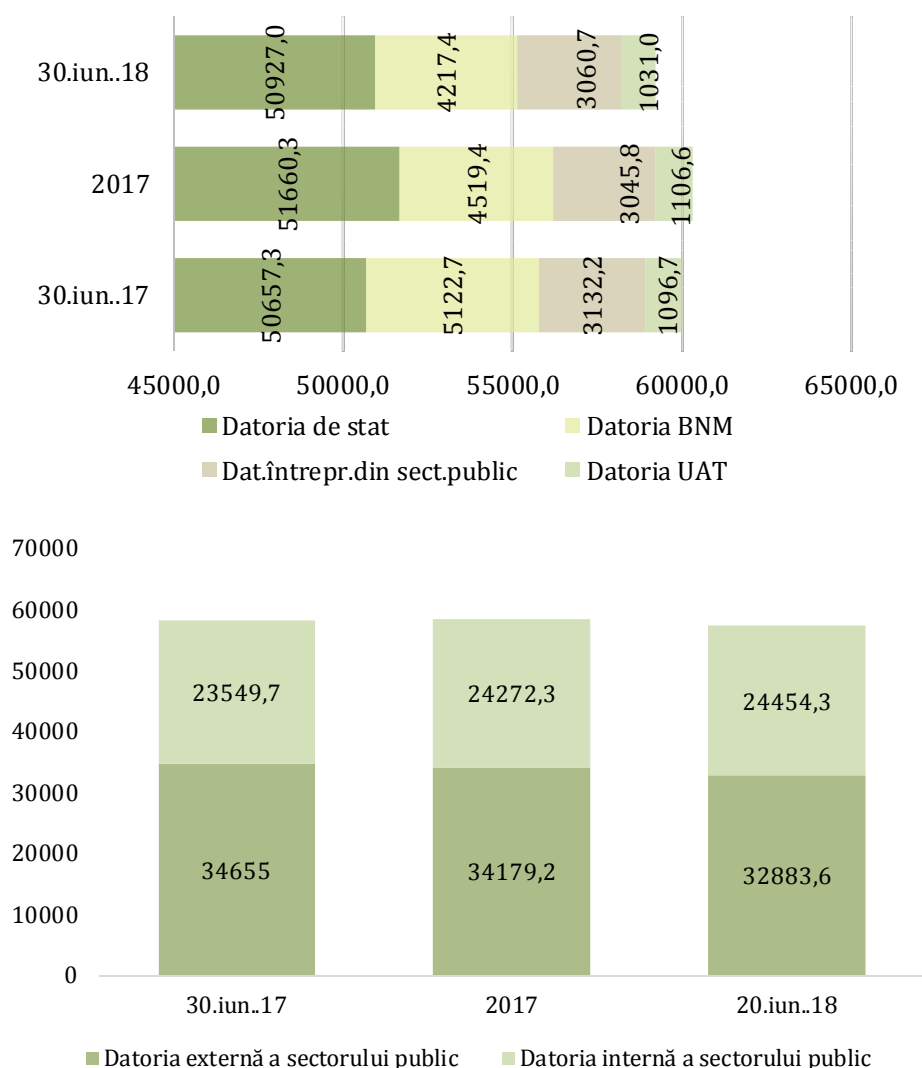

Figura 3.1.5. Structura datoriei sectorului public în perioada 2017-2018, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

La sfârșitul sem. I al anului 2018 s-a înregistrat scăderea valorilor pe toate componentele datoriei sectorului public în comparație cu sfârșitul anului 2017, fiind condiționată preponderant de diminuarea soldului datoriei de stat cu 733,3 mil. MDL, soldului datoriei BNM cu 302,0 mil. MDL, soldului datoriei directe a UAT cu 48,9 mil. MDL, precum și soldului datoriei întreprinderilor din sectorul public cu 29,4 mil. MDL.

Valoarea datoriei externe a sectorului public în sem.I 2018 a constituit 1952,4 mil. dol. SUA (sau 32 883,6 mil. MDL) sau 57,4% din soldul datoriei sectorului public. Datoria internă a sectorului public în aceeași perioadă a constituit 24454,3 mil. MDL (sau 42,6%), astfel, datoria sectorului public s-a diminuat sub influența scăderii datoriei externe a sectorului public de 3,8%.

Soldul datoriei de stat în sem.I 2018 a constituit 50927,0 mil. MDL, înregistrând o diminuare cu 733,3 mil. MDL (sau 1,4% față de sfârșitul anului 2017), sub influența diminuării soldului datoriei de stat externe cu 953,1 mil. MDL, și majorării soldului datoriei de stat interne cu 219,8 mil. MDL. Ponderea datoriei de stat în PIB a constituit 31,2%, înregistrând o diminuare cu 3,1 p.p. față de sfârșitul anului 2017.

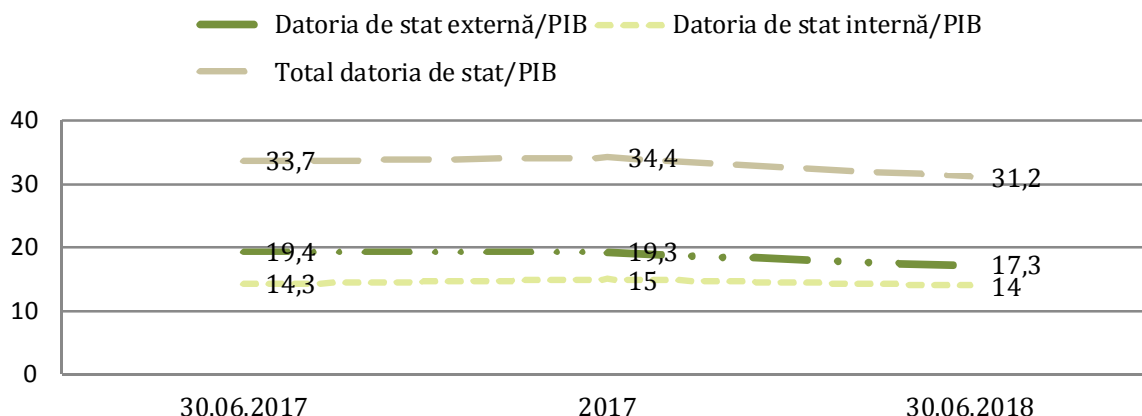

Figura 3.1.6. Raportul tipurilor de datorii de stat față de PIB

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Ponderea majoritară în structura datoriei de stat în sem.I 2018 este deținută de împrumuturile de stat externe (49,8%), în scădere cu 1,0 p.p. față de sfârșitul anului 2017 și cu 1,9 p.p. față de perioada similară 2017. Ponderea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat este de 26,1%, ponderea VMS emise pe piața primară – 14,6%, alocarea DST – 5,5% și VMS convertite (în portofoliul BNM) – 4,1%.

Structura coșului valutar DST a suferit față de anul sem. I 2017 anumite modificări, astfel, ponderea majoritară în structura datoriei de stat în sem.I 2018 este deținută de leul moldovenesc – 44,8% (42,5% – 2017), Euro – 26,2% (15,7% – 2017), Dolarul SUA – 18,7% (5,9% – 2017), Yenul japonez – 4,4% (2,1% – 2017), Yuanul chinezesc – 3,4% și Lira sterlină – 2,5% (0,02% – 2017).

Structura pe tipuri de rată a dobânzii în sem.I 2018 este constituită din datoria cu rata dobânzii flotantă – 16,6% din portofoliul datoriei de stat sau o majorare cu 2,1 p.p. față de sfârșitul anului 2017 și cu 1,5 p.p. – sem.I 2017, precum și datoria de stat purtătoare de rată a dobânzii fixă, care a constituit 83,4% din portofoliul datoriei de stat.

Finanțele publice în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Conform datelor Ministerului Finanțelor privind execuția bugetelor pentru sem.I al anului 2018 bugetul regiunii a primit fonduri în valoare de 947,9 mil. RUP, ceea ce reprezintă o creștere cu 134,5 mil. RUP sau 16,5% față de sem. I al anului 2017. Cea mai mare pondere în veniturile bugetului ocupă veniturile fiscale – 60% din veniturile totale sau 568,2 mil. RUP, ceea ce reprezintă cu 110,6 mil. RUP sau 24,1% mai mult față de sem. I al anului 2017. Valoarea venitului bugetului consolidat al regiunii în sem. I 2018 a constituit 1401,7 mil. RUP.

În structura veniturilor fiscale ale bugetului regiunii cota cea mai mare revine următoarelor tipuri de impozite:

- impozitul pe veniturile organizațiilor – 234,5 mil. RUP, ceea ce reprezintă cu 30,3 mil. RUP (sau cu 14,8%) mai mult decât în sem. I 2017;
- taxe vamale – 180,7 mil. RUP, ceea ce reprezintă cu 58,1 mil. RUP (sau cu 47,4%) mai mult decât în sem. I al anului 2017;
- accize – 145,1 mil. RUP, ceea ce reprezintă 86,9 mil. RUP sau de 2,5 ori) mai mult decât în sem. I al anului 2017;
- impozitul pe venitul persoanelor fizice – 14,4 mil. RUP, care reprezintă o creștere cu 1,4 mil. RUP (sau 11,1%) mai mult decât în sem. I al anului 2017.

Veniturile bugetelor locale au constituit 453,8 mil. RUP, ceea ce reprezintă cu 88,1 mil. RUP (sau 24,1%) mai mult decât în prima jumătate a anului 2017.

Cheltuielile bugetului consolidate al regiunii au constituit 2408,1 mil. RUP în sem. I al anului 2018, inclusiv 1688,6 mil. RUP – bugetul așa-numit republican și 719,5 mil. RUP – bugetele locale.

Soldul deficitar al bugetului consolidate al regiunii în sem. I 2018 a fost în mărime de -1006,4 mil. RUP.

3.2. Sectorul bancar

Pe parcursul semestrului I, 2018 sectorul bancar al Republicii Moldova a cunoscut evoluții pozitive la majoritatea indicatorilor ce caracterizează activitatea generală a băncilor, precum și la cea prudențială. După o perioadă mai îndelungată de timp, în care primele 3 bănci din sistem, BC „Moldova-Agroindbank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A. și B.C. „Victoriabank” S.A., care dețin în total 65,5% din activele sectorului bancar s-au aflat sub supravegherea intensivă, datorită expunerii acestora la riscuri majore și unei structuri netransparente a acționarilor, intensificarea activității privind asigurarea transparenței acționarilor băncilor s-a soldat cu unele succese. În luna august, 2018 Banca Națională a ridicat regimul de supraveghere intensivă a BC „VICTORIABANK” S.A. În această perioadă banca reușind nu doar să diminueze soldul creditelor neperformante, dar și să se conforme cerințelor de transparentizare a structurii acționariatului, din 16.01.2018 investitor majoritar al acesteia devenind Banca Transilvania.

Tot la acest capitol, rămâne a fi nesoluționată în continuare problema identificării investitorilor, care să achiziționeze pachetul de 63,89% al BC „Moldindconbank” S.A. și 43,1% ale BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A, acțiuni ale unui grup, ce activau concertat și care au fost plasate spre vânzare sub forma unui pachet unic la BVM.

În primul semestru al anului 2018, activele bancare au înregistrat fluctuații volatile în volum, cât și în calitate. La începutul anului 2018, ritmul de creștere a activelor bancare s-a situat pe o pantă ascendentă, după care în trimestrul II volumul de creștere a acestora s-a încetinit, înregistrând o scădere de 612,4 mil. MDL sau 0,8 % față de sfârșitul primului trimestru, fiind la finele lunii iunie 2018 în valoare de 80365,1 mil MDL. Față de aceeași perioadă a anului precedent, activele bancare au crescut semnificativ, cu 5339,36 mil. MDL sau 7,1%.

Activele ponderate la risc au crescut ușor ca volum față de sfârșitul trimestrului I, 2018 de la 33 313,0 mil. MDL la 33979,6 mil. MDL la sfârșitul lunii iunie 2018. Față de aceeași perioadă a anului precedent volumul de active ponderate la risc s-a diminuat cu 0,5%. Pe fondalul creșterii activelor totale comparativ cu anul precedent, s-a diminuat și ponderea activelor riscante în total active, atingând valoarea de 42,3% fiind mai mică decât la finele trimestrului II 2018 cu 3,3 p.p. (Figura 3.2.1)

În secțiunea băncilor, se observă că la sfârșitul trimestrului II, 2018 patru bănci B.C. „Victoriabank” S.A, B.C. „EXIMBANK” S.A., B.C „Moldindconbank” S.A. și B.C. „ProCredit Bank” S.A. și-au îmbunătățit calitatea activului față de perioada similară a anului precedent, în special banca B.C. „Victoriabank” S.A, valoarea activului riscant a căreia s-a redus cu 734 mil MDL și banca B.C „Moldindconbank” S.A. cu o reducere de 676, iar celelalte 7 au crescut valoarea activelor ponderate la risc. Lider la acest capitol pot fi menționate două bănci: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. cu 667,6 mil.MDL și BC „MOBIASBANCA - Groupe Societe Generale” S.A. cu 471,8 mil MDL. Reducerea activelor ponderate la risc ale celor 4 bănci a fost atât de considerabilă, încât a compensat creșterea riscului activelor pentru celelalte 8 bănci, astfel, încât per total volumului activului riscant s-a redus.

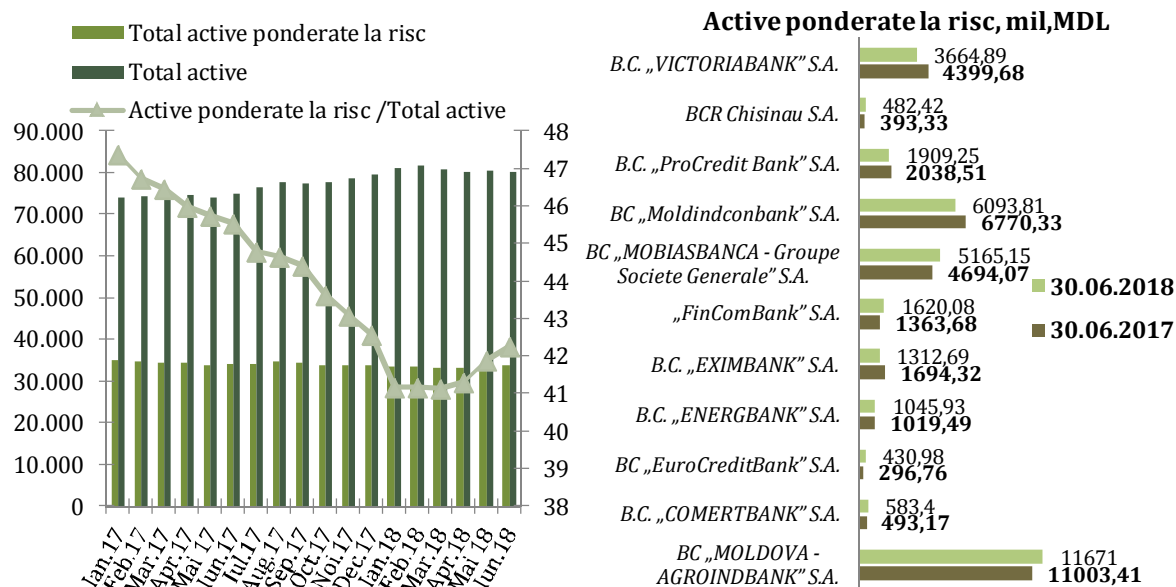

Figura. 3.2.1. Evoluția calității activelor bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Calitatea activelor bancare a fost susținută și de volumul de capital propriu, astfel, încât gradul de acoperire a capitalului este net superior minimului impus de cerințele prudențiale de 16% și ajunge la 33,9%. Panta graficului ce reprezintă gradului de suficiență a capitalului pentru perioada trimestrului II al anului 2018 se aseamănă cu cea din perioada similară a anului precedent, doar că și-a început ascensiunea de la un nivel mai ridicat. Diminuarea bruscă a acestui indicator, înregistrată în luna mai a anului 2018 a fost rezultată din creșterea activelor ponderate la risc într-un ritm mult mai accelerat decât creșterea Capitalului Normativ Total (Figura 3.2.2 comparativ cu Figura 3.2.1)

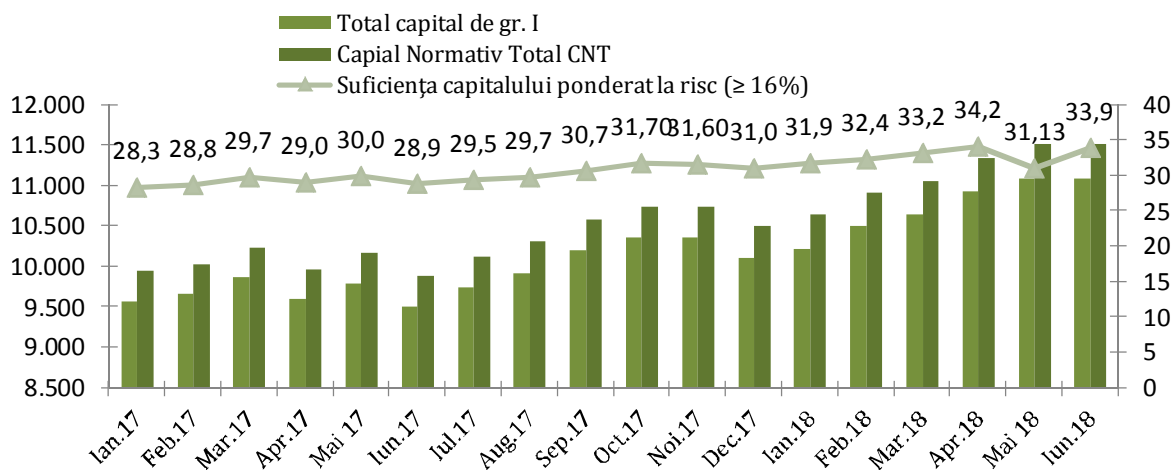

Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea valorii activelor, din păcate s-a datorat mai mult creșterii lichidităților, decât a creditelor acordate. La 30.06.2018, portofoliul de credite brut a constituit 41,2 % din totalul activelor sau 33146,1 mil. MDL, micșorându-se față de aceeași perioadă a anului precedent cu 3,1 la sută (1070 mil. MDL). Luând în considerație că creditarea sectorului real este pilonul de bază care asigură o creștere sustenabilă a țării, această tendință poate fi considerată una negativă.

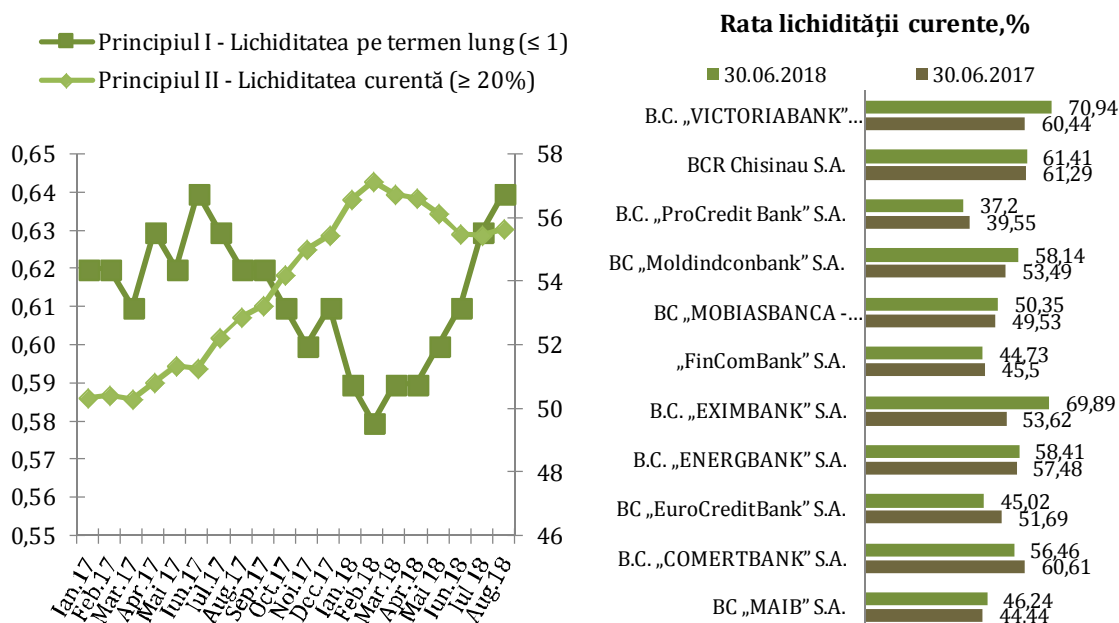

Figura 3.2.3. Nivelul lichidității sectorului bancar la 30.06.2018

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În trimestrul II al anului 2018, indicatorii de lichiditate a sectorului bancar se încadrează în limitele prudențiale, stabilite de BNM, ponderea activelor lichide în totalul activelor (principiul II al lichidității) înregistrează 55,5%, mai mult cu 4,2 p.p. față de 30.06.2017 și aproape 3 ori mai mult decât limita minimă, stabilită de BNM. Valoarea indicatorului de lichiditate pe termen lung (principiul I al lichidității (≤ 1)) al întregului sistem bancar a constituit 0,61 la 30.06.2018, mai puțin cu 0,03 p.p. față de 30.06.2017. Se constată o creștere exagerată a lichidităților bancare, precum și la o migrare a unei păți de active din credite spre active lichide cu risc redus și rentabilitate acceptabilă, cum ar fi valorile mobiliare de stat.

Majoritatea băncilor înregistrează un exces de lichiditate, indicatorul lichidității curente fiind în creștere continuă. Lideri la acest capitol sunt B.C. „Victoriabank” S.A. cu 70,94%, B.C. „Eximbanc” S.A. cu 69,89%, B.C. „BCR Chișinău” S.A. cu 61,41% și B.C. „Energbank” S.A. cu 58,41%.

Tendința de diminuare a volumului creditelor, care a început la sfârșitul anului 2014, s-a menținut și în primul semestru al anului 2018. Înregistrând o evoluție negativă în primul trimestru al anului 2018 portofoliul de credite brute acordate de către băncile comerciale și-a menținut același curs și în trimestrul II al anului 2018 diminuându-se față de aceeași perioadă a anului precedent cu 3,13% ceea ce reprezintă circa 1070 mil. MDL.

Volumul creditelor noi înregistrând creșteri în primul trimestru al anului 2018 și-a continuat trendul, pe fundalul diminuării ratei dobânzii la credite, creșterea alcătuind 12,2%.

Totodată, poate fi remarcată menținerea tendinței de migrare a creditelor de la persoanele juridice spre persoanele fizice (74,06% în trimestrul II 2018 comparativ cu 79,42% în trimestrul II 2017) și din valută străină în cea națională, (61,8% în trimestrul II al anului 2018 față de 58,4% în aceeași perioadă a anului precedent). Astfel, pe fondalul reducerii volumului general al creditelor acordate, cele acordate persoanelor fizice au crescut cu 1558 mil.MDL, față de perioada similară a anului trecut, iar cele acordate persoanelor juridice ai scăzut cu 2627 mil. MDL. Tendința de scădere a creditelor acordate persoanelor juridice reflectă procesul de încetinire a activității economice, nivelul înalt de incertitudine cât și modificarea continuă a modelului de dezvoltare a economie naționale de la producere spre consum.

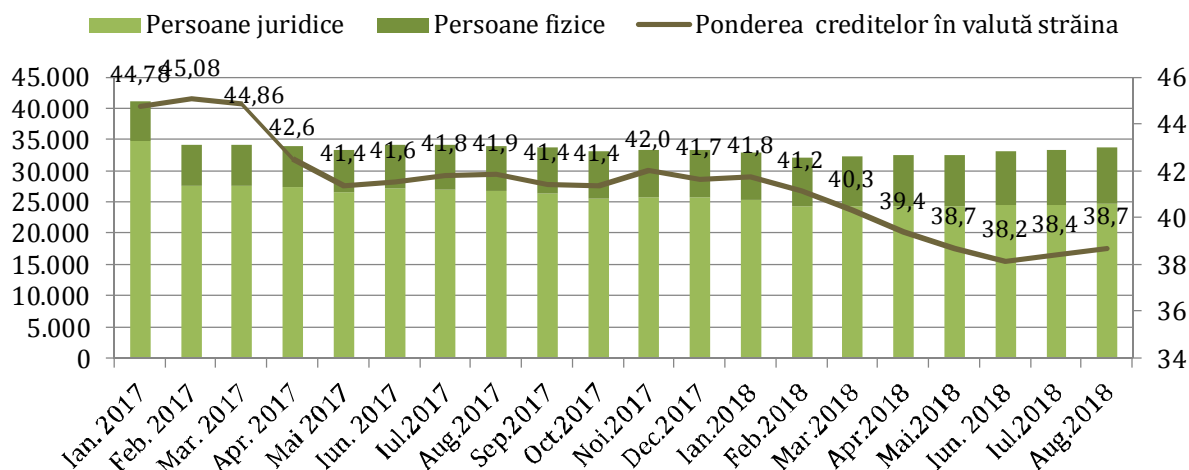

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Scăderea volumului de creditare s-a asociat și cu scăderea nivelului de risc a portofoliului. Astfel, trimestrul II al anului 2018, valoarea creditelor neperformante a constituit 4882,6 mil. MDL în descreștere cu 1151,67 mil. MDL sau 19% față de 30.06.2017. Descreșterea volumului creditelor neperformante în mare parte se datorează curățirii bilanțurilor băncilor o dată cu schimbarea acționarului majoritar la una din băncile aflate sub supraveghere intensivă (B.C. „Eximbanc” S.A) în principal din contul profiturilor anului curent.

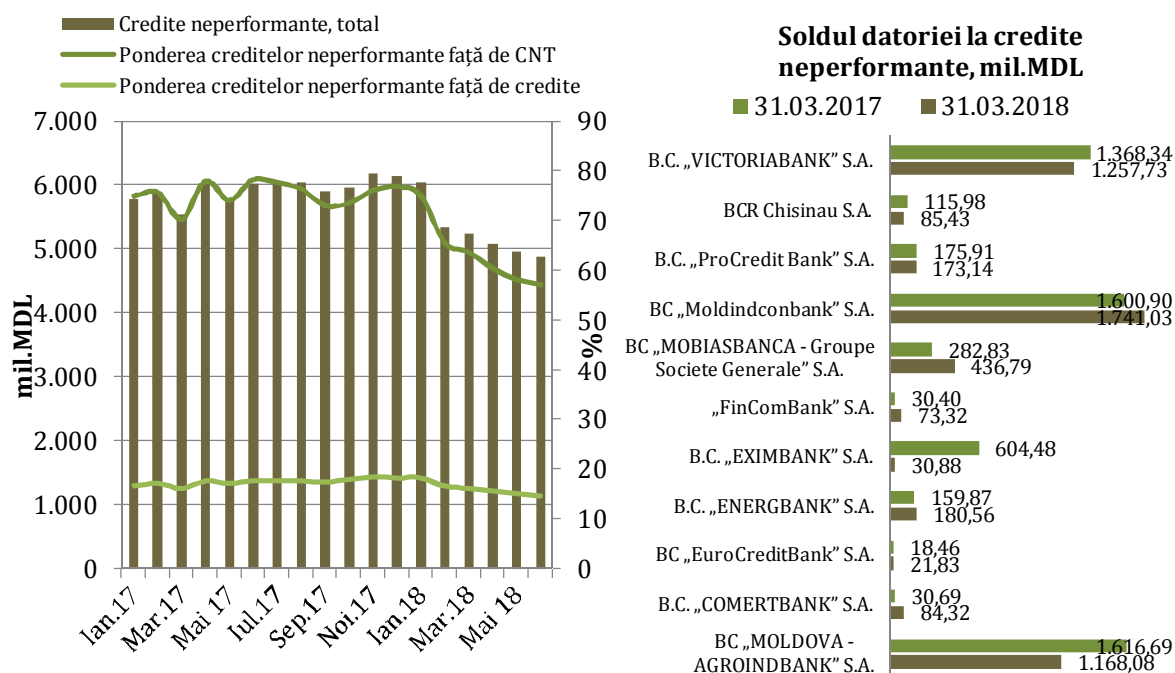

Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

La sfârșitul trimestrului II, 2018 ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor s-a diminuat cu 2,91 p.p. față de aceeași perioadă a anului 2017, constituind 14,73%. Ponderea creditelor neperformante în total CNT a atins nivelul de 42,3%, în descreștere cu -18,3% față de data de 30.06.2017 dar cu o reducere de 9,3% față de finele trimestrului I, 2018.

Ratele de dobândă rămân a fi imune la deciziile politicii monetare. Această afirmație este susținută de trendul ratelor de dobândă la credite și depozite nou acordate, care, este în continuă scădere, ajungând chiar mai mici decât rata de refinanțare, care este considerată una prime-rate pentru formarea dobânzilor la credite). În perioada iunie 2017 – iunie 2018, ratele medii a dobânzii practicate de băncile comerciale pentru credite și depozitele au scăzut cu 1,31 p.p. și 1,09 p.p. corespunzător, situându-se la nivelul de 8,72% pentru creditele noi atrase și 4,58% pentru depozitele noi atrase. Diminuarea rapidă a dobânzilor la depozite indică asupra unui trend descrescător în continuare, fapt ce va descuraja economisirea din partea populației.

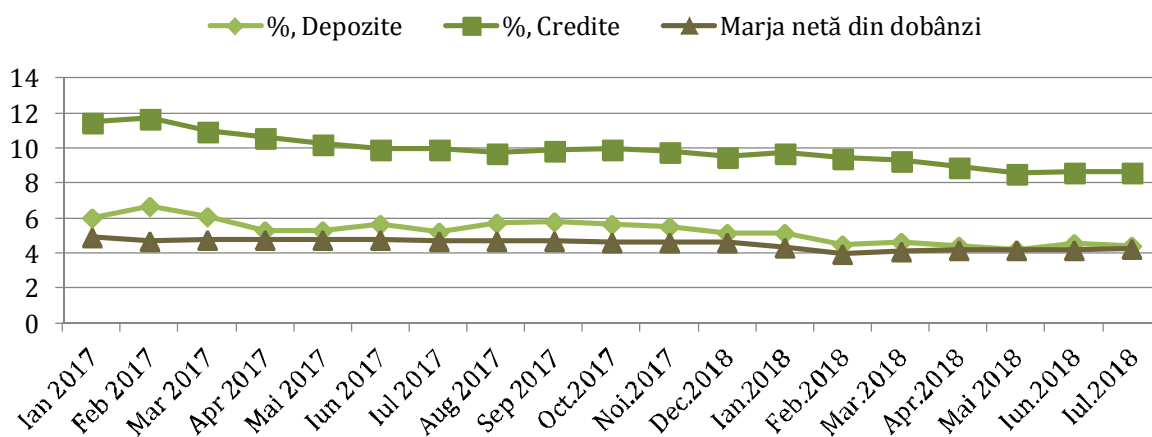

Figura 3.2.6. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În trimestrul II, 2018 soldul depozitelor bancare a constituit 60930,87 mil. MDL, în creștere cu 8,4%, față de aceeași perioadă a anului precedent. Pe fondalul creșterii valorii depozitelor, rata de depunere a persoanelor fizice scade, ajungând la 65,55%, în diminuare cu 2,32% față de trimestru II al anului 2017. Această diminuare este cauzată de scăderea venitului destinat economisirii a populației, dar și diminuării încrederii persoanelor fizice în bănci după delapidarea sectorului bancar.

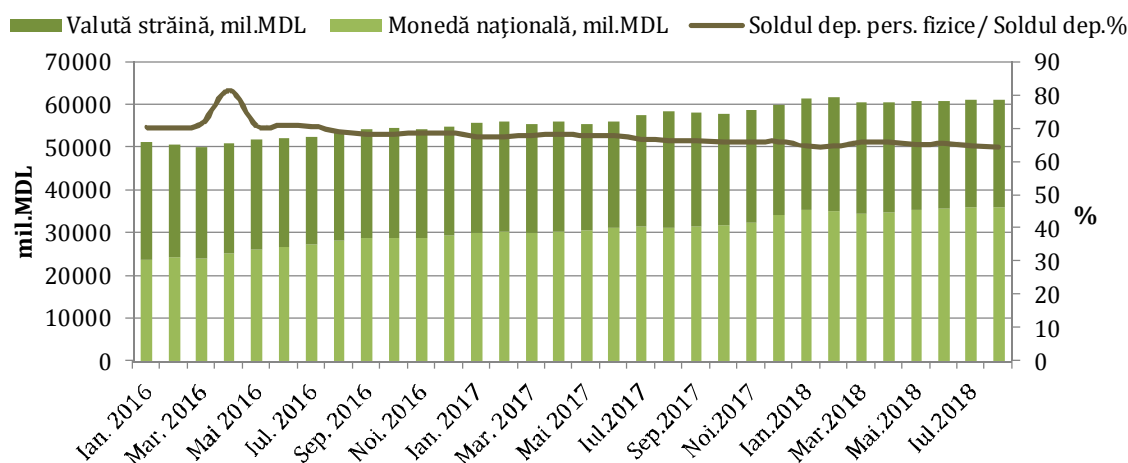

Figura 3.2.7. Evoluția depozitelor atrase de bănci, mil. MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În trimestrul II 2018, se menține tendința de diminuare a soldului depozitelor în valută în total depozite, care deși ca volum s-au majorat cu 164,34 mil. MDL însă ca pondere au scăzut cu

3,08%. Diminuarea ponderii depozitelor în valută străină concomitent cu creșterea rapidă a soldului depozitelor în MDL este rezultatul întăririi semnificative a monedei naționale pe piața valutară.

În semestrul I, 2018 se atestă o dinamică crescătoare a profitului băncilor în întreg sistem bancar, care însă este mai mic față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent. La sfârșitul lunii iunie 2018, profitul băncilor pe întregul sistem a constituit 937 mil. MDL, în creștere cu 414 mil. MDL sau 79% față de sfârșitul trimestrului precedent și în scădere cu 19,73 sau 2,1% față de aceeași perioadă a anului precedent. Diminuarea profitului s-a datorat diminuării ratei dobânzii la credite precum și a volumului de credite acordate ceea ce a determinat micșorarea veniturilor obținute din dobânzi cu 11,7% sau cu 285,7 mil. MDL. Ponderea veniturilor neaferente dobânzilor în totalul veniturilor băncilor rămâne a fi semnificativă, ce demonstrează dezinteresul băncilor de a participa la finanțarea economiei.

La sfârșitul trimestrului II, 2018 rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului au constituit 2,19% și respectiv 13,4%, fiind în descreștere cu 10,2p.p. și respectiv cu 8,4p.p. comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

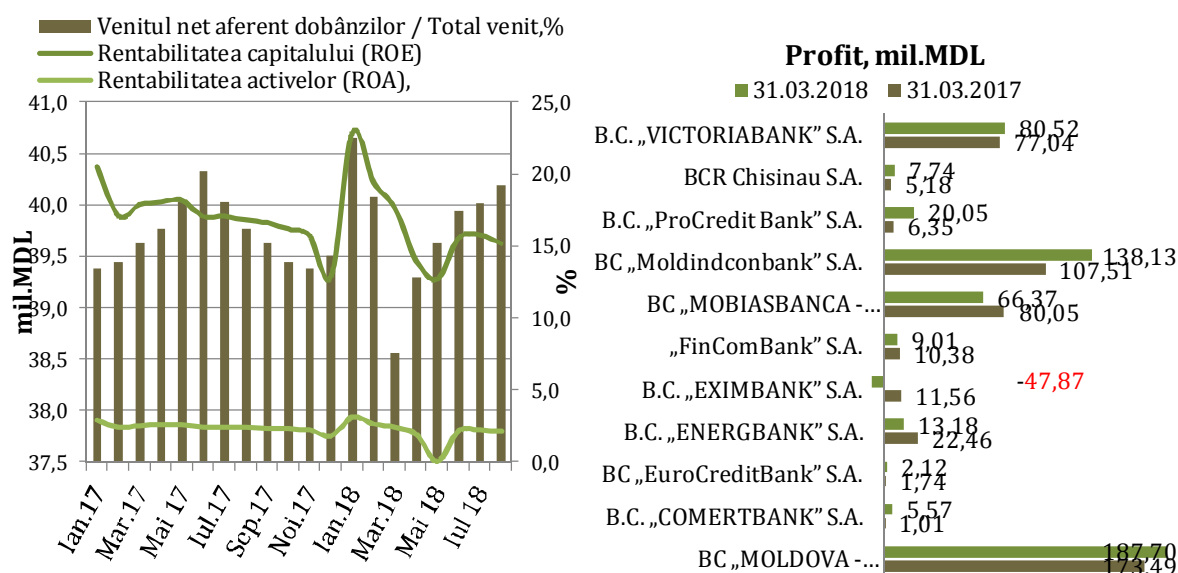

Figura 3.2.8. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare în 2017-2018

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Cea mai mare contribuție la formarea profitului net al sistemului bancar în semestrul I, 2018 îi revine BC „Moldindconbank” S.A., care comparativ cu rezultatele înregistrate în aceeași perioadă a anului precedent și-a majorat profitul cu 46,9 mil. MDL sau 18,9%. Creșteri de profit au realizat și B.C. „ProCredit Bank” S.A. – cu 20,2 mil. MDL sau 298%, BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A. cu 13,3mil. MDL sau 4,2%. Un impact negativ asupra profitului net al sistemului bancar în semestrul I, 2018 l-a avut activitatea B.C. „EXIMBANK” S.A. care a avut o pierdere netă de – 47,8 mil. MDL. Considerăm că pe parcursul anului financiar profitul băncilor va urma să fie ajustat cu toate creșterile și reducerile sezoniere, și că băncile își vor suplini până la sfârșitul anului neîncasările de profit.

Capitolul IV SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

Soldul contului curent al balanței de plăți, în semestrul I 2018, a înregistrat un deficit de 481,73 mil. dolari (din care în trimestrul II 2018 a constituit 282,10 mil. dolari), ce s-a aprofundat cu 56,5 % față de cel înregistrat în ianuarie-iunie 2017. Raportat la PIB, deficitul contului curent a constituit 9,8% (față de 7,9% în semestrul I a. 2017). În trimestrul II a. 2018, soldul contului curent al balanței de plăți, a înregistrat un deficit de 282,10 mil. dolari, (deteriorându-se cu 50,6% față de perioada similară a anului precedent).

Soldul balanței serviciilor, în trimestrul II a. 2018, a constituit 86,02 mil. dolari, crescând cu 29,4% față de trimestrul II a. 2017, această creștere a avut loc datorită majorării valorii serviciilor prestate nerezidenților (+22,9%), decât a serviciilor primite de la nerezidenți (+21,1%). Cea mai mare pondere în cadrul *exporturilor de servicii*, o dețin *serviciile de transport* 29,5% (107,92 mil. dolari), al căror export s-a majorat cu 7,9% față de perioada similară a anului precedent. Cea mai mare pondere, în cadrul *exporturilor de servicii de transport*, îi revine *transportului de mărfuri* 53,1%, *transportului de pasageri* 31,5% și de *alte servicii de transport* 15,4%. *Exportul serviciilor de călătorii* a totalizat 94,75 mil. dolari, fiind în creștere cu 28,2%, de *servicii de prelucrare a materiei prime* aflate în proprietatea terților – 60,13 mil. dolari, în creștere cu 51%, *servicii de telecomunicații, de informatică și de informații* a constituit 57,38 mil. dolari și a crescut cu 32,3%, *alte servicii pentru afaceri* a constituit 30,61 mil. dolari în creștere cu 12,2%, *bunuri și servicii ale administrației publice* a constituit 8,54 mil. dolari cu 7,4% mai mult.

În trimestrul II a. 2018, în cadrul *importurilor de servicii* ponderea cea mai mare o dețin *serviciile de transport* 34,1%, valoarea acestora fiind de 95,32 mil. dolari, în creștere cu 16,4% comparativ cu trimestrul II a. 2017. *Transportului de mărfuri* îi revine o pondere de 58,1%, *transportului de pasageri* 23,2%, iar *altor servicii de transport* 18,7%. *Importul de servicii de călătorii* a constituit 95,15 mil. dolari în creștere cu 24,4%, *alte servicii pentru afaceri* au constituit 41,05 mil. dolari, mai mult cu 46,3%, *servicii de telecomunicații, de informatică și de informații* 21,66 mil. dolari, fiind în scădere cu 1,5%, *bunuri și servicii ale administrației publice* 7,24 mil. dolari în creștere cu 13,5%, *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale* 6,71 mil. dolari, fiind în creștere cu 48,8%.

Contul de capital, în trimestrul II a. 2018, a înregistrat un sold negativ în valoare de 10,84 mil. dolari. Administrația publică a primit din exterior granturi aferente proiectelor investiționale în valoare de 3,45 mil. dolari, cu 6,8% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent, în timp ce alte sectoare au înregistrat ieșiri nete în valoare de 14,29 mil. dolari. Valoarea soldului contului curent și de capital în perioada de raportare denotă un necesar net de finanțare de 292,94 mil. dolari.

Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 252,39 mil. dolari, ca rezultat al diminuării nete a activelor financiare externe cu 209,14 mil. dolari și al acumulării nete de pasive în sumă de 43,25 mil. dolari.

Poziția investițională internațională

Stocul total de pasive sub formă de investiții directe la 30.06.2018 a constituit 3915,27 mil. dolari fiind în creștere cu 4,9%, față de 31.12.2017. Creșterea stocului a rezultat din intrările efective nete de investiții directe de 128,47 mil. dolari, din evoluția ratelor de schimb ale

valutelor originale față de dolarul SUA cu 41,97 mil. dolari, majorarea prețurilor acțiunilor cu 12,22 mil. dolari și alte modificări cu 0,82 mil. dolari. Ponderea participațiilor și acțiunilor ale fondurilor de investiții în stocul total de pasive sub formă de investiții directe este ușor superioară comparativ cu cea a instrumentelor de natura datoriei (52,4%, față de 47,6%). Componenta instrumentelor de natura datoriei este mixtă: 1140,51 mil. dolari reprezintă stocul împrumuturilor contractate de la investitorii străini direcți, 156,63 mil. dolari sunt angajamente sub formă de credite comerciale față de investitorii străini direcți și 567,18 mil. dolari este stocul altor datorii față de investitorii străini direcți.

Pe parcursul trimestrului II a. 2018, principala activitate economică care a beneficiat de ISD, sunt industria prelucrătoare 25,2%, urmată de activități financiare și asigurări 24,4%, comerț cu ridicata și amănunt 16,5%, alte activități care au atras investitori străini au fost industria energetică, informații și comunicații, transport și depozitare, tranzacțiile imobiliare.

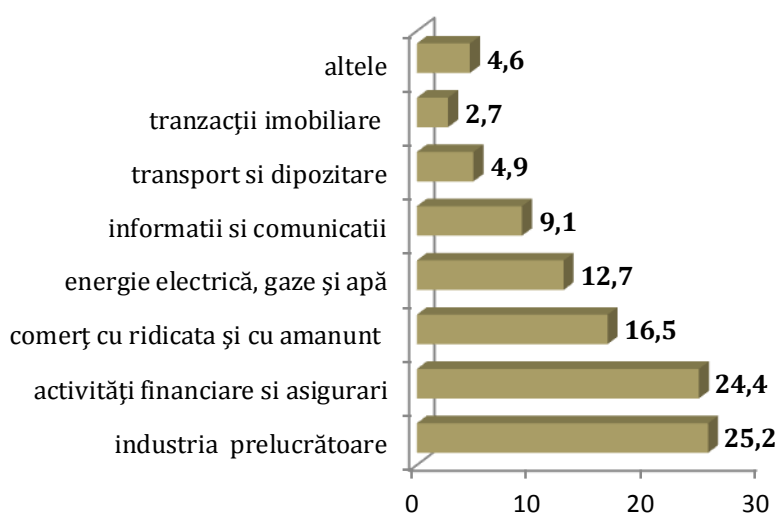

Figura 4.1. Investițiile directe, pasive, capital propriu acumulat la 30.06.2018, pe activități economice, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din țările UE le-a revenit ponderea de 82,7%. Investitorii din țările CSI au deținut o pondere de 7,3% din totalul capitalului acumulat, cei proveniți din alte țări dețin investiții în proporție de 10%.

Transferurile de peste hotare

Volumul total al transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice din R. Moldova, în I Semestru a. 2018 a fost în creștere cu 16,1% mai mult decât în aceeași perioadă a anului precedent. Volumul total al transferurilor de mijloace bănești a constituit 640 mil. USD.

În trimestrul II a. 2018, de peste hotarele țării au fost transferate în favoarea persoanelor fizice 342,59 milioane dolari, ceea ce este în creștere cu 14,2% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017.

Conform provenienței geografice, transferurile bănești din UE au înregistrat o pondere de 39,9%, celor din CSI le-au revenit o pondere de 29,2%, respectiv, transferurile bănești din alte state au constituit 30,9%. Din totalul transferurilor **din CSI**, transferurile bănești din Rusia dețin o pondere majoră 96,5%. Transferurile din alte state CSI au următoarele ponderi: Ucraina – 1,4%,

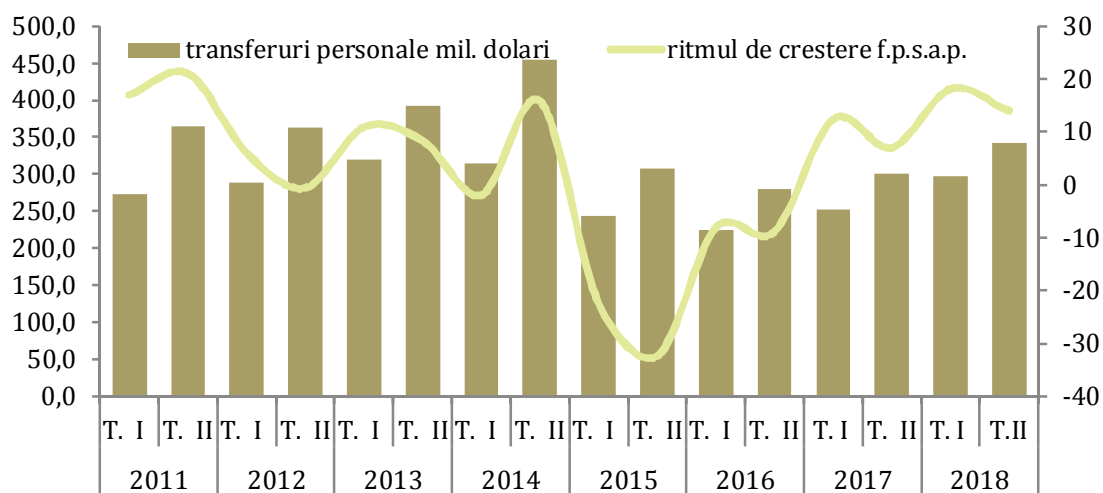

Figura 4.2. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2011-2018, mil. dolari SUA

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Kazahstan – 0,7%, Belarus – 0,4%, Uzbekistan – 0,4%, Azerbaidjan – 0,3% și restul statelor CSI – 0,3%. În cadrul transferurilor din UE, transferurile din Italia au cea mai mare pondere 31,5%, urmată de transferurile din Germania (16%), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (14,7%), Franța (9,2%), Spania (3,4%), Irlanda (3,1%), Cehia (3%), Portugalia (2,7%), România (2,5%), Belgia (2,3%) Polonia (2,1%), Cipru (1,4%) și Grecia (1,2%).

În topul celor zece țări de unde sunt transferați cei mai mulți bani, poziția de lider ocupă Rusia, transferurile din această țară fiind de 96,60 milioane dolari, ceea ce reprezintă 28,2%. Israel ocupă locul doi cu o pondere de 17,7% (60,60 mil. dolari), Italia locul trei cu 12,6% (43,03 mil. dolari), SUA – 8,1% cu 27,87 mil. dolari, Germania – 6,4% (21,82 mil. dolari), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord – 5,9% (20,13 mil. dolari), Franța – 3,7% (12,52 mil. dolari), Spania – 1,4% (4,63 mil. dolari), Cehia – 1,2% (4,10 mil. dolari), Portugalia – 1,1% (3,64 mil. dolari).

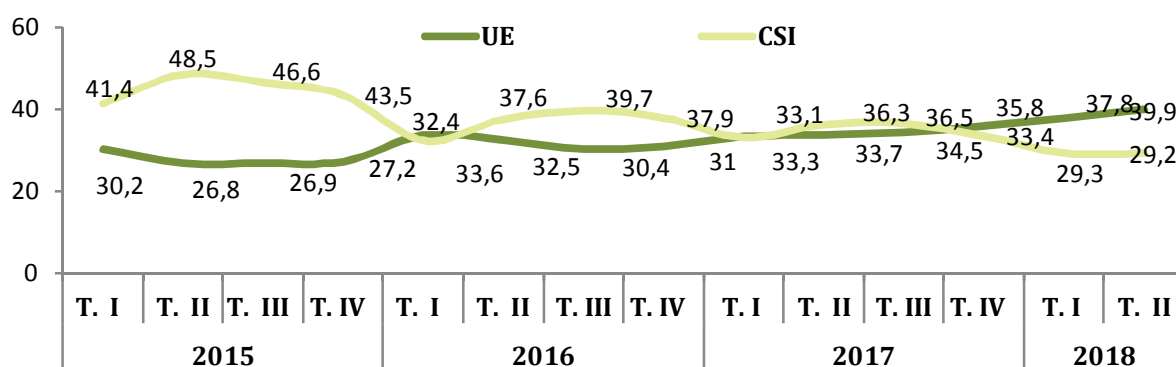

Figura 4.3. Dinamica transferurilor trimestriale de mijloace bănești din CSI și UE în favoarea persoanelor fizice în perioada 2015-2018, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Comerțul exterior cu bunuri

Comerțul exterior cu bunuri în perioada ianuarie-iunie a. 2018 a înregistrat o creștere cu 26,2%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Astfel comerțul exterior cu bunuri a constituit 4050,4 mil. dolari.

În perioada ianuarie–iunie 2018 decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 1420 mil. dolari, cu 266,8 mil. dolari (+23,1%) mai mult, față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2017. **Cu țările UE** balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 495,7 mil. dolari, respectiv cu 75 mil. dolari (+17,8%) mai mare, față de cel înregistrat în ianuarie-iunie 2017. Iar **cu țările CSI** – de 429,1 mil. dolari cu 103,3 mil. dolari (+31,7%) mai mare, față de cel înregistrat în ianuarie-iunie 2017.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-iunie 2018 a fost de 48,1%, comparativ cu 47,1% în perioada similară din anul 2017.

Tabelul 4.1. Evoluția schimburilor comerciale în Semestrul I 2017-2018, mil. dolari SUA

	Sem. I 2017	Sem. I 2018	Dinamica 2018/2017
	mil. dolari SUA	mil. dolari SUA	%
Comerțul exterior cu bunuri	3209,6	4050,4	26,2
Export	1028,2	1315,2	27,9
Inclusiv: țările UE	652,2	900,7	38,1
țările CSI	216,9	208,3	-4
alte țări	159,1	206,2	29,6
Import	2181,4	2735,2	25,4
Inclusiv: țările UE	1072,9	1396,4	30,2
țările CSI	542,8	637,4	17,4
alte țări	565,4	701,4	24,1
Balanța comercială	-1153,2	-1420	23,1
Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi	47,1%,	48,1%	-

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În perioada ianuarie-iunie 2018 **exporturile de mărfuri** au totalizat 1315,2 mil. dolari, volum superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2017 cu 27,9%. **Exporturile de mărfuri autohtone** au constituit 877,1 mil. dolari (66,7% din total exporturi), fiind în creștere cu 35,1% față de ianuarie-iunie 2017, care a contribuit la majorarea pe total exporturi cu 22,2%. **Reexporturile de mărfuri străine** au înregistrat o creștere de 15,6% comparativ cu ianuarie-iunie 2017. Reexporturile de mărfuri străine au constituit 438,1 mil. dolari (33,3% din total exporturi), Reexporturile de mărfuri după prelucrare (îmbrăcăminte, fire, cabluri și transformatoare

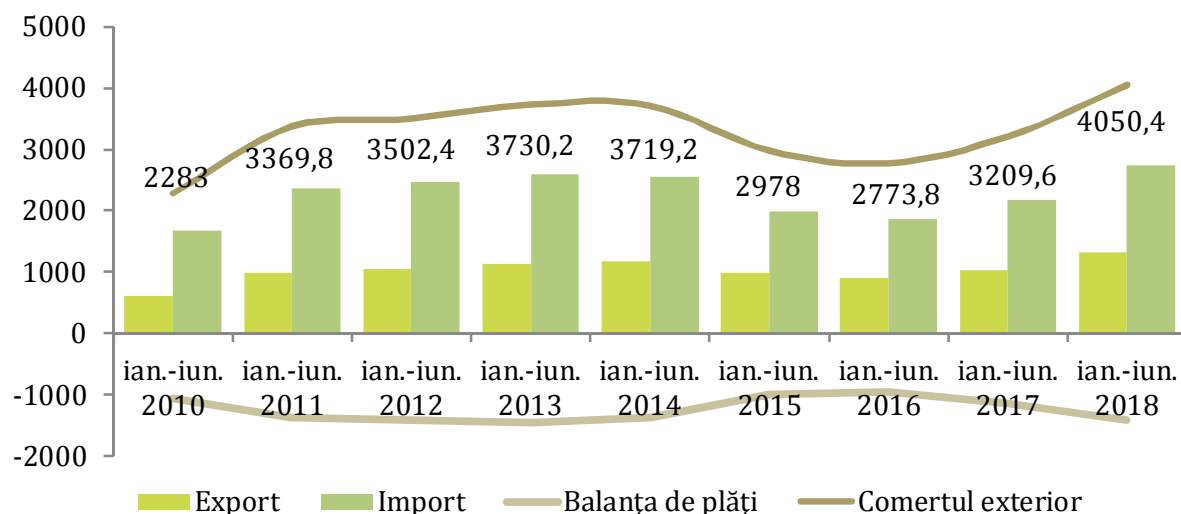

Figura 4.4. Tendințele comerțului exterior de mărfuri, ianuarie-iunie 2010-2018, mil. lei
Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

electrice, încălțăminte și părți de încălțăminte, nuci decojite, scaune și alt mobilier, valize, geamantane) au deținut 24,5% în total exporturi, iar, care nu au suferit transformări esențiale (medicamente, țigări de foi, rachiuri, lichioruri și alte băuturi spirtoase, țesături, materiale tricotate sau croșetate, uleiuri esențiale, preparate pentru toaleta, produse pentru înfrumusețare, articole de transport sau de ambalare din materiale plastice, combustibili, vehicule rutiere) – 8,8%.

În UE în perioada ianuarie-iunie a. 2018 exporturile de mărfuri au constituit 900,7 mil. dolari ceea ce este cu 38,1% mai mult față de ianuarie-iunie 2017. Exporturile de mărfuri în UE au deținut o cotă de 68,5% în total exporturi (63,4% – în ianuarie-iunie 2017).

Exporturile în țările CSI au fost prezente cu o pondere de 15,8% (21,1% - în ianuarie-iunie 2017), ce corespunde unei valori de 208,3 mil. dolari. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au micșorat cu 4%, comparativ cu ianuarie-iunie 2017.

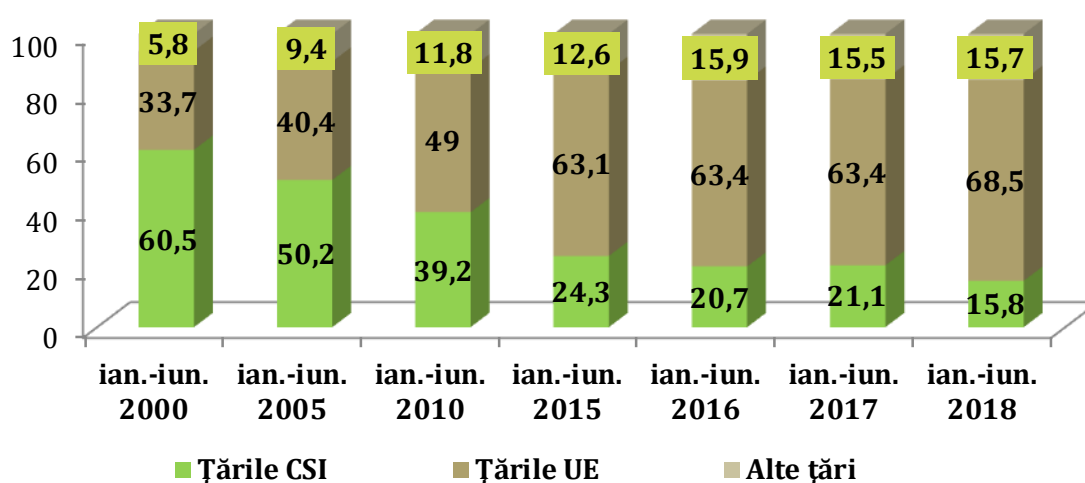

Figura 4.5. Structura exportului pe grupe de țări pentru perioada ianuarie-iunie 2000-2018, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Analiza evoluției exporturilor pe țări în ianuarie-iunie 2018, comparativ cu perioada similară din anul 2017, relevă o majorare a exporturilor către România cu 38,2%, Italia de 1,6 ori, Germania de 1,6 ori, Elveția de 2,4 ori, Polonia 37,2%, Serbia de 4 ori, Franța de 1,6 ori, Portugalia de 190,3 ori, Ucraina cu 29,6%, Olanda de 1,7 ori, Slovacia de 2,8 ori, Spania de 1,7 ori, Austria cu 46,7%, Emiratele Arabe Unite de 4,7 ori, Grecia cu 51,7%, Republica Cehă cu 37,9%, Liban de 1,7 ori, SUA cu 33,3%, Georgia cu 31,6%, China cu 34,9%, Belgia cu 27,5%, Cipru cu 45,4%, Indonezia de 2,3 ori, Myanmar de 3,9 ori, Kazahstan cu 17,1%, Lituania cu 27,0%, Letonia cu 49,4%, Arabia Saudită cu 47,0%, Malaysia cu 38,5%, care a favorizat creșterea pe total exporturi cu 32,1%.

Totodată *s-au redus livrările* către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu 29,3%, Federația Rusă cu 7,8%, Belarus cu 14,3%, Bulgaria cu 18,2%, Irak cu 24,1%, Siria cu 49,3%, Uzbekistan cu 44,7%, Macedonia cu 49,7%.

În ianuarie-iunie 2018, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2017, au fost înregistrate creșteri la exporturile de mașini și aparate electrice de 1,6 ori; legume și fructe cu 44,9%; cereale și preparate pe bază de cereale cu 54,4%; îmbrăcăminte și accesorii cu 24,3%; grăsimi și uleiuri vegetale fixate, de 1,9 ori; mobilă cu 31,6%; băuturi alcoolice și nealcoolice cu 21%; semințe și fructe oleaginoase cu 15,5%; articole din minerale nemetalice de 1,7 ori; produse medicinale și farmaceutice cu 24,9%; hrană destinată animalelor de 1,7 ori; animale vii de 2,6 ori; petrol și produse petroliere de 1,6 ori; tutun brut și prelucrat de 1,6 ori; articole din lemn de 1,8 ori; articole

de voiaj; sacoșe și similare cu 54,9%; încălțăminte cu 18,1%; mașini și aparate specializate de 1,7 ori; instrumente și aparate, profesionale cu 14,1%; produse tanante și colorante de 4,3 ori; produse chimice organice cu 9,4%; care au contribuit la majorarea pe total exporturi cu 31,2%. Totodată s-au micșorat exporturile de zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere cu 38,3%; vehicule rutiere cu 36,3%; fire, țesături, articole textile și produse conexe cu 11,8%; mașini și aparate industriale cu aplicații generale cu 31,4%; uleiuri esențiale, produse pentru înfrumusețare cu 25,1%; carne și preparate din carne cu 34,7%; produse lactate și ouă cu 10,9%.

Importurile de mărfuri, în perioada ianuarie-iunie 2018 au constituit 2735,2 mil. dolari, în creștere cu 25,4%, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Importurile de mărfuri din țările UE au constituit 1396,4 mil. dolari cu 30,2% mai mult față de ianuarie-iunie 2017, deținând o pondere de 51,1% în total importuri (49,2% – în ianuarie-iunie 2017). Totodată importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au fost în creștere cu 17,4% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Importurile din țările CSI au constituit 637,4 mil. dolari, care echivalează cu o cotă de 23,3% în total importuri (24,9% – în ianuarie-iunie 2017).

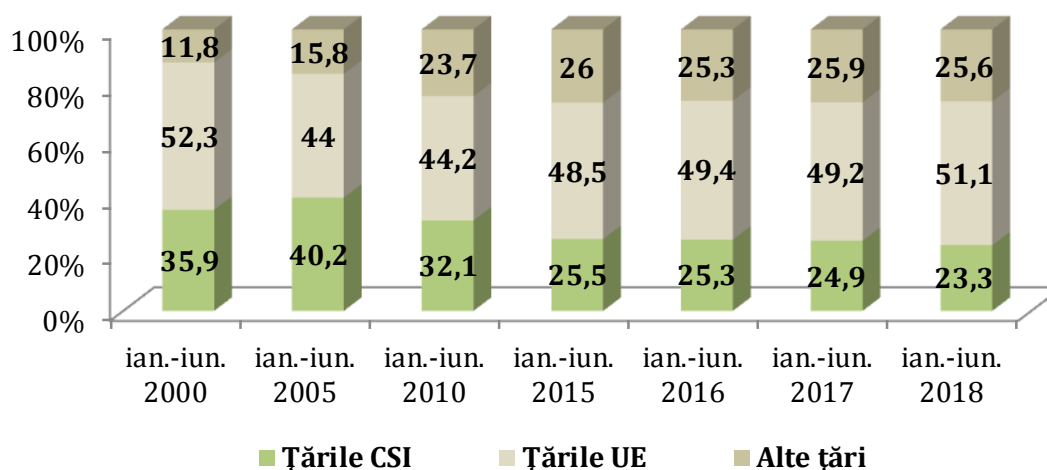

Figura 4.6. Structura importurilor pe grupe de țări pentru perioada ianuarie-iunie 2000-2018, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Analiza evoluției importurilor pe țări în ianuarie-iunie 2018, comparativ cu perioada similară din anul 2017, a înregistrat creșteri la importurilor din România cu 28,9%; China cu 30,1%; Germania cu 36,1%; Federația Rusă cu 23,7%; Italia cu 25,9%; Ucraina cu 13,9%; Polonia cu 37,7%; Austria de 1,6 ori; Franța cu 29,4%; Ungaria cu 36,1%; Turcia cu 10,3%; Japonia de 1,8 ori; Republica Cehă cu 36,7%; Spania cu 36%; Olanda cu 36%; Coreea de Sud de 1,6 ori; Belgia cu 33,2%; Serbia de 1,8 ori; Slovacia cu 37,5%; Turkmenistan de 804,8 ori; Suedia cu 39%; Israel de 1,7 ori; Brazilia de 2,2 ori; Vietnam cu 20,2%; Slovenia cu 26,1%; Portugalia cu 38,3%; Letonia de 1,6 ori; Emiratele Arabe Unite de 3,5 ori; Thailanda cu 49,1%; Mexic de 1,9 ori; care a favorizat majorarea pe total importuri cu 24,6%. În același timp s-au diminuat livrările din Belarus cu 6,4%; Macedonia cu 48%; SUA cu 4,9%.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie a. 2018 regiunea transnistreană a înregistrat o creștere a comerțului exterior. Tranzacțiile comerciale externe cu bunuri au crescut cu 34% față de perioada similară a anului precedent. În perioada ianuarie-iunie a. 2018 tranzacțiile comerciale externe cu bunuri au constituit 938,7 mil. dolari.

Exportul bunurilor în perioada ianuarie-iunie a. 2018 a constituit 348,2 mil. dolari fiind în creștere cu 41,5 % față de perioada similară a anului precedent (exportul de bunuri ianuarie-iunie a. 2017 au constituit 246 mil. dolari). **Importurile de bunuri** au constituit 590,4 mil. dolari cu 39,1 % mai mult față de perioada similară a anului precedent. **Balanța comercială** a constituit -242,3 mil. dolari.

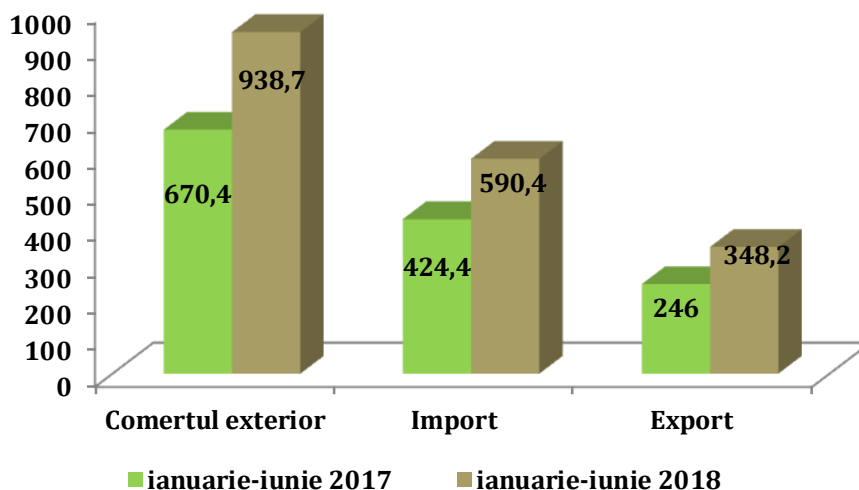

Figura 4.7. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene, în Semestru I anul 2017-2018, mil. dolari SUA

Sursa: Conform datelor: <http://mer.gospmr.org/>

În perioada ianuarie-iunie 2018 regiunea Transnistreană a realizat tranzacții comerciale externe cu 88 de țări ale lumii (în ianuarie-iunie 2017 cu 78 de țări) inclusiv 10 țări din CSI. Pentru 13 țări și anume Azerbaidjan, Armenia, Bosnia și Herțegovina, Guineea, Indonezia, Irak, Islanda, Kenya, Kirghizia, Malaiezia, Palestina, Muntenegru, Africa de Sud, cifra de afaceri a comerțului exterior a fost una, a constituit numai exportul de mărfuri.

Principalii parteneri comerciali ai Transnistriei rămân a fi în continuare Rusia, Moldova, Ucraina, Germania și Italia. Creșterea este observată și în țări precum Polonia, România și China. În același timp, Rusia reprezintă 40% din cifra de afaceri totală. În relațiile comerciale cu aceasta, importurile predomină. În același timp, exporturile către Federația Rusă în structura totală a vânzărilor externe se situează la nivelul de 7%.

Cea mai mare parte a bunurilor exportate sunt către Moldova (46%), urmată de România (17%), Italia (8%), Ucraina (8%), Germania (6%), Rusia (7%), Slovacia (2%) și Serbia (1%). În UE sunt exportate circa 37% din totalul mărfurilor, în timp ce doar 7% reprezintă exportul către țările Uniunii Vamale.

Imaginea inversă se observă la importurile de bunuri: de la Uniunea vamală se importă circa 63% din total bunuri, iar din UE doar 18%.

În prima jumătate a anului, conform Comitetului de Stat al Vămilelor, exporturile de metale și produse metalice au crescut de două ori și jumătate. Sa majorat și vânzările de produse minerale, produse chimice și energie, precum și îmbrăcăminte și produse alimentare. În același timp, exportul de mașini, încălțăminte și produse textile a scăzut ușor. În același timp, o creștere a importurilor este înregistrată pentru aproape toate categoriile de bunuri.

Capitolul V MEDIUL DE AFACERI

Principalii indicatori de dezvoltare a întreprinderilor în a.2017

La finele anului 2017, BNS avea la evidență 54,3 mii de întreprinderi active, cu o ușoară creștere de 3,8% f.p.s.a.p. Creșterea numărului de companii în anul 2017 s-a produs, în primul rând, datorită întreprinderilor mari, mici și micro, care au înregistrat o majorare a numărului de întreprinderi f.p.s.a.p. cu 6,6%, 4,8%, respectiv 3,6%.

În perioada 2016-2017 numărul total de salariați la toate întreprinderile din RM, per total, luate la evidență de organele statistice, a continuat tendința de creștere din perioada precedentă, indicând o creștere cu 3,1%, ca urmare a evoluțiilor pozitive atestate în special, în întreprinderile mari și mici, care au marcat o creștere cu 3,2%, respectiv 4,5%.

Sectorul IMM în anul 2017 a înregistrat o creștere cu 3,1% a numărului de salariați f.p.s.a.p. În cadrul sectorului IMM, întreprinderile mijlocii, mici și micro au marcat o creștere a numărului mediu de salariați în anul 2017 f.p.s.a.p.

În perioada analizată veniturile din vânzări a întreprinderilor continuă tendința de creștere din anii precedenți (2015-2016), inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o majorare a cifrei de afaceri. În anul 2017, indicatorul dat, per total întreprinderi, s-a majorat față de anul precedent cu 10,05%. În a.2017 rata anuală de creștere a veniturilor din vânzări în sectorul IMM a constituit 10% f.p.s.a.p.

Rezultatul financiar până la impozitare în anul 2017 a marcat o creștere considerabilă în sectorul IMM, majorându-se f.p.s.a.p. cu 79,8%. Creșterea rezultatului financiar până la impozitare în anul 2017 s-a produs, în special, datorită întreprinderilor micro, care au înregistrat o majorare a rezultatului financiar până la impozitare f.p.s.a.p. de 2,2 ori.

Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2016-2017

Indicatori	Total			IMM		
	2016	2017	Indici %	2016	2017	Indici %
Numărul întreprinderilor, mii un.	52,3	54,3	103,8	51,6	53,6	103,8
Numărul mediu de salariați, mii pers.	512,5	528,6	103,1	313,5	323,3	103,1
Venituri de vânzări, mil. MDL	300733,4	330963,9	110,1	124954,4	137506,1	110,0
Rezultatul financiar până la impozitare. Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL				5878,5	10568,9	179,8

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică.

În RM majoritatea întreprinderilor aparțin sectorului IMM (98,6%). În structura sectorului IMM, predomină micro-întreprinderile (86,2%), întreprinderile mici constituie 11,3%, mijlocii - 2,5% din total IMM-uri (Tabelul 5.2).

Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2017

Indicatori	Total IMM	Mijlocii	Mici	Micro
A	1	2	3	4
Numărul întreprinderilor, unit.	53 573	1 328	6 061	46 184
% din Total	98,6	2,5	11,3	86,2
Numărul mediu de salariați din sectorul IMM, mii pers.	323,3	103,5	112,0	107,8

Tabelul 5.2 – continuare

A	1	2	3	4
% din Total	61,2	32,0	34,7	33,3
Venituri de vânzări, mil. MDL	137506,1	45237,0	56090,4	36178,7
% din Total	41,5	32,9	40,8	26,3
Rezultatul financiar până la impozitare. Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL	10568,9	3322,9	3811,5	3434,4
% din Total		31,4	36,1	32,5

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică.

Indicatorii de dezvoltare a businessului în regiunea din partea stângă a Nistrului

În perioada ianuarie-iunie 2018, în regiunea din partea stângă a Nistrului, 60,7% din organizații și întreprinderi au obținut profit, constituind 128 de organizații, în creștere cu 18,5% f.p.s.a.p. și, respectiv, 36% au înregistrat pierderi (cu excepția întreprinderilor mici, băncilor, organizațiilor bugetare și de asigurări). Dintre organizațiile, care au înregistrat profit în semestrul I 2018, ponderea cea mai mare le revine organizațiilor din gospodărie de locuințe și deservire comună (71,4%), industrie (70%), comerț și alimentația publică (65,4%). În aspect valoric, spre deosebire de perioada precedentă, majoritatea întreprinderilor au înregistrat profit net (cu excepția întreprinderilor din comunicații, construcții, alte ramuri).

Tabelul 5.3. Date privind profitul (pierdere) netă a organizațiilor din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în ianuarie-iunie 2018

	Numărul organizațiilor care au primit profit	În % de la numărul total	Numărul organizațiilor cu pierdere	În % de la numărul total	Profit net (pierdere netă), mii RUB.
Total	128	60,7	76	36	693871
inclusiv:					
industria	42	70,0	18	30	417574
agricultura	12	63,2	7	36,8	24775
transport	15	53,6	13	46,4	31606
comunicații	2	22,2	1	11,1	-20827
construcții	1	14,3	6	85,7	-4538
comerț și alimentația publică	34	65,4	18	34,6	245084
gospodărie de locuințe și deservire comună	10	71,4	3	21,4	16175
alte ramuri	6	54,5	5	45,5	-5997

Sursa: Пресс – Выпуск "Финансовая Деятельность Организаций За Январь-Июнь 2018 Года" (кроме субъектов малого предпринимательства, банков, страховых и бюджетных организаций).

Capitolul VI SECTORUL SOCIAL

Situația demografică. În T II din 2018 persistă tendința de micșorare a numărului născuților-vii, decedaților, căsătoriilor, reducându-se în același timp și ratele natalității, mortalității și nupțialității. S-au majorat numărul divorțurilor și rata divorțialității. În interiorul țării a crescut numărul plecărilor atât din localități rurale, cât și din cele urbane, iar numărul sosirilor s-a majorat doar în localitățile urbane, în timp ce în cele rurale s-a redus, totodată numărul migranților de muncă s-a majorat.

În T II din anul 2018 numărul născuților-vii total pe țară a constituit 16040 pers., fiind în scădere cu 828 copii sau cu 4,9% mai puțin comparativ cu T II din anul precedent, rata natalității a fost de 9,1 născuți-vii la 1000 locuitori, fiind în scădere cu 0,4 p.p. f.p.s.a.p. Numărul de decedați a constituit 19099 pers., înregistrând o scădere de 676 persoane sau cu 3,4% mai puțin f.p.s.a.p., iar rata mortalității a ajuns la 10,9 decedați la 1000 locuitori, în scădere cu 0,3 p.p. f.p.s.a.p. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în T II din anul 2018 a constituit 173 cazuri, fiind cu 1 caz mai puțin decât în T I din anul precedent. Scăderea naturală în T II din 2018 a constituit -3059 persoane (-2907 persoane în T II din anul precedent) sau -1,7 persoane la 1000 de locuitori (-1,6 persoane la 1000 de locuitori în T II din anul precedent).

Numărul căsătoriilor total pe țară în T II din anul 2018 a constituit 7899, micșorându-se cu 161 sau cu 2,0% față de aceeași perioadă a anului trecut, iar rata nupțialității a constituit 4,5 căsătorii la 1000 locuitori, reducându-se cu 0,1 p.p. f.p.s.a.p. Indicatorul în cazul numărului divorțurilor din țară a constituit 5051, fiind în creștere cu 71 sau cu 1,4% față de T II din anul precedent. Rata divorțialității a constituit 2,9 divorțuri la 1000 locuitori, cu 0,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p.

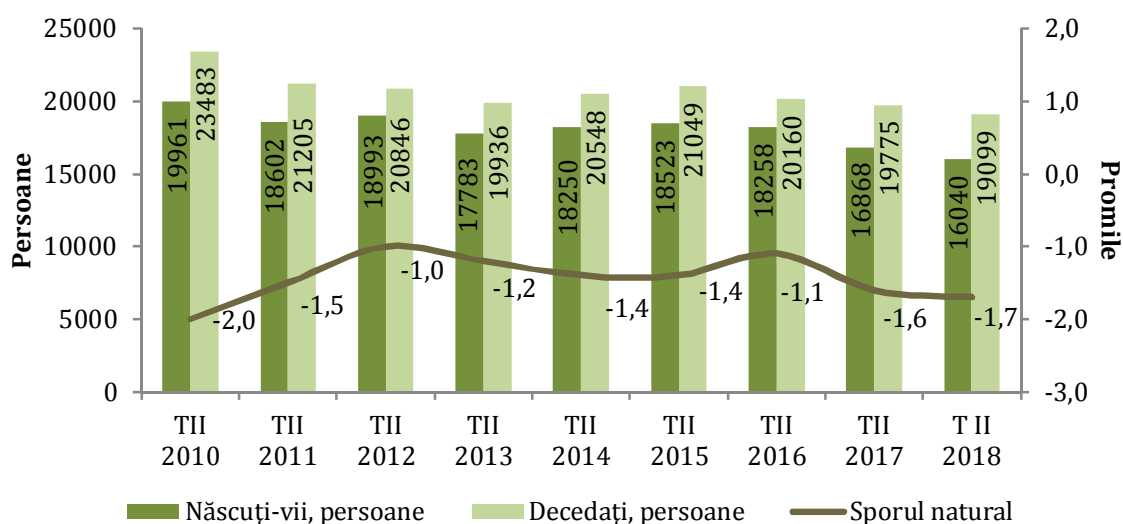

Figura 6.1. Mișcarea naturală a populației în T II în anii 2010-2018

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Privitor la migrația internă determinată de schimbarea domiciliului în T II din anul 2018 numărul total de sosiri în interiorul țării a constituit 14781 persoane, cu 247 sau cu 1,7% mai mult decât în p.s.a.p. Localitățile urbane au avut 9500 de sosiri, cu 649 sosiri sau cu 7,3% mai

mult f.p.s.a.p. și 6443 plecări, cu 236 plecări sau cu 3,8% mai mult f.p.s.a.p. Localitățile rurale au avut 5281 de sosiri, cu 402 sosiri sau cu 7,2% mai puțin f.p.s.a.p. și 8338 plecări, cu 11 plecări sau cu 0,1% mai mult f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a sosirilor a fost în localități urbane (64,3%), iar a plecărilor – din localitățile rurale (57,0%).

Cu privire la migrația forței de muncă, în T II din 2018 din țară au emigrat 355,3 mii persoane, cu 40,5 mii persoane sau cu 12,9% mai mult decât în p.s.a.p. Majoritatea dintre aceste persoane o constituiau bărbații – 67,7%. Din populația urbană care a emigrat peste hotare în căutarea unui loc de muncă în T II din 2018 bărbații constituiau majoritatea – 72,4%, iar din cadrul populației rurale care a emigrat bărbații dețineau o pondere de 65,8%.

Piața forței de muncă. T II din anul 2018 este caracterizat de o reducere a numărului șomerilor și a populației economice inactive, precum și a ratei de șomaj, având loc o creștere ușoară a populației economice active și a celei ocupate, precum și a ratelor de activitate și de ocupare. Grupul NEET în T II din anul 2018 a avut o pondere de 27,0% din populația din grupa de vârstă de 15-29 ani (în afară de populația plecată peste hotare la lucru sau în căutarea unui loc de muncă) față de 28,2% în T II din 2017.

În T II din anul 2018 populația economic activă a constituit 1384,3 mii pers., majorându-se cu 5,2% sau cu 68,3 mii persoane în comparație cu T II din anul 2017. Totodată, rata de activitate a populației a fost de 46,4% și s-a majorat cu 2,3 p.p. față de nivelul T II al anului 2017. În rândul persoanelor economice active indicatorul a fost mai mare la bărbați (49,1%) decât la femei (44,0%). Există disparități și în funcție de mediu, rata de activitate fiind mai mare în mediul rural (49,0%) decât în cel urban (43,1%). În grupa de vârstă 15-29 ani rata de activitate a persoanelor economice active a constituit 29,6%, iar în grupa 15-64 ani – 50,6%. Rata de activitate economică a populației în vârstă de muncă (după legislația națională: 16-57,5 ani – femei și 16-62 ani și 4 luni - bărbați) a constituit 52,5%.

Populația ocupată a fost de 1343,4 mii persoane, majorându-se cu 5,8% față de nivelul T II din 2017. Nu au fost diferențe majore pe sexe – bărbați – 49,6% și femei – 50,4%. Ponderea persoanelor ocupate în mediul urban a fost mai mică decât cea din mediul rural: în localități urbane – 39,5%, în localități rurale – 60,5%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 45,0%, fiind în creștere față de T II din anul 2017. Rata de ocupare a bărbaților – 47,5% a fost mai înaltă în comparație cu cea a femeilor (42,8%). După mediile de reședință, rata de ocupare a constituit în mediul urban – 40,7%, fiind sub cea din mediul rural – 48,4%. Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (16-57,5 ani – femei/62 ani și 4 luni – bărbați) a avut valoarea de 50,7%, a persoanelor în vârstă de 15-64 ani – 49,0%, iar în grupa de vârstă 15-29 ani a constituit 27,8%. (Figurta 6.2)

Numărul șomerilor, definit conform Biroului Internațional al Muncii în T II din 2018 a constituit 40,9 mii pers., fiind în descreștere cu 10,5% sau cu 4,8 mii persoane față de T II din anul 2017. Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 53,0% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din mediul urban – 77,0%.

Rata șomajului la nivelul țării în T II din 2018 a fost de 3,0%, fiind mai mică cu 0,5 p.p. decât cea din T II din 2017. Rata șomajului la bărbați a constituit 3,2%, iar la femei – 2,8%. Au fost înregistrate mici disparități între ratele șomajului în mediul urban și cel rural (respectiv, 5,6% și 1,1%). În rândurile tinerilor (15-24 ani) rata șomajului a fost de 7,8%, iar în categoria de vârstă 15-29 ani a constituit 6,0%.

Populația inactivă din țară (15 ani și peste) în T II din 2018 a fost de 1598,3 mii persoane și s-a redus cu 69,6 mii persoane sau cu 4,2% față de T II din 2017. În populația inactivă se includ: pensionarii (35,4%); persoanele declarate de către gospodăriile aflate peste hotare, la lucru sau în

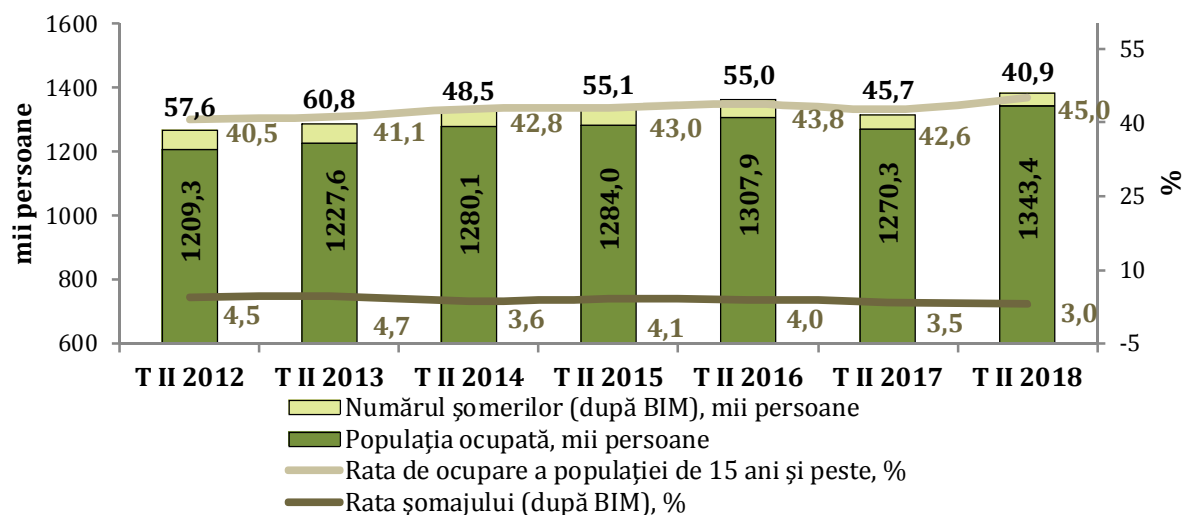

Figura 6.2. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2012-2018

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

căutare de lucru (22,2%); elevi și studenți (15,4%); persoane care îngrijesc de familie (11,8%); persoane care (la momentul interviului) se aflau în țară, dar care nu lucrează în Moldova, deoarece deja au un loc de muncă (permanent sau sezonier) peste hotare sau persoane care planifică să lucreze peste hotare (11,0%); alte categorii de persoane inactive din punct de vedere economic (4,2%).

Grupul NEET îl constituie tinerii în grupa de vârstă de 15-29 ani, ce nu sunt parte a populației ocupate, nu studiază în sistemul formal de educație și nu participă la cursuri sau alte instruirii din afara sistemului formal de educație. În T II din anul 2018 ponderea acestui grup a constituit 27,0% din populația din grupa de vârstă de 15-29 ani (în afară de populația plecată peste hotare la lucru sau în căutarea unui loc de muncă) față de 28,2% în T II din 2017.

Remunerarea muncii.

În T II din anul 2018 câștigul salarial nominal mediu lunar brut a constituit 6369,8 MDL, majorându-se cu 13,0% față de T II din anul 2017, iar în termeni reali – cu 9,5%. În sectorul bugetar salariul mediu lunar (5569,3 MDL) s-a majorat f.p.s.a.p. cu 13,1%, într-o mai mare măsură decât câștigul salarial mediu lunar din sectorul real (6679,6 MDL), care a crescut f.p.s.a.p. cu 12,7%. Cele mai bine plătite tipuri de activități economice sunt: Informații și comunicații (14026,3 MDL), Activități financiare și de asigurări (11724,7 MDL) și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (10939,2 MDL).

În T II din 2018 câștigul salarial nominal mediu lunar brut a constituit 6369,8 MDL și s-a majorat cu 13,0% față de T II din 2017, iar în termeni reali (ajustat la indicele prețurilor de consum) – cu 9,5%. În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 5569,3 MDL (mai mult cu 13,1% față de T II din anul 2017), în sectorul economic real – 6679,6 MDL (mai mult cu 12,7% față de T II din anul 2017). După tipurile de activități economice, cel mai mare salariu mediu lunar în T II din anul 2018 s-a înregistrat în: Informații și comunicații – 14026,3 MDL (de 2,2 ori mai mare decât salariul mediu pe economie), Activități financiare și de asigurări – 11724,7 MDL (184,1% din salariul mediu pe economie), Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 10939,2 MDL (171,7% din salariul mediu pe economie). Cele mai mici salarii în T II din anul 2018 au primit persoanele din următoarele activități economice: Artă, activități de recreere și de agrement – 3734,8 MDL (58,6% din salariul mediu pe economie),

Agricultură, silvicultură și pescuit – 4154,6 MDL (65,2% din salariul mediu pe economie) și *Activități de cazare și alimentație publică* – 4404,8 MDL (69,2% din salariul mediu pe economie).

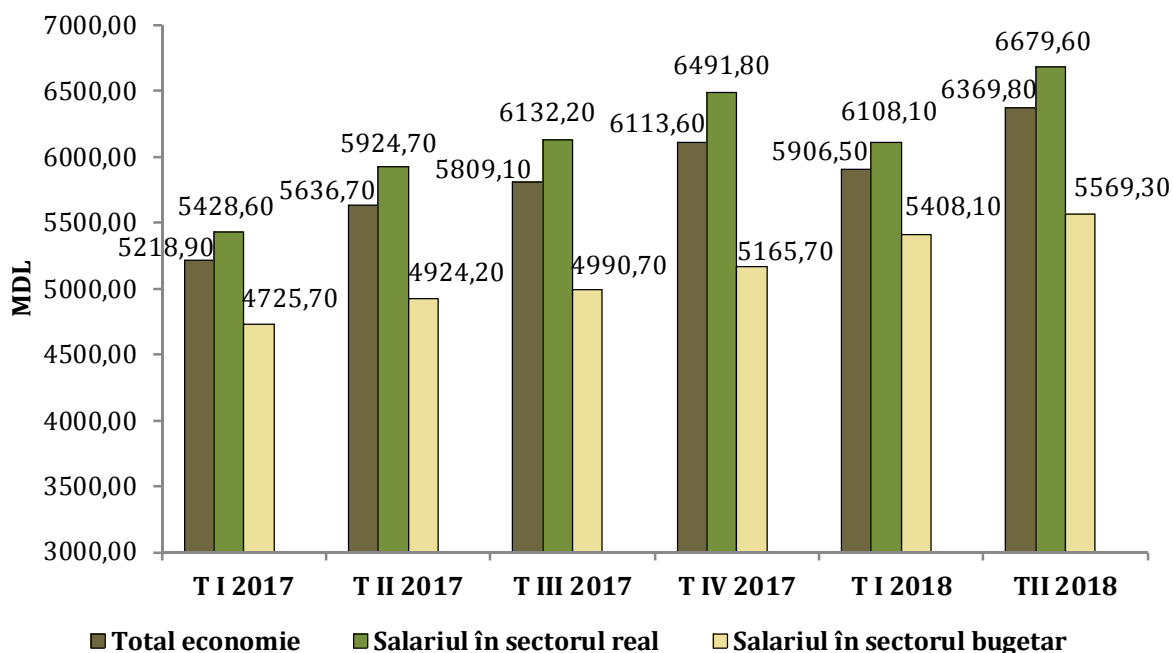

Figura 6.3. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2017 – T II 2018, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Boxa 6.1. Salarizarea în sectorul real

Conform Hotărârii din 25.04.2018 cu privire la modificarea punctului 1 din Hotărârea Guvernului nr.165 din 9 martie 2010, publicat din 27.04.2018 în Monitorul Oficial Nr. 133-141 art Nr. 438, Guvernul decide: „Începând cu 1 mai 2018, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, în continuare – unități) se stabilește în mărime de 15,44 MDL pe oră, sau 2610 MDL pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună”.

Sursa: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=375188&lang=1>

Veniturile disponibile ale populației în Trimestrul II al anului 2018 au constituit în medie pe o persoană pe lună 2374,0 MDL, fiind în creștere cu 6,6% f.p.s.a.p., iar față de trimestrul I din 2018 au crescut cu 0,9%. În termeni reali veniturile populației s-au majorat cu 3,3%. Cele mai importante surse de venit rămân a fi în continuare: salariile (42,4%), prestațiile sociale (23,9%) și transferurile bănești din afara țării (16,5%).

Veniturile disponibile ale populației în T II din anul 2018 au fost în medie la o persoană pe lună în mărime de 2374,0 MDL, cu 6,6% mai mult decât în aceeași perioadă din anul precedent, iar în termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) s-au majorat cu 3,3%. Contribuția salariilor în structura veniturilor populației rămâne în continuare cea mai importantă sursă

financiară. Veniturile din salarii reprezintă 42,4% din veniturile totale disponibile, ponderea acestora fiind în scădere față de T II din anul 2017 cu 0,8 p.p. Prestațiile sociale sunt a doua sursă semnificativă de venit a moldovenilor ce constituie 23,9%, fiind în creștere cu 1,9 p.p. f.p.s.a.p. La formarea veniturilor au contribuit și activitățile pe cont propriu cu o pondere de 13,5% din veniturile medii lunare ale unei persoane, dintre care de la activitățile individuale agricole – 7,3%, iar din activitatea individuală non-agricolă – 6,2%. Încă o sursă foarte importantă pentru bugetul gospodăriei casnice o reprezintă transferurile bănești de peste hotare. Acestea constituie 16,5% din totalul veniturilor, fiind în scădere f.p.s.a.p. De constatat faptul că veniturile populației din mediul urban, în medie, au fost cu 643 MDL sau de 1,3 ori mai mari față de cele din mediul rural. Pentru populația din mediul urban principalele surse de venituri sunt activitatea salarială, care a asigurat veniturile populației în proporție de 53,6% (în scădere față de T II din anul 2017 cu 1,4 p.p.) și prestațiile sociale – 22,7% (la nivelul T II din 2017). Veniturile populației din mediul rural sunt generate în baza activității salariale în proporție de 31,0%, iar contribuția acestei activități fiind cu 22,6 p.p. mai mică decât în mediul urban. În același timp, veniturile din activitatea individuală agricolă au avut o pondere de 13,9% din veniturile disponibile totale. Veniturile populației din mediul rural într-o proporție mai mare depind de prestațiile sociale și de transferurile de peste hotare decât veniturile populației din mediul urban. Astfel, prestațiile sociale în localitățile rurale au o proporție de 25,9%, în timp ce în localități urbane ponderea lor a fost de 22,0%, iar transferurile din afara țării în sate dețin o pondere de 21,9%, în timp ce în orașe ponderea dată este de 11,2%.

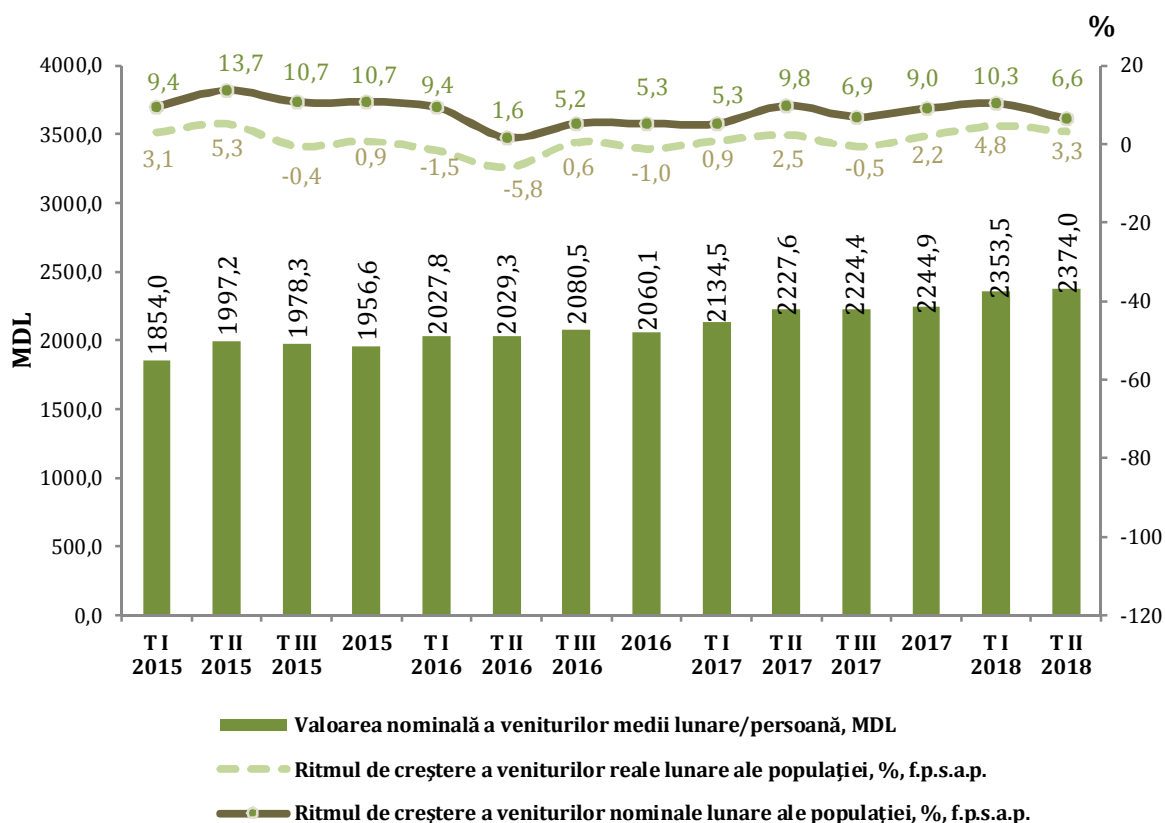

Figura 6.4. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2015 – T II 2018

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în T II din 2018 au constituit în medie pe o persoană 2379,0 MDL, majorându-se f.p.s.a.p. cu 5,9%, iar față de T I din 2018 s-au majorat cu 2,1%. În termeni reali, ajustând la indicii prețurilor de consum, cheltuielile populației s-au majorat în medie cu 2,6% f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a cheltuielilor

continuă să fie direcționată spre: consumul alimentar (45,0%), întreținerea locuinței (18,2%) și îmbrăcăminte și încălțăminte (10,4%).

Cheltuielile de consum medii lunare ale populației în medie pe o persoană în T II din anul 2018 au fost de 2379,0 MDL, majorându-se cu 5,9% față de T II din anul precedent. În termeni reali (ajustând la indicii prețurilor de consum), cheltuielile populației s-au majorat în medie cu 2,6% față de T II din anul precedent. O bună parte a cheltuielilor este direcționată spre consumul alimentar – 45,0% (44,3% în T II din 2017). Cheltuielile pentru întreținerea locuinței în medie la o persoană au avut o pondere de 18,2% din cheltuielile de consum totale (18,4% în T II din anul 2017). Cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte au constituit 10,4% (ca și în p.s.a.p.), pentru servicii de sănătate – 5,4% (5,5% în T II din 2017), pentru comunicații – 4,4%, dotarea locuinței – 3,7%, transport – 3,8%, învățământ – 0,4%, etc. Structura cheltuielilor de consum nu s-a modificat substanțial f.p.s.a.p. Cheltuielile de consum ale populației din mediul urban în medie au constituit 2746,0 MDL pe lună pe o pers., cu 652 MDL sau de 1,3 ori mai mult decât în mediul rural. Populația din mediul urban, pentru consumul de produse alimentare a direcționat 42,9% din cheltuielile lunare de consum (41,9% în T II din 2017), iar în mediul rural – 47,1% (46,8% în T II 2017).

Totodată, populația urbană a cheltuit mai mult pentru transport – 3,8% vs 3,7% la populația rurală, pentru comunicații – 4,5% vs 4,2%, agrement – 2,4% versus 0,4%, pentru hoteluri, cafenele și restaurante – 2,5% versus 0,7%, învățământ – 0,5% vs 0,3%, diverse – 4,8% vs 3,7%. Populația rurală a cheltuit mai mult pentru produse alimentare – 47,1% vs 42,9% la populația urbană, pentru băuturi alcoolice, tutun – 1,7% vs 1,5%, îmbrăcăminte, încălțăminte – 10,5% vs 10,2%, servicii de sănătate – 5,5% vs 5,4%, dotarea locuinței – 3,8% vs 3,6%, întreținerea locuinței – 18,4% vs 18,0%.

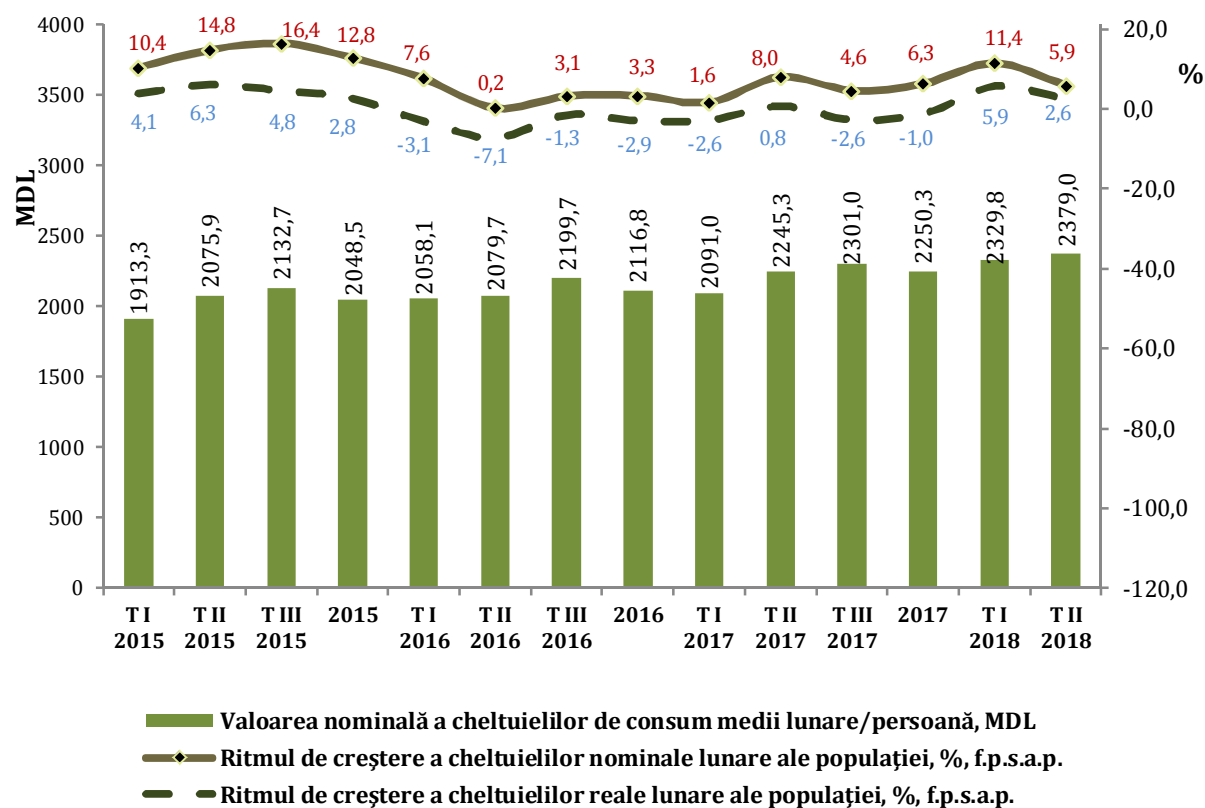

Figura 6.5. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T I 2015 – T II 2018

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Boxa 6.2. Majorarea tarifului pentru energia termică

Din data de 29.06.2018 în Monitorul Oficial a fost publicată Hotărârea Nr. 203 din 15.06.2018 privind tarifele și prețurile la energia electrică cu următoarele modificări:

1. Se aprobă tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de către „RED Nord” S.A., diferențiate în funcție de nivelul tensiunii rețelelor electrice de distribuție.
2. Se aprobă prețurile reglementate de furnizare a energiei electrice de către S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, diferențiate în funcție de punctele de delimitare sau locurile de consum ale consumatorilor finali.
3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din 1 iulie 2018.

Sursa: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=376221&lang=1>

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2018 a constituit 714,7 mii persoane sau cu 2,2 mii persoane mai mult comparativ cu 1 iulie 2017. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 iulie 2018 a constituit 1658,68 MDL, fiind în creștere cu 11,7% față de 1 iulie 2017.

Boxa 6.3. Valorizarea pensiilor

Conform modificării și completării Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 247), cu modificările și completările ulterioare, se adoptă și se completează:

Începând cu 1 aprilie 2018 se valorizează pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite în anii 2012-2013, iar începând cu 1 octombrie 2018 se valorizează pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 martie 2017.

Persoanele, care la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, întrunesc condițiile de stabilire anticipată a pensiei pentru limită de vârstă prevăzute la art. 151 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii își vor putea exercita acest drept în condițiile menționate și după intrarea în vigoare a prezentei legi.

Sursa: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=373603&lang=1>

Minimul de existență. Minimul de existență în Semestrul I din anul 2018 în medie pe lună la o persoană a constituit 1895,7 MDL, majorându-se cu 1,6% f.p.s.a.p. În orașele mari minimul de existență a constituit 2061,7 MDL, mai mult cu 2,3% f.p.s.a.p., pentru orașe mici - 1870,3 MDL, cu 1,8% mai mult f.p.s.a.p., pentru sate el a constituit 1830,1 MDL, mai mult cu 1,1% f.p.s.a.p. Minimul de existență în orașele mari a fost cu 10,2% mai mare decât cel din orașele mici și cu 12,7% mai mare decât minimul de existență în sate. Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă - 2014,7 MDL și, în special, bărbaților - 2177,1 MDL.

Dezvoltarea socială a regiunii din partea stângă a râului Nistru⁴

Situația demografică. Declinul natural al populației pentru ianuarie-iunie 2018 a constituit 1610 de pers., comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent s-a majorat cu 20,3% față de ianuarie-iunie 2017.

Pe perioada ianuarie-iunie 2018 au fost înregistrați 1935 născuți-vii, micșorându-se cu 229 pers., sau cu 10,6% față de perioada similară a anului precedent. În ianuarie-iunie 2018, numărul de decese cauzate de boala coronariană a crescut cu 4,5% față de ianuarie-iunie 2017, în timp ce numărul de otrăviri, traume și crime a scăzut cu 15,6%, de la bolile organelor digestive – cu 7,7%, de la leziunile vasculare ale creierului – cu 4,8%, de la neoplasme – cu 1,1%.

Mortalitatea infantilă a copiilor sub vârsta de 1 an în ianuarie-iunie 2018 a constituit 13 pers., cu 31,6% mai puțin decât în ianuarie-iunie 2017.

Structura principalelor cauze ale mortalității infantile include:

- anomalii congenitale (3 cazuri);
- condițiile care apar în perioada perinatală (5 cazuri).

Scăderea migrațională a populației în ianuarie-martie 2018, luând în considerație migrația internă și externă, a fost de 384 pers., pe când în aceeași perioadă din anul trecut a fost un spor natural de 94 pers. Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie a anului 2018 *au sosit* 3358 pers. (din afara regiunii – 1477 pers.), ceea ce reprezintă 84,0% din numărul de sosiri din perioada respectivă a anului precedent, dintre ei copii sub vârsta de 16 ani – 740 pers., adică 22,0% din numărul total de sosiri. *Au plecat* 3742 pers. (în afara regiunii – 1802 pers.) sau 95,9% din numărul celor care au plecat în ianuarie-iunie din anul 2017, inclusiv copii cu vârsta mai mică de 16 ani – 579 pers. sau 15,5% din numărul total de plecări. Din numărul total de sosiri în regiune – 48,3% sunt bărbați (1623 pers.), iar din numărul de plecări din regiune ponderea bărbaților constituie 49,5% (1854 pers.).

În ianuarie-iunie din anul 2018 în zonele urbane au sosit 2210 pers. și au plecat 2630 pers., ceea ce față de perioada respectivă a anului 2017 reprezintă 83,4% și 95,6%, respectiv. Din afara regiunii au sosit 1208 pers., iar din regiune au plecat 1472 pers. În localitățile rurale au venit 1148 pers. și au plecat 1112 pers., ceea ce în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent reprezintă 85,3% și 96,5%, respectiv. Din afara regiunii au venit 269 pers., iar persoanele care au plecat din regiune constituie 330 pers.

Numărul *căsătoriilor* înregistrate în ianuarie-iunie 2018 a fost de 1038, în comparație cu perioada respectivă din anul 2017 acest număr s-a redus cu 5,2%. Numărul de *divorțuri* a atins cifra de 800, comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent s-a redus cu 9,8%.

Piața forței de muncă

Numărul de angajați în toate organizațiile economice (cu excepția întreprinderilor mici, organizațiilor religioase și non-profit, structurilor de forță și autorităților vamale) la 07.01.2018 au fost 95,0 mii pers., comparativ cu aceeași dată din anul trecut, a scăzut cu 1899 pers. sau cu 2,0%. De la începutul anului 2018 din numărul cetățenilor înregistrați la agențiile de ocupare a forței de muncă au fost recrutate 8955 pers., inclusiv 519 pers. – la locurile de muncă nou-create și suplimentar introduse. Procentul de substituție a angajaților pensionari cu personal nou a fost de 100,6%.

Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2018 din instituții și organizații s-au concediat 8900 persoane, reprezentând 9,4% din numărul scriptic de angajați de la începutul anului. Motivul

⁴ Analiza a fost efectuată în baza datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

principal de întrerupere a contractului de muncă este concedierea din propria inițiativă a lucrătorului, din această categorie fac parte 7901 pers. (88,8%).

Potrivit Fondului unic de asigurări sociale ale Transnistriei la sfârșitul lunii iunie 2018 numărul cetățenilor înregistrați oficial, care nu sunt ocupați în activitate de muncă a constituit 3575 pers., ceea ce este cu 48,0% mai puțin decât la sfârșitul lunii iunie a anului 2017. Din numărul total de cetățeni înregistrați – 1813 pers. sau 50,7% sunt femei. În ianuarie-iunie 2018 prin intermediul organelor teritoriale ale Fondului unic de asigurări sociale ale Transnistriei au fost înregistrate 3267 pers. în căutarea unui loc de muncă, dintre care 1541 pers. sunt femei (47,2% din numărul total al cetățenilor înregistrați). În ianuarie-iunie 2018 pentru plata ajutoarelor de șomaj s-au cheltuit 8042,9 mii de ruble⁵. Prestații de șomaj au primit 2526 pers., mărimea medie a ajutoarelor de șomaj a constituit 425,7 ruble sau 29,3% din bugetul minimului de existență în medie pe cap de locuitor.

Remunerarea muncii. Pentru ianuarie-iunie 2018, salariul mediu lunar nominal calculat al unui lucrător din regiune (fără întreprinderile mici, organizațiile religioase și non-profit, structurile de forță și organele vamale) a constituit 4204 ruble sau 109,5% față de ianuarie-iunie 2017. În organizațiile bugetare, salariul mediu lunar a fost de 2818 ruble, ceea ce este cu 4,4% mai mult decât în perioada respectivă din anul precedent.

În ianuarie-iunie 2018, salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mare decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Electro- și radio-comunicații” (10440 ruble sau 652 dolari SUA), „Bănci și credite” (8115 ruble sau 507 dolari SUA), „Asigurări” (7297 ruble sau 455 dolari SUA), „Industria” (5828 ruble sau 364 dolari SUA), „Educație fizică, recreere și turism” (4748 ruble sau 296 dolari SUA), „Servicii de informare și de calculator” (4745 ruble sau 296 dolari SUA), „Construcții” (4437 ruble sau 277 dolari SUA), „Transport” (4318 ruble sau 270 dolari SUA), „Comerț și alimentație publică” (4214 ruble sau 263 dolari SUA).

În ianuarie-iunie 2018, în toate subsectoarele industriei din regiune, cu excepția „Metalurgiei feroase”, „Construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor” și „Electroenergeticii”, salariul nominal mediu lunar calculat al angajaților era mai mic decât media pe industrie din regiune.

Cele mai mari salarii medii lunare nominale calculate pentru ianuarie-iunie 2018 s-au format la lucrătorii din subsectoare ale industriei precum: „Metalurgia feroasă” (7915 ruble sau 494 dolari SUA), care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 88,3%; „Electroenergetica” (6588 ruble sau 411 dolari SUA) – cu 56,7% mai mult decât salariul mediu; „Construcții de mașini și prelucrarea metalelor” (6376 ruble sau 398 dolari SUA), mai mult decât salariul mediu pe regiune cu 51,7%; „Industria alimentară” (5117 ruble sau 319 dolari SUA), cu 21,7% mai mult decât salariul mediu pe regiune; „Industria materialelor de construcții” (5062 ruble sau 316 dolari SUA), cu 20,4% mai mult decât salariul mediu pe regiune; „Industria chimică” (4923 ruble sau 307 dolari SUA), cu 17,1% mai mult decât salariul mediu pe regiune.

Protecția socială a populației. În perioada aprilie-iunie 2018 numărul pensionarilor a fost de 116015 persoane, dintre care pensie de muncă primesc 111809 pers., iar pensie socială – 4205 pers. Mărimea medie a pensiei în aprilie-iunie 2018 constituie 1337,67 ruble (pensia de muncă – 1362,91 ruble și pensia socială – 666,47 ruble).

Minimul de existență. În ianuarie-iunie 2018 minimul de existență pe cap de locuitor a constituit 1453 ruble, ceea ce este cu 9,4% mai mult decât în ianuarie-iunie 2017.

⁵ Cursul oficial de schimb al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru pe perioada ianuarie – iunie 2018 – 1 dolar SUA=16,0177 ruble (http://www.cbpmr.net/data/Svk_avg_2018_narast_itog.pdf).

Infracțiuni. Potrivit organelor de ocrotire a ordinii publice, în ianuarie-iunie 2018 au fost înregistrate 5097 cereri și rapoarte cu privire la crime, ceea ce este cu 11,6% mai puțin decât în ianuarie-iunie 2017.

Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în Regiunea din partea stângă a Nistrului în ianuarie-iunie 2018, ruble pe lună

	Total populație	Inclusiv:				
		Aptă de muncă		Pensionari	Copii	
		Bărbați 16-59 ani	Femei 16-54 ani		cu vârsta sub 6 ani	de la 7 până la 15 ani
<i>Ianuarie</i>	1428	1582	1473	1202	1343	1616
<i>Februarie</i>	1442	1598	1485	1214	1355	1634
<i>Martie</i>	1452	1611	1494	1224	1360	1636
<i>Aprilie</i>	1464	1624	1506	1235	1372	1654
<i>Mai</i>	1456	1615	1496	1228	1365	1646
<i>Iunie</i>	1474	1634	1514	1244	1386	1672

Sursa: Conform datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

În perioada analizată, în regiune au fost înregistrate 2075 infracțiuni, cu 12,8% mai puțin decât în perioada ianuarie-iunie a anului 2017. Din numărul total de infracțiuni înregistrate 388 (18,7%) sunt grave, 137 (6,6%) – deosebit de grave. Trebuie remarcat că în comparație cu ianuarie-iunie 2017, numărul infracțiunilor deosebit de grave a scăzut cu 19,4%, iar a celor grave cu 14,2%. Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2018 au fost înregistrate 529 furturi; 273 infracțiuni legate de traficul de droguri; 85 infracțiuni legate de traficul ilicit de arme; 100 infracțiuni legate de escrocherii; 55 acte de huliganism; 41 jafuri; 31 violuri și alte infracțiuni contra inviolabilității sexuale; 31 vătămări corporale grave; 16 omoruri; 25 infracțiuni legate de corupție; 2 crime comise folosind arme, muniții și explozivi; alte infracțiuni – 657.

În ianuarie-iunie 2018 au fost investigate 2226 infracțiuni, dintre care 397 (17,8%) sunt infracțiuni comise de persoane condamnate anterior, 304 (13,7%) – de femei, 286 (12,8%) – de un grup de persoane, 189 (8,5%) – de cetățeni minori. În ianuarie-iunie 2018, 205 (9,2%) crime comise au fost realizate în stare de ebrietate alcoolică, narcotică sau de altă natură. Ca urmare a infracțiunilor comise, au suferit 1145 persoane, 21 (1,8%) dintre acestea au decedat, 26 (2,3%) – au fost rănite grav.

Capitolul VII

PROGNOZA PENTRU ANUL 2018 (varianta actualizată)

Evoluția social-economică a Republicii Moldova în primul semestru al anului 2018

În primele luni ale anului 2018 majoritatea sectoarelor și domeniilor economiei naționale au înregistrat o dinamică pozitivă. S-au înregistrat creșteri în sectoarele agricol și industrial, ca rezultat al evoluțiilor pozitive a producției vegetale și industriei prelucrătoare, precum și a creșterii cererii interne și externe etc. Comerțul interior cu bunuri și serviciile de piață prestate populației de asemenea au crescut, ceea ce denotă sporirea continuă a consumului. Ca sector important al economiei, serviciile de transport au evoluat în aceeași direcție ca și alte sectoare ale economiei naționale. Comerțul exterior, având la bază creșterile din sectorul agricol și industrial din anul trecut și din primele luni ale anului curent, precum și ca rezultat al extinderii piețelor externe, reflectă continuarea trendului ascendent evidențiat încă în anul 2017. Investițiile în active imobilizate au înregistrat creștere susținută atât de investițiile private, cât și publice.

Produsul Intern Brut (PIB). Dinamica pozitivă a majorității indicatorilor macroeconomici din primele luni ale anului 2018 în mod natural s-a reflectat și asupra principalului indicator macroeconomic-al PIB-ului, care a înregistrat o creștere de 4,5%, în termeni nominali calculat conform noii metodologii, constituind 81,8 mld.lei. La creșterea PIB au contribuit următoarele activități economice.

Pe **categorii de resurse:** comerțul cu ridicata și cu amănuntul; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (+1,6%), cu o pondere de 20,4% la formarea PIB; Industria (+1,1%), cu o pondere de 16,3% la formarea PIB; construcțiile (+0,5%), cu o pondere la formarea PIB de 8,3%. Volumul impozitelor nete pe produse a depășit cu 3,0% realizările perioadei respective a anului precedent, contribuind la creșterea PIB cu 0,4%..

Pe **categorii de utilizări** creșterea s-a produs în baza: consumului final al gospodăriilor populației (+3,3%), cu o contribuție la formarea PIB de 87,1%; formării brute de capital fix (+1,7%), cu o pondere de 23,3% la formarea PIB. Impact negativ asupra indicelui volumului fizic al PIB a avut exportul net (-2,2%), consecință a contribuției mai accentuate la formarea lui a importurilor de bunuri și servicii (61,2%) față de cea a exporturilor de bunuri și servicii (33,6%).

În luna iulie 2018 s-a înregistrat **deflație**. Rata deflației a constituit 0,4% față de decembrie 2017 comparativ cu rata inflației de 3,8%, înregistrată în aceeași perioadă a anului 2017. Rata inflației anuală a constituit 3%, fiind sub nivelul țintă a inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%). În luna august 2018 inflația anuală a constituit 3,2%, inclusiv la: produse alimentare – 6,9%, mărfuri nealimentare și servicii prestate populației – 2,7%. Totodată, indicele prețurilor de consum în august 2018 față de iulie 2018 a constituit 99,8%.

Leul moldovenesc a avut tendința să se aprecieze față de dolar și Euro. De la începutul anului 2018 moneda națională a marcat o apreciere de 3,1% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,10 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2018 până la 16,58 lei la 31.07.2018). Față de Euro leul moldovenesc s-a apreciat cu 5,1%.

Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.07.2018 a atins un record de 2970,4 mil. dolari, majorându-se cu 6% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2017 și cu 20% față de situația din 31.07.2017.

Situația în domeniul creditării treptat se îmbunătățește. Masa monetară M3 la sfârșitul lunii iulie 2018 a constituit circa 78,5 mld. lei și s-a majorat cu 7% comparativ cu sfârșitul lunii iulie a anului trecut. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea cu 13,8% a volumului depozitelor în monedă națională. Volumul creditelor noi acordate în economie în luna iulie curent a înregistrat o majorare de circa 19,5%.

Datoria de stat și-a încetinit ritmul de creștere. Valoarea totală a datoriei de stat (internă și externă) administrată de Guvern la 31 iulie 2018 a constituit circa 51,3 mld. lei, în creștere cu 0,7% față de data similară a anului 2017. Datoria de stat internă s-a majorat cu 6,3%, iar datoria de stat externă (exprimată în dolari) – cu 5,4%. Aprecierea monedei naționale a determinat diminuarea stocului datoriei de stat externe exprimate în lei (cu 3,4%).

Comerțul exterior a înregistrat creșteri semnificative. În perioada ianuarie-iulie 2018 exporturile de mărfuri au constituit 1534,1 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2017 cu 25,8%, iar **importurile** de mărfuri au constituit 3223,5 mil. dolari SUA, mai mult de cât în perioada respectivă din anul 2017 cu 25%. iar **importurile** – cu 25,4%. Soldul negativ al **balanței comerciale** a constituit 1689,4 mil. dol. SUA, față de 1358,5 în ianuarie-iulie 2017. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-iulie 2018 a constituit 47,6%. față de 47,1% în aceeași perioadă a anului precedent.

Producția industrială a continuat trendul ascendent, în ianuarie-iulie 2018, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, fiind mai mare cu 7,5%, ca urmare a creșterii în industria extractivă (+8,0%), în industria prelucrătoare (+7,8%) și la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+5,8%). În luna iulie 2018, producția industrială s-a majorat față de luna corespunzătoare din anul precedent cu 1,5%, ca urmare a creșterii producției industriale în industria extractivă și la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat. Totodată, s-a înregistrat descreștere în industria prelucrătoare.

Producția agricolă în ianuarie-iunie 2018 a înregistrat o creștere de 7,2% (în prețuri comparabile). Majorarea producției agricole a fost determinată, în special, de creșterea producției vegetale cu 54,6%, asigurând 91% din creșterea sectorului agricol din perioada respectivă. Producția animalieră, de asemenea, a înregistrat o creștere de 0,7%, contribuind la creșterea sectorului cu 0,6 p.p. sau 9% din creșterea totală.

Activitatea investițională a marcat progrese semnificative. În ianuarie-iunie 2018 investițiile în active imobilizate au însumat 6767,7 mil.lei. Comparativ cu ianuarie-iunie 2017 acestea au crescut cu 7,4%. Majorarea investițiilor private, susținute de creșterea creditării economiei naționale, precum și sporirea investițiilor finanțate din bugetul de stat și al administrațiilor locale au constituit principalii factori care au determinat creșterea investițiilor. Totodată, s-a înregistrat descreștere (-21%) la sursele externe.

Volumul serviciilor de transport continuă să crească. În perioada ianuarie-iulie 2018, întreprinderile de toate felurile de transport au transportat circa 9,6 mil.tone de mărfuri sau cu 15% mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut. Creșteri ale volumului mărfurilor transportate au fost înregistrate în cazul tuturor mijloacelor de transport: transportul aerian – cu 33,8%, transportul fluvial – cu 15,5%, transportul rutier – cu 15,2%, transportul feroviar – cu 14,7%.

Volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul în ianuarie-iunie 2018 a crescut cu 6,4% față de perioada respectivă a anului precedent, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației – cu 9,7%.

În *sfera socială* s-au făcut observate unele semne de ameliorare. *Câștigul salarial mediu lunar* al unui salariat din economia națională pentru semestrul I 2018 a constituit 6141,2 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 13,1% față de semestrul I 2017. În termeni reali salariul s-a majorat cu 8,7%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 5488,5 lei, fiind în creștere cu 13,8% față de semestrul I 2017, iar în sectorul real – 6399,3 lei și s-a majorat cu 12,6%, respectiv.

Câștigul salarial mediu lunar în trimestrul II 2018 a constituit 6370 lei, sau cu 13% mai mare în comparație cu trimestrul II 2017. Cele mai mari salarii s-au înregistrat în domeniile Informații și comunicații – 14026 lei, Activități financiare și de asigurări – 11725 lei, cele mai mici – în Agricultură, silvicultură și pescuit – 4153 lei și Activități de cazare și alimentație publică – 4405 lei.

Veniturile disponibile lunare ale populației în trimestrul II 2018 au constituit în medie pe o persoană 2374 lei, în creștere cu 6,6% față de aceeași perioadă a anului precedent, iar față de trimestrul I 2018 au crescut cu 0,9%. În termeni reali veniturile populației au înregistrat o creștere de 3,3%. Câștigurile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 42,4% din veniturile totale disponibile.

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul II 2018 au constituit în medie pe o persoană 2379 lei, fiind în creștere față de aceeași perioadă a anului precedent cu 5,9%, iar față de trimestrul I 2018 au crescut cu 2,1%. În termeni reali populația a cheltuit în medie cu 2,6% mai mult comparativ cu trimestrul II 2017.

Valoarea medie a *pensiei lunare* la 1 iulie 2018 a fost 1658,7 lei și s-a majorat cu 11,7% față de aceeași dată a anului 2017, în termeni nominali. Mărimea *minimului de existență* în semestrul I 2018 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 1896 lei, fiind în creștere față de semestrul I 2017 cu 1,6%.

Populația inactivă de 15 ani și peste a constituit 1598,3 mii persoane. Structura populației inactive se prezintă astfel, – 35,4% o alcătuiesc pensionarii, 22,2% – persoanele declarate ca fiind plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru, 15,4% – elevii și studenții, 11,8% – persoanele care îngrijesc de familie, 11,0% – persoanele care se aflau în țară, dar care nu lucrează deoarece deja au un loc de muncă peste hotare sau care planifică să lucreze peste hotare.

Rata șomajului (conform BIM) la nivel de țară pentru trimestrul II 2018 a înregistrat 3%, fiind cu 0,5 p.p. mai joasă față de trimestrul II 2017. Rata șomajului la bărbați a fost de 3,2%, iar la femei – de 2,8%; La oficiile forței de muncă în perioada ianuarie-iulie 2018 au fost înregistrați circa 18,9 mii șomeri, fiind cu 19,8% mai puțini față de numărul acestora înregistrați în ianuarie-iulie 2017.

În ianuarie-iulie 2018 la *Bugetul public național* au fost acumulate venituri în sumă de 32,8 mld.lei (cu 12,5% mai mult față de ianuarie-iulie 2017) și cheltuieli – 31,8 mld.lei (mai mult cu 8,8%).

Bugetul public național a înregistrat un excedent de 1064 mil.lei, comparativ cu deficitul de 4,9 mil.lei în ianuarie-iulie 2017. Cea mai mare parte din cheltuieli a fost direcționată spre protecția socială.

Calculările de prognoză pentru anul 2018 s-au efectuat în baza modelului macroeconomic elaborat în cadrul INCE, dar s-a ținut cont și de tendințele ce s-au conturat în evoluția economiei naționale din ultima vreme și de viziunea unor experți în domeniu (Tabelul 7.1).

Tabelul 7.1. Evoluția indicatorilor macroeconomici principali în anii 2015-2017 și prognoza pentru anul 2018

	Unitatea de măsură	2015	2016	2017	2018
		Efectiv			Prognoză
PIB nominal	mld. lei	122,6	134,9	176,8*	190,5*
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	99,6	104,5	104,5	104
Indicele prețului de consum mediu anual	%	109,7	106,4	107,3	103,5
Cursul mediu de schimb	lei/USD	18,82	19,92	18,5	17,0
Export de bunuri	mil. USD	1967	2045	2425	2985
Față de anul precedent	%	84,1	104,0	118,6	123,0
Import de bunuri	mil. USD	3987	4020	4831	5920
Față de anul precedent	%	75,0	101,0	120,2	122,5
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-2020	-1975	-2406	-2935
Producția industrială în prețuri curente	mld. lei	45,7	47,0	50,1	53,0
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	100,6	100,9	103,4	105,0
Producția agricolă în prețuri curente	mld. lei	27,2	32,7	36,0	38,0
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	86,6	118,6	108,6	104,0
Investiții în active imobilizate	mld. lei	21,1	19,4	21,0	25,5
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	90,6	86,1	101,3	107,5
Salariul nominal mediu lunar	lei	4611	5084	5697	6445
Față de anul precedent					
nominal	%	110,5	110,3	112,1	113,0
real	%	100,7	103,7	105,2	109,2
Fondul de remunerare a muncii	mld. lei	50	59,1	65,7	74,2
Forța de muncă (popul. economic activă)	mii. pers.	1266	1273	1259	1290
Rata șomajului	%	4,2	3,6	4	3,8
Transferuri de peste hotare a mijloacelor bănești	mil. USD	1130	1079	1199	1350

*Volumul PIB-ului pe anii 2017 și 2018 calculat conform noii metodologii a BNS.

Sursa: Elaborată de autori în baza datelor statistice.

Conform calculelor efectuate în baza modelului și ajustate de experți, evoluția **producției agricole** în 2018 va fi în creștere (4,0%). Importanța sectorului agricol pentru economia națională rămâne și în continuare predominantă, deoarece de rezultatele acestui sector depinde activitatea industriei, a comerțului extern și a transporturilor, asigurarea pieței interne cu produse alimentare etc.

Pentru anul 2018 **producția industrială** va înregistra o creștere de 5,0% și va constitui un volum egal cu 53,0 mld. lei. Creșterea va fi asigurată în baza procesării a unei bune părți din roada bogată a anului precedent, dar și a creării noilor locuri de muncă, îndeosebi în rezultatul extinderii parcurilor industriale existente și a celor noi create, îmbunătățirii mediului de afaceri, atragerii investițiilor în proporții mai mari.

Estimările efectuate în baza rezultatelor din primele 7 luni denotă că în anul 2018 ritmurile de creștere **a importurilor** de bunuri vor fi puțin mai joase (122,5%) față de cele ale **exporturilor** (123,0%), însă nu în așa măsură ca să aducă la îmbunătățirea soldului **balanței comerciale**, ba dimpotrivă. Ca rezultat deficitul balanței comerciale va atinge în acest an 2935 mil. dolari, ori cu 529 mil. mai mult de cât în anul 2017.

Ritmul prognozat de creștere **a investițiilor în active imobilizate** de 7,5% este unul relativ bun, însă acesta nu va fi suficient pentru impulsivitatea unei creșteri vizibile a economiei naționale, mai ales ținând cont de faptul că în ultimii ani trendul acestui indicator a fost negativ.

Menținerea înaltă a ritmului de creștere a **salariului** nominal pentru 2018 (+13%) va determina și o creștere a salariului real cu 9,2%. Se prevede ca rata **somajului** să fie în jur de 3,8%.

Forța de muncă (populația economic activă) va înregistra o creștere cu circa 3% (de la 1259 la 1300).

Transferurile de peste hotare a mijloacelor bănești vor crește de la 1199 la 1350 mil. dolari SUA.

Premise de creștere economică

Unul din principalii factori care pozitiv va influența dinamica dezvoltării economice a Republicii Moldova se consideră **Acordul asupra unui program de reforme economice** susținut de un aranjament de finanțare pe 3 ani prin intermediul Mecanismului de finanțare extinsă (EFF) și Mecanismului extins de creditare (ECF) încheiat între Fondul Monetar Internațional (FMI) și țara noastră. Astfel, conform acordului cu FMI, se prevede alocarea unui ajutor financiar în mărime de 179 mil. dolari SUA pe parcursul a trei ani. Încheierea acordului cu FMI, instaurarea în țară a situației politice stabile, îmbunătățirea climatului investițional, alte măsuri în promovarea reformelor, au contribuit la deschiderea către Moldova a mai multor instituții financiare internaționale prin acordarea ajutoarelor financiare în susținerea bugetului, cât și în implementarea unor programe și proiecte.

O premisă decisivă pentru dezvoltarea economică o constituie capacitatea guvernării de a crea **condiții favorabile pentru impulsivitatea businessului, de atracție a investițiilor**. În ultimii ani în această direcție s-au întreprins mai multe măsuri pentru ameliorarea situației. Conform Raportului anual al Băncii Mondiale **Doing Business – 2017** Moldova se plasează pe locul 44 din 190 de țări, incluse în top după nivelul de facilitare a businessului. În acest sens Moldova a avut o evoluție bună, avansând treptat de pe locul 82 în anul 2013 pe 63 peste un an, ca mai apoi în 2015 să mai avanseze până la locul 52 și, în sfârșit, locul 44 menționat deja.

Puncte slabe în evoluția economiei naționale

O povară grea pentru economia țării reprezintă **majorarea excesivă a datoriei de stat** care la mijlocul anului a atins aproape 51 mld. lei. Din suma totală cca. 29 mld. lei țin de datoria publică externă, iar restul, 22 mld. lei – de datoria publică internă. Această creștere-record parțial se datorează deciziei Guvernului de a-și asuma răspunderea pentru legea care prevede convertirea în datorie de stat a garanțiilor acordate în anii 2014 și 2015 pentru creditele acordate de BNM celor trei bănci implicate în fraudă miliardului.

Situația macroeconomică și politică actuală tensionată nu contribuie la creșterea economică. Potrivit experților FMI, politica bugetar-fiscală a Republicii Moldova are capacități limitate de susținere a activității economice pe intern, în special până când noile autorități vor elabora o politică fiscală și o politică de cheltuieli bugetare care vor duce la consolidarea capacității bugetului public național de a asigura realizarea obiectivelor de pe agenda de dezvoltare. Guvernarea slabă în sectorul bancar generează costuri mari pentru economie. Înlăturarea deficiențelor ce țin de supravegherea bancară constituie un deziderat așteptat, atingerea căruia va juca un rol esențial în revigorarea stabilității macroeconomice. Alegerile parlamentare prevăzute să aibă loc la începutul anului 2019, de asemenea, vor influența negativ dezvoltarea normală a economiei naționale.

Înrăutățirea imaginii țării în clasamentul internațional. În clasamentul mondial privind indicele anual al **democrației** publicat de **The Economist**, Moldova a continuat să degradeze pe parcursul ultimelor zece ani. Astfel Republica Moldova în 2016 a ocupat locul 76 dintre 167 de state, cedând șase poziții față de anul 2015, fiind clasificată ca stat *defectuos*, cu un indice al democrației de 6,01, față de 6,35 anul precedent. În anul 2017, Moldova, ocupând locul 78 (din

113 țări evaluate) cu un indice al democrației de numai 5,94, pentru prima dată pe plan internațional, este recunoscută ca o țară în care domnește un *regim hibrid*.

În alt clasament, elaborat de organizația *Transparency International*, țara noastră în anul 2017 a pierdut 20 de poziții în topul mondial privind indicele de percepție a *corupției*, poziționându-se pe locul 122 din 180 de state în care se mai spune că situația în țara noastră este mai gravă pe an ce trece. Spre deosebire de Republica Moldova Georgia și România sunt plasate mult mai sus, ocupând locurile 46 și, respectiv, 59, concomitent Ucraina și Rusia se află puțin mai jos - pe pozițiile 130 și 135. Încrederea publică în guvern a scăzut la un minim istoric, ca urmare a jafului bancar din 2014, se spune în raportul care cotează țara. Moldova, conform indicelui Produsului Național Global per capita după PPC cu 5,2 mii dolari SUA, continua să rămână pe ultimul loc în Europa.

Prezenta varianta de prognoza a indicatorilor macroeconomici principali pentru anul 2018, după ritmurile de creștere a PIB de 4%, poate fi considerată ca una moderată. Acest ritm de majorare a PIB-ului corespunde potențialului economic al țării și nivelului mediu înregistrat în ultimii ani.

Pentru atingerea scopurilor preconizate în perioada de prognoză este necesar de a asigura o stabilitate macroeconomică, în primul rând în sectoarele financiar-bancar, dar și o stabilitate politică în țară.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB																					
Perioada	PIB			VAB			Agricultura			Industria			Construcții			Alte activități			Impozite nete pe produs		
	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente	în % f.p.s.a.p.
2011	82348,7		106,8	68390		106,3	10095		105,2	11518		110,2	2720		101,9	45831		101,3	13959		109,6
2012	88227,8		99,3	73686		99	9896		79,9	12314		100,8	3041		101,8	50178		103,2	14542		100,8
2013	100510,5		109,4	83719		110,2	12383		146,6	14328		107,6	3373		105,3	55346		103,9	16791		105,1
2014	111757,4		104,6	94228,3		105,2	14111,8		108,2	16246,8		107,2	3964,8		110,6	62112,3		103,8	17529,1		101,5
2015	121850,9		99,5	103160,8		99,6	14267,8		86,6	14919,3		103,4	4359,7		100,6	69441,4		102,8	18690,1		99,2
2016	134476,6		104,1	114531,6		104,8	16409,4		118,2	20254,2		102,1	4388,4		93,3	73479,6		102,2	19945,0		100,6
2017	150369,3		104,5	126440,9		103,8	18357,6		107,9	21952,2		103,0	4928,6		104,3	81202,6		102,4	23928,3		108,6
Trimestrul I 2015	24423,2		104,8	20473,7		105,2	914,7		104,4	4001,4		107,9	708,6		106,2	15763,5		105,2	3949,4		103,1
Trimestrul II 2015	28526,8		102,5	23958,3		102,7	2064,6		102,7	4569,5		104,6	1521,4		101,1	16755,0		103,5	4568,5		101,5
Trimestrul III 2015	35889,6		96,3	30723,9		96,1	6484,8		82,6	4846,8		102,5	1393,5		98,2	19030,7		101,2	5165,7		97,6
Trimestrul IV 2015	33011,3		96,7	28004,8		96,9	4803,7		81,7	4010,9		98,1	736,2		98,9	19002,6		106,2	5006,5		95,6
Trimestrul I 2016	27097,4		100,8	23018,9		100,6	1005,9		105,1	4529,9		101,14	697,3		96,0	17143,0		98,8	4078,4		102,2
Trimestrul II 2016	31433,8		101,8	26575,5		102,4	2078,4		104,1	4839,2		100,00	1410,5		85,5	18247,4		102,5	4858,3		98,7
Trimestrul III 2016	39749,3		106,3	34143,8		107,1	8202,8		124,2	4647,6		101,2	1463,3		97,2	19099,6		101,3	5605,5		101,7
Trimestrul IV 2016	36196,0		106,5	30793,2		107,6	5122,2		117,6	5506,9		106,2	817,3		99,8	19346,8		105,5	5402,8		100,1
Trimestrul I 2017	29669,65		103,1	24685,63		103,7	990,94		101,8	4685,5		101,2	834,96		102,7	18174,2		103,7	4984,02		100,1
Trimestrul II 2017	34251,17		102,5	28336,6		101,1	2140,64		93,1	5091,95		100	1592,77		105,5	19511,2		102,1	5914,57		110
Trimestrul III 2017	45523,5		105,4	38896,8		104,6	9241,1		106,0	6100,4		104,9	1625,5		104,0	21929,8		102,1	6626,7		110,1
Trimestrul IV 2017	40925,0		106,4	34521,9		105,3	5985,0		118,5	6074,3		105,1	875,3		104,3	21587,3		101,7	6403,0		113,3
Trimestrul I 2018	37608,54		103,7	32238,71		103,6	1115,93		100,0	6467,87		104,6	2230,05		103,5	22424,86		103,6	5369,83		104,0
Trimestrul II 2018	44166,31		105,2	37965114		104,9	2587,0		105,0	6856,59		109,3	4595,41		108,0	23926,1		114,5	6201,2		102,2

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

RESURSE PIB														
Perioada	PIB		VAB		Agricultura		Industria		Construcții		Alte activități		Impozite nete pe produs	
	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	în % f.p.s.a.p.
	pref. curente		pref. curente		pref. curente		pref. curente		pref. curente		pref. curente		pref. curente	
2011	82348,7	106,8	68390	106,3	10095	105,2	11518	110,2	2720	101,9	45831	101,3	13959	109,6
2012	88227,8	99,3	73686	99	9896	79,9	12314	100,8	3041	101,8	50178	103,2	14542	100,8
2013	100510,5	109,4	83719	110,2	12383	146,6	14328	107,6	3373	105,3	55346	103,9	16791	105,1
2014	111757,4	104,6	94228,3	105,2	14111,8	108,2	16246,8	107,2	3964,8	110,6	62112,3	103,8	17529,1	101,5
2015	121850,9	99,5	103160,8	99,6	14267,8	86,6	14919,3	103,4	4359,7	100,6	69441,4	102,8	18690,1	99,2
2016	134476,6	104,1	114531,6	104,8	16409,4	118,2	20254,2	102,1	4388,4	93,3	73479,6	102,2	19945,0	100,6
2017	150369,3	104,5	126440,9	103,8	18357,6	107,9	21952,2	103,0	4928,6	104,3	81202,6	102,4	23928,3	108,6
Trimestrul I 2015	24423,2	104,8	20473,7	105,2	914,7	104,4	4001,4	107,9	708,6	106,2	15763,5	105,2	3949,4	103,1
Trimestrul II 2015	28526,8	102,5	23958,3	102,7	2064,6	102,7	4569,5	104,6	1521,4	101,1	16755,0	103,5	4568,5	101,5
Trimestrul III 2015	35889,6	96,3	30723,9	96,1	6484,8	82,6	4846,8	102,5	1393,5	98,2	19030,7	101,2	5165,7	97,6
Trimestrul IV 2015	33011,3	96,7	28004,8	96,9	4803,7	81,7	4010,9	98,1	736,2	98,9	19002,6	106,2	5006,5	95,6
Trimestrul I 2016	27097,4	100,8	23018,9	100,6	1005,9	105,1	4529,9	101,14	697,3	96,0	17143,0	98,8	4078,4	102,2
Trimestrul II 2016	31433,8	101,8	26575,5	102,4	2078,4	104,1	4839,2	100,00	1410,5	85,5	18247,4	102,5	4858,3	98,7
Trimestrul III 2016	39749,3	106,3	34143,8	107,1	8202,8	124,2	4647,6	101,2	1463,3	97,2	19099,6	101,3	5605,5	101,7
Trimestrul IV 2016	36196,0	106,5	30793,2	107,6	5122,2	117,6	5506,9	106,2	817,3	99,8	19346,8	105,5	5402,8	100,1
Trimestrul I 2017	29669,65	103,1	24685,63	103,7	990,94	101,8	4685,5	101,2	834,96	102,7	18174,2	103,7	4984,02	100,1
Trimestrul II 2017	34251,17	102,5	28336,6	101,1	2140,64	93,1	5091,95	100	1592,77	105,5	19511,2	102,1	5914,57	110
Trimestrul III 2017	45523,5	105,4	38896,8	104,6	9241,1	106,0	6100,4	104,9	1625,5	104,0	21929,8	102,1	6626,7	110,1
Trimestrul IV 2017	40925,0	106,4	34521,9	105,3	5985,0	118,5	6074,3	105,1	875,3	104,3	21587,3	101,7	6403,0	113,3
Trimestrul I 2018	37608,54	103,7	32238,71	103,6	1115,93	100,0	6467,87	104,6	2230,05	103,5	22424,86	103,6	5369,83	104,0
Trimestrul II 2018	44166,31	105,2	37965114	104,9	2587,0	105,0	6856,59	109,3	4595,41	108,0	23926,1	114,5	6201,2	102,2

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

PREȚURILE DE CONSUM					
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	
2013	4,6	6,6	4,3	2,6	
2014	5,1	6,5	5,5	2,5	
2015	9,7	9,8	11,8	6,2	
2016	6,4	7,4	6,3	4,9	
2017	6,6	7,9	4,5	7,1	
TI 2016	11,0	12,2	10,0	10,5	
TH 2016	7,9	8,3	7,1	7,7	
THI 2016	4,5	6,2	5,0	2,1	
THI 2016	2,5	3,2	3,5	0,2	
TI 2017	4,3	4,5	4,7	3,1	
TH 2017	7,1	8,4	4,9	8,2	
THI 2017	7,4	8,9	4,4	8,7	
THI 2017	7,5	10,0	4,1	8,2	
TI 2018	5,2	8,4	2,9	3,2	
TH 2018	3,2	5,4	2,8	0,3	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE DE CONSUM				
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2016	13,4	14,6	13,3	11,3
Februarie 2016	10,3	11,8	8,8	10,0
Martie 2016	9,4	10,1	7,9	10,1
Aprilie 2016	8,3	9,3	7,2	7,8
Mai 2016	7,9	8,1	7,3	7,7
Iunie 2016	7,4	7,6	6,9	7,6
Iulie 2016	7	7,9	5,9	7,4
August 2016	3,6	6,2	4,5	-0,4
Septembrie 2016	3	4,6	4,6	-0,8
Octombrie 2016	2,5	3,5	3,9	-0,5
Noiembrie 2016	2,6	3,2	3,5	0,6
Decembrie 2016	2,4	2,8	3,2	0,5
Ianuarie 2017	3	3,8	3,9	0,3
Februarie 2017	4,7	4,8	5,1	3,9
Martie 2017	5,1	5	5,2	5,1
Aprilie 2017	6,6	7	5,5	7,5
Mai 2017	7,4	9,1	5	8,1
Iunie 2017	7,3	9	4,2	8,9
Iulie 2017	7,3	8,9	4,2	8,8
August 2017	7,3	8,4	4,9	8,6
Septembrie 2017	7,6	9,4	4,2	9,2
Octombrie 2017	7,9	10,6	4	8,7
Noiembrie 2017	7,3	9,6	4,2	7,9
Decembrie 2017	7,3	9,7	4,1	7,9
Ianuarie 2018	6,0	8,4	3,4	5,4
Februarie 2018	5,0	8,1	2,8	3,0
Martie 2018	4,7	8,8	2,4	1,3
Aprilie 2018	3,7	6,8	2,4	0,4
Mai 2018	2,8	4,2	2,7	0,4
Iunie 2018	3,2	5,1	3,3	0,1
Iulie 2018	3	5,5	3,4	-1,7
August 2018	3,2	6,9	2,7	-1,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

	Ritmii de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din industrii: prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2013	3,2/3,3*	1,6/1,6*	3,8/3,8*	-0,4/-0,4*	8,3	-22,2
2014	5,5*	3,9*	6,5*	-1,4*	8,2	6,6
2015	6,3	4,4	6,8	2,8	8,0	22,5
2016	4,5	2,8	4,3	6,2	8,6	-3,4
2017	3,3	2,5	3,0	6,8	4,6	-1,1
TI 2016	6,7	3,3	6,2	10,7	9,1	-0,4
TH 2016	5,2	3,1	5,1	6,6	7,6	7,8
TH 2016	3,5	2,7	3,5	3,6	8,7	-7,5
TH 2016	2,8	2,1	2,6	4,4	8,9	-4,8
TH 2017	2,9	1,3	3,2	1,4	9,5	0,8
TH 2017	3,6	1,9	3,1	8,7	7,3	-1,1
TH 2017	3,9	3,9	3,2	11,5	6,3	1,2
TH 2017	2,9	3,0	2,6	6,1	7	-5,2
TH 2018	1,5	3,8	1,2	5,1	7,2	-8,5
TH 2018	0,5	2,0	0,3	2,9	2,1	-4,6

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

* Începând cu ianuarie 2014 în statistica prețurilor producției industriale este utilizat clasificatorul CAEM, rev.2 armonizat la clasificatorul NACE-2. Pentru anii 2012-2013, IPPI a fost recalculat din CAEM rev.1 în CAEM, rev.2 în retrospectivă.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE				
	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2016	8,2	4,2	8,1	9,7
Februarie 2016	6,2	3,6	5,6	11,1
Martie 2016	5,6	2,2	4,9	11,4
Aprilie 2016	5,1	3,0	5,0	6,6
Mai 2016	5,4	3,1	5,3	6,6
Iunie 2016	5,2	3,3	5,1	6,6
Iulie 2016	4,9	2,5	4,7	6,7
August 2016	2,5	2,5	3,2	-2,6
Septembrie 2016	3,1	3	2,7	6,7
Octombrie 2016	3,1	1,9	2,5	9
Noiembrie 2016	2,4	2,7	2,3	2,4
Decembrie 2016	2,8	1,8	2,9	1,8
Ianuarie 2017	3	0,9	3,1	1,8
Februarie 2017	2,6	0,8	2,9	1,8
Martie 2017	3,2	2,2	3,5	0,5
Aprilie 2017	3,5	1,3	3,2	5,8
Mai 2017	3,6	1,1	3,1	8,3
Iunie 2017	3,7	3,2	2,9	12
Iulie 2017	3,8	3,6	3,1	12
August 2017	4	4,4	3,2	12
Septembrie 2017	3,9	3,6	3,2	10,5
Octombrie 2017	3,4	2,6	3	8,2
Noiembrie 2017	3,1	2,7	2,9	5,1
Decembrie 2017	2,3	3,8	2	5
Ianuarie 2018	1,9	3,1	1,6	5,2
Februarie 2018	1,7	4,3	1,4	5,2
Martie 2018	1,0	4,1	0,6	5
Aprilie 2018	1,0	3,2	0,6	4,8
Mai 2018	0,3	1,9	0	2,9
Iunie 2018	0,2	0,8	0,2	0,9
Iulie 2018	-0,1	1,5	-0,2	0,6

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

CURSUL VALUTAR							
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritm. de creștere a curs. nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere a curs. nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere al curs. real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere al curs. real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	
2013	12,6	16,7	3,9	7,4	1,5	4,3	
2014	14,0	18,6	11,1	11,4	6,2	6,6	
2015	18,8	20,9	34,3	12,4	19,7	2,2	
2016	19,9	22,1	5,3	5,7	0,7	-0,6	
2017	18,5	20,8	-6,6	-5,8	-11,2	-10	
T I 2016	20,1	22,1	11,4	8,8	1,0	-2,0	
T II 2016	19,8	22,4	9,2	11,5	1,4	3,3	
T III 2016	19,8	22,1	2,1	2,3	-1,5	0,2	
T IV 2016	20,0	21,6	0,7	-0,7	-1,4	-2,6	
T I 2017	20,0	21,2	-0,6	-0,4	-2,6	-6,4	
T II 2017	18,8	20,6	-5,3	-7,9	-10,2	-12,6	
T III 2017	17,9	21,0	-9,5	-4,9	-14,2	-10,0	
T IV 2017	17,4	20,5	-13,3	-5,5	-17,6	-10,5	
T I 2018	16,7	20,6	-16,1	-3,2	-13,8	-6,5	
T II 2018	16,7	19,9	-11,2	-3,4	-11,6	-4,8	

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE.

POLITICA MONETARĂ										
Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight,		Credite overnight,		Rata dobânzii la depozite overnight,		Depozite overnight,		Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL,%
		%	mil. MDL (sold mediu zilnic)	%	mil. MDL (sold mediu zilnic)	%	mil. MDL (sold mediu zilnic)			
Ianuarie 2016	19,5	1195,2	22,5	16,0	16,5	474,1	35			
Februarie 2016	19,5/19,0	1336,1	22,5/22,0	0	15,5/16,0	320,1	35			
Martie 2016	19,0	1406,0	22,0/20,0	0	16,0/14,0	334,8	35			
Aprilie 2016	17,0	1299,9	20,0/18,0	0	14,0/12,0	406,0	35			
Mai 2016	15,0	2532,4	18,0/16,0	5,2	12,0/10,0	666,4	35			
Iunie 2016	13,0	2489,4	16,0	1,0	10,0	535,4	35			
Iulie 2016	10,0	3053,6	16,0/13,0	0	10,0/7,0	538,7	35			
August 2016	10,0	3414,3	13,0	0	7,0	739,9	35			
Septembrie 2016	10	4347,2	13,0/12,5	0	7,0/6,5	823,5	35			
Octombrie 2016	9,5	4430,1	12,5/12,0	0	6,5/6,0	870,9	35			
Noiembrie 2016	9,0	4680,9	12,0	0	6,0	938,9	35			
Decembrie 2016	9,0	5249,5	12,0	0	6,0	990,2	35			
Ianuarie 2017	9,0	6358,3	12,0	0	6,0	1146,0	35			
Februarie 2017	9,0	6794,0	12,0	0	6,0	1022,8	35			
Martie 2017	9,0	6992,4	12,0	0	6,0	1053,1	35			
Aprilie 2017	9,0	5781,8	12,0	8,2	6,0	1105,7	37			
Mai 2017	9,0	5099,0	12,0	0	6,0	1126,5	40			
Iunie 2017	9,0	5792,6	12,0	0	6,0	1092,1	40			
Iulie 2017	8,0	6081,8	11,0	0	5,0	1127,6	40			
August 2017	8,0	6300,2	11,0	0	5,0	1095,2	40			
Septembrie 2017	7,5	6286,6	10,5	0	4,5	1086,9	40			
Octombrie 2017	7,5/7	6172,3	10,5/10	0	4,5/4	1071,9	40			
Noiembrie 2017	7,0	6945,8	10,0	0	4,0	1075,4	40			
Decembrie 2017	6,5	7713,9	9,5	3,6	3,5	693,1	40			
Ianuarie 2018	6,5	8842,0	9,5	0	3,5	733,3	40			
Februarie 2018	6,5	9043,2	9,5	0	3,5	633,6	40			
Martie 2018	6,5		9,5	11	3,5	898,8	40			
Aprilie 2018	6,5	7916,9	9,5	0	3,5	832	40			
Mai 2018	6,5	8364,1	9,5	0	3,5	806,5	40			
Iunie 2018	6,5	8533,3	9,5	0	3,5	840,4	40			
Iulie 2018	6,5	8898	9,5	0	3,5	484,9	40			
August 2018	6,5	8947,3	9,5	0	3,5	270	40			

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

FINANȚE PUBLICE						
Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	
Trimestrul I 2014	8413,2	0,12	8483,2	12	70	
Trimestrul II 2014	18847	0,13	19312	13	465	
Trimestrul III 2014	30454	0,18	30533,6	15	260,5	
Trimestrul IV 2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	
Trimestrul I 2015	10173,8	20,93	9830,5	15,88	343,3	
Trimestrul II 2015	20790,5	10,31	21463,9	11,14	673,6	
Trimestrul III 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	864,6	
Trimestrul IV 2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	
Trimestrul I 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5	
Trimestrul II 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1	
Trimestrul III 2016	32470,3	1,8	33516,0	2,5	1045,7	
Trimestrul IV 2016	45946,9	2,4	48434	2,8	3 298,5	
Trimestrul I 2017	11 993,2	20,8	12 260,7	24,7	678,8	
Trimestrul II 2017	24 909,2	18,5	25 010,7	15,2	101,5	
Trimestrul III 2017	38425,5	18,3	37 263,4	11,2	-1162,1	
Trimestrul IV 2017	53 379,4	16,2	54 524,1	12,5	1 144,7	
Trimestrul I 2018	13248,8	10,8	12153,7	-0,9	-1131,1	
Trimestrul II 2018	27776,9	11,5	26884,4	7,5	-892,5	

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

FINANȚE PUBLICE

Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Datoria de stat, mil. MDL	Datoria de stat internă după maturitate, mil. MDL	Datoria de stat externă după maturitate, mil. MDL
Septembrie 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	864,6	33554,1	6714,2	26824,7
Octombrie 2015	35468,3	3,59	36499,4	4,83	1031,1	32947,2	6400,3	26546,9
Noiembrie 2015	39214,3	4,07	40567,1	4,65	1352,8	32714,7	6432,5	26282,2
Decembrie 2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	33508,8	7225,4	26283,4
Ianuarie 2016	2582,0	-1,5	2485,1	-1,3	-96,9	34897,1	7439,7	27457,4
Februarie 2016	5567,4	2,2	6042,5	-4,4	475,1	34626,1	7884,8	26741,2
Martie 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5	34794,7	8184,5	26610,2
Aprilie 2016	13579,6	0,2	14042,1	2,2	462,5	35356,5	8406,9	26949,6
Mai 2016	17018,1	1,9	17715,0	2,7	696,9	35556,3	8420,8	27135,5
Iunie 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1	35596,4	8530,4	27066,0
Iulie 2016	24620,9	-0,01	25780,9	0,7	1160,0	35580,1	8741,0	26839,1
August 2016	28354,7	-1,19	29619,5	1,50	1264,8	37380,32	8615,9	28764,40
Septembrie 2016	32470,3	2,04	33516,0	2,54	1045,7	37207,89	8526,81	28681,08
Octombrie 2016	36297,5	2,34	37921,7	2,90	1624,7	50343,66	21784,05	28559,61
Noiembrie 2016	40172,5	2,44	42311,7	4,30	2139,2	50585,34	21695,67	28889,67
Decembrie 2016	45946,9	5,24	48434	4,40	3 298,5	59371,9	23827,2	35544,7
Ianuarie 2017	3 328,6	29,1	3 545,3	42,8	216,7	51 076,5	21 364,8	29 711,7
Februarie 2017	6 878,0	23,4 %	7 690,4	27,2 %	812,4	51 853,9	21 382,2	30 471,7
Martie 2017	11 993,2	20,8 %	12 260,7	24,7 %	678,8	51 649,2	21 793,4	29 855,8
Aprilie 2017	15 851,1	16,7 %	16 310,5	16,1 %	495,4	51 537,0	21 586,4	29 950,6
Mai 2017	19 963,9	17,3 %	20 382,9	15,0 %	419,0	50 416,2	21 577,5	28 838,7
Iunie 2017	24 909,2	18,5 %	25 010,7	15,2 %	101,5	50 657,3	21 526,6	29 130,7
Iulie 2017	29198,3	18,6 %	29203,2	13,3 %	4,9	50963,3	21536,8	29426,4
August 2017	33599,1	18,5 %	33267,1	12,3	332	50963,3	21641,6	29258,1
Septembrie 2017	38425,5	18,3 %	37263,4	11,2 %	-1162,1	51209,2	21911,9	29297,3
Octombrie 2017	42 890,8	18,2 %	42 307,4	11,6	-583,4	50 874,4	22 153,6	28 720,8
Noiembrie 2017	47 190,4	17,5	47 069,7	11,2	-120,7	51 206,4	22 367,1	28 839,3
Decembrie 2017	53 379,4	16,2	54 524,1	12,5	1 144,7	51 660,3	22 578,5	29 081,8
Ianuarie 2018	3889,1	16,8	3352,5	4,5	536,6	51779,0	22621,1	29157,9
Februarie 2018	7764,9	12,8	7714,7	0,3	50,2	51299,2	22743,6	28555,6
Martie 2018	13249,8	10,8	12153,7	-0,9	-1131,1	50950,8	22826,9	22578,5
Aprilie 2018	17 602,1	11,1	16905,5	3,7	-696,6	5143,6	22872,6	27974,52
Mai 2018	22380,6	12,1	21458,1	5,3	-922,5	5143,6	22 788,52	28047,19
Iunie 2018	27 776,9	11,5	26 884,4	7,5	-892,5	50927,0	22 798,33	28128,72

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

SECTORUL BANCAR

Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL *	Total Depozite mil. MDL*	depozite ale		depozite ale pers. juridice/ total		depozite in valută/ total		Rent. cap- italului	princi- piul I	princi- piul II > 20 %	in monedă națională	in monedă străină	in monedă națională
					depozite fizice/ total	depozite	depozite ale pers. juridice/ total	depozite ale pers. juridice/ total	depozite in valută/ total	depozite						
2013	76183,9	64752,9	42632,7	45081,0	65,8	34,2	44,7	1,6	9,4	0,7	33,8	7,23	4,41	12,26	7,77	
2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	5,72	4,19	10,59	7,99	
2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93	
2016	72 942,18	46318,71	34 761,3	54838,51	68,69	31,0	46,47	1,97	11,95	0,63	49,22	18,44	1,91	16,4	6,33	
2017	79 541,8	69 435,1	33 473,3	59 896,88	66,15	33,85	42,79	1,85	11,07	0,61	55,48	5,19	1,37	9,58	4,66	
T I 2014	78744,2	66729,5	43292,3	54360,3	59,7	29,7	46,2	1,2	8,5	0,7	34,6	5,94	4,43	11,60	8,12	
T II 2014	79991,1	67845,4	45113,0	55631,9	60,2	29,1	48,5	1,1	7,8	0,7	34,2	4,92	3,85	10,03	7,78	
T III 2014	82113,9	69712,2	47228,4	57845,1	58,6	29,3	51,8	1,2	8,4	0,7	34,2	5,81	4,18	10,97	7,61	
T IV 2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	6,47	3,98	10,95	7,72	
T I 2015	98270,1	85608,5	41974,3	66764,8	52,4	25,4	56,4	1,1	9,7	1,5	25,2	11,61	2,63	13,49	7,43	
T II 2015	101176,4	88267,8	42780,1	66751,6	52,8	24,8	56,0	1,1	8,9	1,5	27,0	11,34	2,26	13,91	6,83	
T III 2015	104504,0	91248,3	43779,0	66808,6	68,4	30,8	55,4	2,6	16,1	0,7	38,8	13,80	2,08	15,44	6,70	
T IV 2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93	
T I 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	28,3	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14	
T II 2016	70578,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	28,5	78,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14	
T III 2016	72727,7	60202,6	36336,5	54263,3	68,9	30,8	47,0	2,47	15,01	0,65	47,20	7,60	2,12	13,59	5,78	
T IV 2016	72 942,18	46318,71	34 761,3	54838,51	68,69	31,0	46,47	1,97	11,95	0,63	49,22	18,44	1,91	16,4	6,33	
T I 2017	70 233,77	60 956,72	38 165,62	55 616,51	67,89	32,11	45,71	2,5	15,6	0,7	42,6	6,12	1,96	11,03	5,33	
T II 2017	76567,63	61853,28	34216,57	55 370,36	67,87	32,13	45,16	2,4	14,6	0,64	51,3	6,35	1,79	10,55	5,87	
T III 2017	77547,5	66956,8	33841,9	58178,80	66,19	33,81	45,99	2,4	14,3	0,6	53,2	5,82	1,44	9,96	4,9	
T IV 2017	79 541,8	69 435,1	33 473,3	59 896,88	66,15	33,85	42,79	1,85	11,07	0,61	55,48	5,19	1,37	9,58	4,66	
T I 2018	80977,5	67118,45	32354,5	60 577,76	65,87	34,13	42,74	2,4	15,2	0,6	56,8	4,46	1,07	9,0	4,69	
T II 2018	80365,1	66396,2	33146,1	61014,4	65,55	34,31	41,31	2,19	13,40	0,61	55,5	4,58	0,91	8,72	4,71	

* stoc la sfârșitul perioadei.

SECTORUL BANCAR																						
Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %						Veniturile și profitabilitatea, %			Rata lichidității, %			Rata dobânzii la depozite, %			Rata dobânzii la credite, %		
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL *	Total Depozite mil.MDL*	depozite ale pers. fizice / total depozite	depozite ale pers. juridice/ total depozite	depozite în valută / total depozite	ROA	ROE	princi- piul I	princi- piul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină	
Ianuarie 2016	70351,8	58468,9	38165,3	51314,1	70,4	29,2	53,5	2,54	15,55	0,69	42,59	15,33	2,20	16,08	6,45							
Februarie 2016	69742,6	57667,9	37307,9	50676,4	70,3	29,3	52,1	2,65	16,05	0,67	43,25	14,44	2,05	16,01	6,35							
Martie 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	28,3	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14							
Aprilie 2016	69885,5	57647,5	37576,6	50940,0	71,5	28,1	50,1	2,57	15,46	0,67	43,58	13,86	2,45	15,67	6,38							
Mai 2016	70843,1	58705,8	37383,6	51942,8	70,8	28,9	49,5	2,83	17,04	0,67	44,83	12,48	2,12	15,23	6,23							
Iunie 2016	70578,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	28,5	78,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14							
Iulie 2016	70925,1	58746,1	37104,7	52546,6	70,7	28,9	47,7	2,40	14,60	0,67	45,14	9,85	2,15	14,00	5,96							
August 2016	72473,6	60118,1	37157,8	54047,2	69,1	30,7	47,6	2,41	14,88	0,67	46,09	8,24	2,15	13,70	5,67							
Septembrie 2016	72727,7	60202,6	36336,5	54263,3	68,9	30,8	47,0	2,47	15,01	0,65	47,20	7,60	2,12	13,59	5,78							
Octombrie 2016	73189,7	60523,8	35929,3	54564,4	68,4	31,4	47,1	2,41	14,66	0,65	47,61	7,24	2,14	13,05	5,71							
Noiembrie 2016	72873,2	60145,3	35621,7	54421,7	68,8	31,0	47,1	2,24	13,59	0,64	48,09	7,48	1,86	12,56	5,35							
Decembrie 2016	72 942,2	46318,7	34 761,3	54838,5	68,7	31,0	46,5	1,97	11,95	0,63	49,22	6,79	1,91	11,74	6,33							
Ianuarie 2017	74012,28	64931,1	34 212,9	55 880,7	67,64	32,36	46,09	2,92	17,61	0,62	50,36	6,08	1,94	11,55	5,26							
Februarie 2017	74589,06	64180,6	34 188,2	56 157,8	67,72	32,28	45,70	2,44	14,69	0,62	50,44	6,68	1,97	11,74	5,37							
Martie 2017	70 233,77	60956,7	38 165,62	55 616,5	67,89	32,11	45,71	2,5	15,6	0,7	42,6	6,12	1,96	11,03	5,33							
Aprilie 2017	74 699,2	60835,8	33 529,6	56 793,9	68,49	31,51	45,11	2,6	15,5	0,63	50,9	5,35	1,87	10,63	5,14							
Mai 2017	74 114,0	61590,5	34 216,6	55 433,1	67,88	32,13	44,74	2,6	15,6	0,62	51,4	5,33	1,66	10,26	5,10							
Iunie 2017	76567,63	61853,2	34 216,57	55 370,3	67,87	32,13	45,16	2,4	14,6	0,64	51,3	5,67	1,70	10,03	5,07							
Iulie 2017	76567,6	66444,6	34189,6	57599,8	66,94	33,06	45,09	2,5	14,7	0,63	52,3	5,24	1,62	10	4,95							
August 2017	77712,9	67402,4	34128,6	58485,5	66,31	33,69	46,46	2,4	14,4	0,62	52,9	5,78	1,52	9,76	4,89							
Septembrie 2017	77547,5	66956,9	33841,9	58178,8	66,19	33,81	45,99	2,4	14,3	0,6	53,2	5,82	1,44	9,96	4,90							
Octombrie 2017	77 686,2	67329,8	33 226,0	57 599,8	65,96	34,04	45,10	2,32	13,88	0,61	54,23	5,72	1,32	10	4,85							
Noiembrie 2017	78 893,7	68538,8	33 406,0	58 485,5	65,89	34,11	44,85	2,25	13,47	0,60	55,02	5,57	1,29	9,88	4,91							
Decembrie 2017	79 541,8	69435,1	33 473,3	59 896,8	66,15	33,85	42,79	1,85	11,07	0,61	55,48	5,19	1,37	9,58	4,66							
Ianuarie 2018	81236,5	67696,6	33034,4	61492,6	64,75	35,25	42,31	3,2	19,8	0,6	56,6	5,17	1,21	9,8	4,94							
Februarie 2018	81878,1	68141,4	31143,3	61876,8	64,69	35,31	43,25	2,7	16,8	0,6	57,1	4,54	1,08	9,47	4,85							
Martie 2018	80978,7	67123,4	32354,5	60670,9	65,87	34,13	42,74	2,43	15,23	0,59	56,76	4,66	1,07	9,35	4,69							
Aprilie 2018	80216,9	66204,7	32507,9	60570,7	65,86	33,99	42,38	1,94	12,08	0,59	56,65	4,47	0,99	9,00	4,76							
Mai 2018	80474,7	66270,5	32699,5	60881,1	65,28	34,57	41,73	2,06	12,67	0,60	56,14	4,20	0,85	8,63	4,93							
Iunie 2018	80365,1	66396,2	33146,1	61014,4	65,55	34,31	41,31	2,19	13,40	0,61	55,5	4,58	0,91	8,72	4,71							
Iulie 2018	81299,9	66882,8	33365,5	61210,2	65,01	34,85	41,21	2,22	13,55	0,63	55,48	4,44	1,13	8,67	4,82							
August 2018	81176,8	66934,2	33845,6	61430,3	64,46	35,41	41,22	2,15	13,06	0,64	55,65	4,19	0,86	8,45	4,53							

* stoc la sfârșitul perioadei.

* stoc la sfârșitul perioadei.

SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI REMITENȚE						
Perioada	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Compensare pentru muncă	Transferuri personale	
2012	144,6	-11,0	61,5	1010,0	976,5	
2013	160,3	19,2	63,2	1118,1	1073,6	
2014	165,5	33,1	1,9	1068,2	1015,4	
2015	73,9	159,6	-	799,5	753,9	
2016	66,2	96,18	25,1	713,5	750,4	
2017						
Trimestrul I 2012	39,1	3,6	-3,9	194,9	196,6	
Trimestrul II 2012	56,5	-4,1	-2,0	255,9	236,0	
Trimestrul III 2012	-4,2	1,7	46,3	281,2	265,3	
Trimestrul IV 2012	53,1	-12,2	21,0	278,0	278,6	
Trimestrul I 2013	49,1	14,5	1,9	214,5	221,4	
Trimestrul II 2013	22,7	20,4	25,3	284,1	254,6	
Trimestrul III 2013	34,9	9,0	13,5	311,7	295,2	
Trimestrul IV 2013	53,6	-24,7	22,6	307,8	302,4	
Trimestrul I 2014	37,2	13,9	-21,4	214,7	215,7	
Trimestrul II 2014	71,4	8,0	-19,4	295,9	271,6	
Trimestrul III 2014	15,7	39,6	17,8	309,3	298,8	
Trimestrul IV 2014	41,2	-28,5	24,9	248,4	229,4	
Trimestrul I 2015	20,5	41,9	13,1	174,7	168,1	
Trimestrul II 2015	17,4	82,2	4,6	211,2	200,6	
Trimestrul III 2015	13,9	15,0	-18,0	207,3	192,0	
Trimestrul IV 2015	18,5	20,5	-	191,7	191,3	
Trimestrul I 2016	16,4	24,66	16,0	148,4	166,13	
Trimestrul II 2016	9,6	15,6	2,6	186,2	194,5	
Trimestrul III 2016	16,25	57,9	10,37	185,78	190,9	
Trimestrul IV 2016	33,33	-7,23	25,06	200,06	198,9	
Trimestrul I 2017	6,74	33,05	28,47	176,35	176,4	
Trimestrul II 2017	4,24	16,36	30,24	214,61	199,6	
Trimestrul III 2017	14,6	43,58	37,81	225,67	213,4	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR									
Sursa	Comerțul exterior total, mil. USD	Bunuri	Servicii	Export	Bunuri	Servicii	Import	Bunuri	Servicii
2000	1613,2	1247,1	366,2	641,4	476,8	164,6	971,9	770,3	201,6
2001	1824,0	1444,3	379,7	735,5	564,6	170,9	1088,5	879,7	208,8
2002	2170,8	1697,2	473,6	876,4	659,7	216,7	1294,5	1037,5	257,0
2003	2777,4	2233,2	544,2	1055,0	805,1	249,9	1722,4	1428,1	294,3
2004	3427,4	2742,3	685,1	1326,2	994,1	332,1	2101,3	1748,2	353,1
2005	4219,3	3400,7	818,6	1503,5	1104,6	398,9	2715,8	2296,1	419,7
2006	4659,1	3704,3	954,7	1527,9	1060,8	467,1	3131,2	2643,5	487,6
2007	6323,3	5044,8	1278,5	2001,8	1373,3	628,4	4321,5	3671,4	650,1
2008	8198,8	6517,8	1681,0	2489,8	1645,9	843,9	5709,0	4871,9	837,1
2009	5988,6	4602,7	1386,0	2000,0	1326,9	673,1	3988,6	3275,7	712,9
2010	6784,5	5400,3	1384,2	2270,8	1590,4	680,4	4513,7	3809,9	703,8
2011	9115,4	7424,9	1690,5	3138,7	2277,8	860,9	5976,7	5147,1	829,5
2012	9176,2	7381,3	1794,9	3130,6	2228,5	902,0	6045,6	5152,7	892,9
2013	9874,7	7914,8	1959,9	3453,9	2466,2	987,8	6420,8	5448,6	972,2
2014	8798,0	6663,2	2134,8	2933,1	1805,5	1127,6	5864,9	4857,7	1007,2
2015	6907,8	5102,1	1805,7	2481,8	1507,0	974,8	4426,0	3595,1	830,9
2016	7033,6	5151,3	1882,3	2594,5	1547,4	1047,1	4439,1	3603,9	835,2
2017	8474,5	6284,4	2190,1	3110,4	1857,7	1252,7	5364,1	4426,7	937,4

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI

Perioada	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil. USD				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %
	Total		UE		Total		UE		Total		UE			
	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări		
2010	5396,8	1880,9	2433,1	1082,8	1541,5	624,0	728,9	188,6	3855,3	1256,9	1704,2	894,2	-2313,8	40,0
2011	7408,1	2632,7	3339,3	1436,1	2216,8	919,3	1083,0	214,5	5191,3	1713,4	2256,3	1221,6	-2974,5	42,7
2012	7374,7	2551,8	3332,0	1490,9	2161,8	928,1	1013,4	220,3	5212,9	1623,7	2318,6	1270,6	-3051,1	41,5
2013	7920,7	2595,5	3609,4	1715,8	2428,3	923,2	1137,3	367,8	5492,4	1672,3	2472,1	1348,0	-3064,1	44,2
2014	7656,5	2184,9	3813,7	1657,9	2339,5	735,6	1246,1	357,8	5317,0	1449,3	2567,6	1300,1	-2977,5	44,0
2015	5953,7	1510,4	3171,7	1271,6	1966,9	492,3	1217,6	257,0	3986,8	1018,1	1954,1	1014,6	-2019,9	49,3
2016	6065,7	1441,6	3306,1	1317,5	2045,3	414,2	1332,4	298,7	4020,4	1027,4	1973,7	1019,2	-1975,1	50,8
Trimestrul I 2012	1708,8	655,1	720,4	333,3	504,6	201,1	252,2	51,3	1204,2	454,0	468,2	282,0	-699,6	41,9
Trimestrul II 2012	1793,5	572,0	853,0	368,5	537,0	227,2	255,8	54,0	1256,5	344,8	597,2	314,5	-719,5	42,7
Trimestrul III 2012	1779,6	609,9	799,4	370,3	506,7	238,9	213,1	54,7	1272,9	371,0	586,3	315,6	-766,2	39,8
Trimestrul IV 2012	2092,8	714,8	959,2	418,8	613,5	260,9	292,3	60,3	1479,3	453,9	666,9	358,5	-865,8	41,5
Trimestrul I 2013	1832,4	673,2	773,8	385,4	589,7	246,3	260,3	83,1	1242,7	426,9	513,5	302,3	-653,0	47,5
Trimestrul II 2013	1897,8	592,1	881,7	424,0	546,6	208,3	251,1	87,2	1351,2	383,8	630,6	336,8	-804,6	40,5
Trimestrul III 2013	1981,0	631,7	907,3	442,0	604,8	234,4	275,8	94,6	1376,2	397,3	631,5	347,4	-771,4	43,9
Trimestrul IV 2013	2209,5	698,5	1046,6	464,4	687,2	234,2	350,1	102,9	1522,3	464,3	696,5	361,5	-835,1	45,1
Trimestrul I 2014	1791,2	565,1	867,9	358,2	573,0	180,8	318,9	73,3	1218,2	384,3	549,0	284,9	-645,2	47,0
Trimestrul II 2014	1928,0	523,3	995,7	409,0	599,2	204,5	301,9	92,8	1328,8	318,8	693,8	316,2	-729,6	45,1
Trimestrul III 2014	1884,0	520,1	954,1	409,8	565,2	184,3	284,0	96,9	1318,8	335,8	670,1	312,9	-753,6	42,9
Trimestrul IV 2014	2053,3	576,4	996,0	480,9	602,1	166,0	341,3	94,8	1451,2	410,4	654,7	386,1	-849,1	41,5
Trimestrul I 2015	1464,3	394,0	753,3	317,0	488,1	104,0	320,0	64,1	976,2	290,0	433,3	252,9	-488,1	50,0
Trimestrul II 2015	1513,5	354,6	835,0	274,4	504,8	137,5	306,1	61,2	1009,1	217,1	528,9	262,7	-503,9	50,0
Trimestrul III 2015	1432,7	360,8	772,4	299	455,5	125,2	273,1	56,7	977,2	235,6	499,3	242,3	-521,7	46,6
Trimestrul IV 2015	1543,5	400,8	811,2	331,5	519,2	125,5	318,8	74,9	1024,4	275,3	492,4	256,6	-497,1	50,8
Trimestrul I 2016	1306,6	335,5	692,7	278,4	417,2	85	266,2	66	889,4	250,5	426,5	212,4	-472,2	46,9
Trimestrul II 2016	1496,6	324,7	832	339,5	488,9	102,7	308,0	78,2	1007,7	222	524	261,3	-518,8	48,5
Trimestrul III 2016	1554,2	369,9	853,4	330,9	527,3	113,3	341	73	1026,9	256,6	512,4	257,9	-499,6	51,3
Trimestrul IV 2016	1737,8	411,6	956,4	369,8	612,6	113,3	417,9	81,4	1125,2	298,3	538,5	288,4	-512,6	54,4
Trimestrul I 2017	1559	377,5	826,3	355,2	528,2	106,0	335,6	86,6	1030,8	271,5	490,7	268,6	-502,6	51,2
Trimestrul II 2017	1650,7	382,2	898,7	369,8	500	110,8	316,6	72,6	1150,7	271,4	582,1	297,2	-650,7	43,5
Trimestrul III 2017	1880,9	427,2	964,4	398,3	623,6	119,5	414,5	89,6	1257,3	307,7	549,9	308,7	-633,7	49,6
Trimestrul IV 2017	2166,2	482	1205,8	478,4	773,5	126,5	503,4	116,6	1392,7	355,5	675,4	361,8	-619,2	55,5
Trimestrul I 2018	2004,4	445,3	1098,6	459,5	678,2	113,7	454,7	109,8	1326,2	332,6	643,9	349,7	-648	51,1
Trimestrul II 2018	2045,9	399,4	1198,6	447,9	637	94,6	446,1	96,3	1408,9	304,8	752,5	351,6	-771,9	45,2

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI

Perioada	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %	Indicele gradului de acoperire a importurilor prin exporturi, f.p.s.a.p., %
	Total		UE		Total		UE		Total		UE			
	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări	CSI	Alte țări		
2010	18,3	15,2	16,5	28,8	20,1	27,2	9,2	50,5	17,6	10,1	19,9	25,0	16,0	102,2
2011	37,3	40,0	37,2	32,6	43,8	47,3	48,6	13,7	34,7	36,3	32,4	36,6	28,6	106,8
2012	-0,5	-3,1	-0,2	3,8	-2,5	1,0	-6,4	2,7	0,4	-5,2	2,8	4,0	2,6	97,1
2013	7,4	1,7	8,3	15,1	12,3	-0,5	12,2	67,0	5,4	3,0	6,6	6,1	0,4	106,6
2014	-3,3	-15,8	5,7	-3,4	-3,7	-20,3	9,6	-2,7	-3,2	-13,3	3,9	-3,6	-2,8	99,5
2015	-22,2	-30,9	-16,8	-23,3	-15,9	-33,1	-2,3	-28,2	-2,5	-29,8	-23,9	-2,2	-32,2	112
2016	1,9	-4,6	4,2	3,6	3,9	-15,9	9,4	16,2	0,8	0,9	1,0	0,5	-2,3	103
2017														
Trimestrul I 2012	8,7	11,6	5,3	10,9	6,5	14,3	5,6	-12,9	9,7	10,4	5,1	16,7	12,0	97,2
Trimestrul II 2012	-0,3	-1,2	-1,5	4,4	2,9	6,8	0,3	-0,2	-1,5	-5,9	-2,2	5,3	-4,6	104,5
Trimestrul III 2012	-4,8	-6,4	-7,3	4,5	-7,8	0,5	-22,8	54,5	-3,5	-10,4	0,0	-1,0	-0,5	95,6
Trimestrul IV 2012	-3,5	-12,3	3,5	-2,2	-8,7	-10,9	-6,6	-8,8	-1,2	-13,0	8,7	-1,0	4,9	92,4
Trimestrul I 2013	7,2	2,8	7,4	15,6	16,9	22,5	3,2	62,0	3,2	-6,0	9,7	7,2	-6,7	113,2
Trimestrul II 2013	5,8	3,5	3,4	15,1	1,8	-8,3	-1,8	61,5	7,5	11,3	5,6	7,1	11,8	94,7
Trimestrul III 2013	11,3	3,6	13,5	19,4	19,4	-1,9	29,4	72,9	8,1	7,1	7,7	10,1	0,7	110,4
Trimestrul IV 2013	5,6	-2,3	9,1	10,9	12,0	-10,2	19,8	70,6	2,9	2,3	4,4	0,8	-3,5	108,8
Trimestrul I 2014	-2,2	-16,1	12,2	-7,1	-2,8	-26,6	22,5	-11,8	-2,0	-10,0	6,9	-5,8	-1,2	99,1
Trimestrul II 2014	1,6	-11,6	12,9	-3,5	9,6	-1,8	20,2	6,4	-1,7	-16,9	10,0	-6,1	-9,3	111,5
Trimestrul III 2014	-4,9	-17,7	5,2	-7,3	-6,5	-21,4	3,0	2,4	-4,2	-15,5	6,1	-9,9	-2,3	97,5
Trimestrul IV 2014	-7,1	-17,5	-4,8	3,6	-12,4	-29,1	-2,5	-7,9	-4,7	-11,6	-6,0	6,8	1,7	91,9
Trimestrul I 2015	-18,3	-30,3	-13,2	-11,5	-14,8	-42,5	0,3	-12,6	-19,9	-24,5	-21,1	-11,2	-24,3	106,4
Trimestrul II 2015	-21,5	-32,2	-16,1	-32,9	-15,8	-32,8	1,4	-34,1	-24,1	-31,9	-23,8	-16,9	-30,9	110,9
Trimestrul III 2015	-24,0	-30,6	-19,0	-27,0	-19,4	-32,1	-3,8	-41,5	-25,9	-29,8	-25,5	-22,6	-30,8	108,6
Trimestrul IV 2015	-24,8	-21,5	-19,6	-31,1	-13,8	-24,4	-6,4	-21	-29,4	-32,9	-24,8	-33,5	-41,5	122,4
Trimestrul I 2016	-10,8	-14,9	-8,1	-12,2	-14,6	-18,3	-16,9	2,9	-8,9	-13,7	-1,6	-16,1	-3,3	93,8
Trimestrul II 2016	-1,2	-8,4	-0,4	23	-3,2	-25,4	0,6	27	-0,2	22	-1	-0,5	2,9	97,9
Trimestrul III 2016	8,4	2,5	10,4	10,6	15,8	-9,5	24,9	28,7	5,0	8,9	2,9	6,4	-4,3	110,0
Trimestrul IV 2016	11,8	11,2	12,0	11,8	16,2	1	26,6	11,5	9,6	16,3	5,1	11,8	-2,6	106
Trimestrul I 2017	19,3	12,5	19,2	27,6	26,6	20,4	26,4	31,2	19,7	8,4	23,2	26,5	-6,4	109,4
Trimestrul II 2017	10,3	17,7	8	8,9	2,3	7,9	2,8	-7,2	14,2	22,3	14,1	13,7	-25,4	89,6
Trimestrul III 2017	25,7	15,5	13	20,4	18,3	5,5	21,6	22,7	22,4	19,9	7,3	19,7	-26,8	96,7
Trimestrul IV 2017	24,7	17,1	26	29,4	26,3	11,7	20,5	43,2	23,8	19,2	25,4	25,5	-20,8	-
Trimestrul I 2018	28,6	17,9	32,9	29,4	28,4	7,3	35,5	26,8	28,7	22,5	31,2	30,2	28,9	99,8
Trimestrul II 2018	23,9	4,5	33,3	21,1	27,4	-14,7	40,9	32,6	22,4	12,3	29,3	18,3	-18,6	-

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICII COMERȚULUI CU BUNURI							
Perioada	Indicii valorici ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorici ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	
2012	97,5	100,4	97,0	99,0	101,0	101,0	
2013	112,3	105,4	98,0	99,0	113,0	106,0	
2014	96,3	96,8	94,0	96,0	102,0	101,0	
2015	84,1	75,1	83,0	78,5	101,5	95,8	
2016	104	101,5	96,2	68,8	108,3	108,4	
2017	118,5	116,4	104,6	104,7	113,4	114,7	
Trimestrul I 2012	106,7	109,7	98,0	103,0	109,0	106,0	
Trimestrul II 2012	102,9	98,5	95,0	96,0	108,0	103,0	
Trimestrul III 2012	92,2	96,5	94,0	95,0	98,0	102,0	
Trimestrul IV 2012	91,3	98,8	99,0	100,0	92,0	99,0	
Trimestrul I 2013	115,4	103,2	102,0	100,0	113,0	103,0	
Trimestrul II 2013	100,4	107,5	99,0	98,0	101,0	110,0	
Trimestrul III 2013	119,4	108,1	97,0	100,0	122,0	108,0	
Trimestrul IV 2013	112,0	102,9	92,0	98,0	120,0	105,0	
Trimestrul I 2014	97,2	98,0	97,2	98,0	106,0	100,0	
Trimestrul II 2014	109,6	98,3	97,0	100,0	113,0	98,0	
Trimestrul III 2014	93,5	95,8	95,0	97,0	98,0	99,0	
Trimestrul IV 2014	88,1	92,3	89,0	92,0	100,0	104,0	
Trimestrul I 2015	85,2	80,1	80,0	79,0	106,0	101,0	
Trimestrul II 2015	84,2	75,9	79,0	79,0	107,0	96,0	
Trimestrul III 2015	80,6	74,1	84,0	78,0	96,0	95,0	
Trimestrul IV 2015	86,3	70,6	89,0	78,0	97,0	91,0	
Trimestrul I 2016	85,5	91,1	95,0	88,0	90,0	104,0	
Trimestrul II 2016	96,6	99,9	98,0	93,0	99,0	107,0	
Trimestrul III 2016	115,9	105,1	95,9	94,2	120,9	111,5	
Trimestrul IV 2016	118,0	109,8	95,7	98,9	123,3	111,1	
Trimestrul I 2017	126,8	119,7	99,4	99,7	127,6	120,1	
Trimestrul II 2017	102,3	114,3	97,4	100,8	105	113,3	
Trimestrul III 2017	118,3	107,9	107,7	107,9	109,8	113,4	
Trimestrul IV 2017	126,4	123,8	113,9	110,5	111	112	
Trimestrul I 2018	128,4	128,7	111,5	115	115,1	111,9	
Trimestrul II 2018	127,4	122,4	114	112,1	114,4	109,2	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN														
	Valoarea exporturilor, mil. USD													
	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1/16	T2/16	T3/16	T4/16	T1/17	T2/17	T3/17	T4/17	T1/18	
Total export	488,0	504,8	455,4	519,2	417,2	488,8	527,3	612,7	528,2	500,0	623,6	773,6	678,2	
Produse agroalimentare	243,6	233,2	177,6	131,5	176,1	205,8	230,6	329,4	238,7	191,4	282,6	418,2	318,0	
Fructe și legume	70,9	59,6	42,7	81,0	41,5	34,1	32,8	61,4	48,8	25,4	43,8	112,6	70,97	
Cereale	38,4	29,1	37,7	23,5	14,2	37,7	70,3	43,1	32,9	20,5	76,4	53,2	51,2	
Semințe oleaginoase	51,4	52,0	26,1	47,9	36,3	49,6	33,4	82,7	58,3	44,9	54,3	85,2	74,9	
Băuturi	33,1	35,1	40,1	46,5	35,5	42,8	45,8	43,0	41,8	49,1	52,5	62	54,1	
Uleiuri	22,7	25,7	1,2	22,4	13,3	11,5	1,4	28,0	13,2	11,7	1,2	27,7	24,5	
Minerale	2,2	2,5	3,8	1,6	2,2	2,9	4,3	4,5	6,0	6,0	8,5	8,3	6	
Mașini și echipamente electrice	57,8	62,0	59,5	56,2	53,0	62,7	66,4	69,2	70,2	80,4	90,4	105,4	108,9	
Îmbrăcăminte	51,0	61,9	62,1	54,5	54,8	61,8	67,0	59,3	61,6	63,7	73,5	76,2	78,5	
Medicamente	13,4	21,4	17,5	23,9	4,5	11,5	14,0	18,9	11,6	14,4	19,2	17,5	17,9	
Mobilă	22,9	22,4	25,0	27,4	29	29,7	34,4	31,6	31,8	34	36,9	41	41,7	
Valoarea importurilor, mil. dolari USD														
	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1/16	T2/16	T3/16	T4/16	T1/17	T2/17	T3/17	T4/17	T1/18	
Total import	976,1	1009,2	977,0	1024,4	861,1	1007,2	1026,9	1125,2	1030,7	1150,7	1257,4	1392,6	1326,2	
Produse alimentare	20,6	23,3	25,7	30,3	23,2	24,9	28,7	30,2	27,3	31,8	35,0	37,2	33,5	
Uleiuri, grăsimi	4,9	5	4,6	5,8	4,7	6,3	7,2	5,8	5,2	6,4	7,9	6,3	5,0	
Băuturi și tutun	16,2	26	30,8	26,3	22,7	27,5	29,9	29,6	17,5	31,2	37,6	37,9	16,8	
Produse minerale	237,0	168,1	156,2	172,3	159,3	130,4	140,9	199,5	177,5	175,6	184,5	236,7	228,8	
Produse farmaceutice	38,0	47,1	41,9	69,9	28,1	44,9	46,4	64,6	47,9	55,9	56,5	63,3	55,6	
Mașini și echipamente, aparate de înregistrat...	76,9	75,9	87,3	87,4	61,8	79,2	92,5	110,2	84,2	93,9	108,1	143,4	119,5	
Materiale plastice și articole din materiale plastice	50,7	65,5	72,0	65,7	51,4	66,1	75,0	65,3	53,8	72,7	82,6	83	70,7	

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

NUMĂRUL ÎNȚEPRINDERILOR DUPĂ MĂRIME						
Perioada	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	51216	50555	1268	5849	43438	
2016	52320	51626	1299	5780	44547	
2017	54313	53573	1328	6061	46184	
Numărul angajaților după mărimea întreprinderii						
Perioada	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	510268	316937	102205	109755	104977	
2016	512474	313533	101529	107156	104848	
2017	528607	323277	103460	112028	107789	
Venitul din vânzări după mărimea întreprinderilor, mln lei						
Perioada	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	282253,4	119398,8	39558,5	48356,5	31483,8	
2016	300733,4	124954,4	41303,7	50079,3	33571,4	
2017	330963,9	137506,1	45237,0	56090,4	36178,7	
Rezultatul financiar (profit) până la impozitare după mărimea întreprinderilor, mln lei						
Perioada	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	3453,5	2905,0	1195,4	1631,4	78,2	
2016	15026,1	5878,5	2101,3	2229,8	1547,4	
2017		10568,9	3322,9	3811,5	3434,4	

Sursa: Conform datelor BNS.

Note: Conform datelor din situațiile financiare prezentate de către entități, cu excepția organizațiilor necomerciale.

Datele pentru anul 2015 au fost recalculat de către BNS, conform noilor criterii de întreprinderi mici și mijlocii stabilite prin Legea nr. 179 din 21.07.2016, în vigoare din 16.12.2016

SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ																
Perioada	Numărul populației prezente (mii locuitori) la începutul anului	Numărul populației stabile (mii locuitori) la începutul anului	Născuți-vii		Decedați		Decedați în vârstă sub 1 an			Sporul natural		Căsătorii		Divorțuri		
			Numărul de născuți-vii - total (pers.)	născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul de decedați - total (pers.)	decedați la 1000 locuitori	Numărul de decedați în vârsta sub 1 an - total (pers.)	la 1000 locuitori	Sporul natural (pers.)	la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	căsătorii la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	divorțuri la 1000 locuitori		
2012	3559,5	3412,6	39435	11,1	39560	11,1	387	9,8	-125	0,0	24262	6,8	10637	3,0		
2013	3559,5	3412,4	37871	10,6	38060	10,7	359	9,4	-189	-0,1	24449	6,9	10775	3,0		
2014	3557,6	3413,2	38616	10,9	39494	11,1	372	9,6	-878	-0,2	25624	7,2	11130	3,1		
2015	3555,2	3384,1	38610	10,9	39906	11,2	375	9,7	-1296	-0,3	24709	7,0	11199	3,2		
2016	3553,1	3369,1	37394	10,5	38489	10,8	353	9,4	-1095	-0,3	21992	6,2	10605	3,0		
2017	3550,9	3356,8	34059	9,6	36764	10,4	330	n/d	-2705	-0,8	20921	5,9	9312	2,6		
2018	3547,5	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d		
Trimestrul I 2015			9210	10,5	11164	12,7	91	9,8	-1954	-2,2	3872	4,4	2922	3,3		
Trimestrul II 2015			18554	10,5	21074	12,0	183	9,8	-2520	-1,5	9539	5,4	5772	3,3		
Trimestrul III 2015			28917	10,9	29725	11,2	273	9,4	-808	-0,3	18729	7,0	8310	3,1		
Trimestrul IV 2015			38610	10,9	39906	11,2	375	9,7	-1296	-0,3	24709	7,0	11199	3,2		
Trimestrul I 2016			9342	10,6	10752	12,2	99	10,6	-1410	-1,6	3679	4,2	2767	3,1		
Trimestrul II 2016			18258	10,3	20160	11,4	179	9,8	-1902	-1,1	8661	4,9	5574	3,2		
Trimestrul III 2016			28264	10,6	28626	10,8	256	9,1	-362	-0,2	16872	6,3	7955	3,0		
Trimestrul IV 2016			37390	10,5	38487	10,8	353	9,4	-1095	-0,3	21992	6,2	10605	3,0		
Trimestrul I 2017			8526	9,6	10834	12,2	86	n/d	-2308	-2,6	3343	3,8	2498	2,8		
Trimestrul II 2017			16868	9,5	19775	11,2	174	n/d	-2907	-1,6	8060	4,6	4980	2,8		
Trimestrul III 2017			26064	9,8	27585	10,4	250	n/d	-1536	-0,6	16366	6,1	6978	2,6		
Trimestrul IV 2017			34059	9,6	36764	10,4	330	n/d	-2705	-0,8	20921	5,9	9312	2,6		
Trimestrul I 2018			8068	9,2	10185	11,7	86	n/d	-2117	-2,4	3176	3,6	2669	3,1		
Trimestrul II 2018			16040	9,1	19099	10,9	173	n/d	-3059	-1,7	7899	4,5	5051	2,9		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada		PIAȚA FORTEI DE MUNCĂ																
		Numărul persoanelor economice active (mii pers.)			Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)			Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)		
		Total			bărbați		femei		rural	urban	Total	bărbați		femei		rural	urban	Total
2012		1214,5	40,7	43,5	38,2	47,0	36,0	1146,8	38,4	40,6	36,5	43,6	34,6	67,7	5,6	6,8	4,3	7,3
2013		1235,9	41,4	44,5	38,6	45,6	38,1	1172,8	39,3	41,8	37,0	42,8	36,6	63,1	5,1	6,0	4,1	6,3
2014		1232,4	41,2	44,1	38,6	44,1	39,1	1184,9	39,6	42,1	37,4	41,8	38,0	47,5	3,9	4,6	3,1	5,2
2015		1265,6	42,4	45,1	39,9	44,9	40,4	1203,6	40,3	42,3	38,4	42,0	38,9	62,1	4,9	6,2	3,6	6,4
2016		1272,8	42,6	45,4	40,1	45,0	40,8	1219,5	40,8	40,8	43,0	39,0	42,3	53,3	4,2	5,5	2,9	6,0
2017		1259,1	42,2	45,3	39,4	44,5	40,4	1207,5	40,5	43,1	38,1	41,9	39,3	51,6	4,1	4,8	3,3	5,7
Trimestrul I 2015		1151,9	38,6	41,2	36,1	43,7	34,5	1054,0	35,3	36,6	34,1	39,7	31,8	97,9	8,5	11,2	5,7	9,2
Trimestrul II 2015		1339,2	44,8	47,9	42,1	44,3	45,2	1284,0	43,0	45,4	40,8	41,6	44,1	55,1	4,1	5,2	3,0	6,2
Trimestrul III 2015		1349,2	45,2	48,2	42,4	45,5	44,9	1305,2	43,7	46,4	41,3	43,2	44,1	44,0	3,3	3,9	2,6	5,0
Trimestrul IV 2015		1222,3	40,9	43,2	38,9	46,0	36,9	1171,1	39,2	41,1	37,5	43,4	35,8	51,2	4,2	4,8	3,6	5,6
Trimestrul I 2016		1198,1	40,1	43,1	37,5	44,9	36,3	1123,7	37,6	39,5	35,9	41,1	34,8	74,4	6,2	8,3	4,0	8,4
Trimestrul II 2016		1362,9	45,7	48,3	43,3	45,3	46,0	1307,9	43,8	45,6	42,2	42,2	45,1	55,0	4,0	5,6	2,5	6,8
Trimestrul III 2016		1337,0	44,8	47,8	42,1	45,1	44,5	1298,3	43,5	46,2	41,1	43,2	43,7	38,7	2,9	3,4	2,4	4,3
Trimestrul IV 2016		1193,3	40,0	42,7	37,5	44,6	36,3	1148,3	38,5	40,6	36,5	42,6	35,2	44,9	3,8	4,8	2,7	4,5
Trimestrul I 2017		1201,6	40,3	43,7	37,2	45,0	36,5	1125,7	37,7	40,2	35,5	41,7	34,6	75,8	6,3	8,0	4,5	7,2
Trimestrul II 2017		1316,0	44,1	48,1	40,5	44,4	43,9	1270,3	42,6	46,3	39,2	42,2	42,9	45,7	3,5	3,8	3,2	5,0
Trimestrul III 2017		1308,7	43,9	46,9	41,1	45,1	42,9	1264,1	42,4	45,2	39,9	42,4	42,3	44,6	3,4	3,7	3,1	5,8
Trimestrul IV 2017		1210,2	40,6	42,5	38,8	43,5	38,3	1169,9	39,2	40,8	37,8	41,4	37,5	40,3	3,3	4,0	2,7	4,8
Trimestrul I 2018		1172,9	39,3	41,3	37,5	42,5	36,8	1124,6	37,7	39,3	36,2	40,4	35,6	48,3	4,1	4,7	3,5	4,9
Trimestrul II 2018		1384,3	46,4	49,1	44,0	43,1	49,0	1343,4	45,0	47,5	42,8	40,7	48,4	40,9	3,0	3,2	2,8	5,6

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

REMUNERAREA MUNCII									
Perioada	Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %			Indicele câștigului salarial real lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %		
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR			
Ianuarie 2015	4260,6	256,5	219,1	112,8	89,4	104,1	107,7		
	4241,2	225,2	198,1	114,1	81,7	98,0	107,1		
Februarie 2015	4397,3	236,0	217,1	112,4	81,5	103,6	104,9		
Martie 2015	4526,5	251,3	233,2	112,9	84,2	108,0	104,9		
Aprilie 2015	4524,0	252,0	225,7	112,2	85,5	105,3	103,8		
Mai 2015	4732,7	256,7	228,6	112,6	85,0	102,9	104,0		
	4882,6	257,4	233,8	112,8	83,4	102,6	103,9		
Iulie 2015	4669,1	245,8	220,4	109,2	79,5	95,0	97,3		
August 2015	4694,9	239,0	212,6	110,0	80,2	92,2	97,7		
Septembrie 2015	4564,9	229,2	203,8	105,9	78,0	88,0	93,6		
Octombrie 2015	4613,4	230,7	214,5	105,9	79,2	91,9	93,3		
Noiembrie 2015	5227,7	263,6	243,0	107,4	83,6	95,0	94,5		
Decembrie 2015	4665,8	229,7	211,4	109,5	89,6	96,5	96,6		
Ianuarie 2016	4650,6	231,5	208,3	109,7	102,8	105,1	99,5		
Februarie 2016	4749,7	239,7	216,1	108,0	101,6	99,5	98,7		
Martie 2016	4909,6	249,1	219,8	108,5	99,1	94,3	100,2		
Aprilie 2016	4863,9	244,9	216,5	107,5	97,2	95,9	99,6		
Mai 2016	5169,7	260,9	232,4	109,2	101,6	101,7	101,7		
	5274,0	266,2	240,3	108,0	103,4	102,8	100,9		
Iulie 2016	5242,8	265,2	236,4	112,3	107,9	107,2	108,4		
August 2016	5170,6	261,3	232,9	110,1	109,3	105,9	106,9		
Septembrie 2016	5109,2	261,7	237,0	111,9	114,2	116,3	109,2		
Octombrie 2016	5204,4	254,6	235,5	112,8	110,4	109,7	109,9		
Noiembrie 2016	6003,7	297,8	282,3	114,8	113,0	116,2	112,1		
Decembrie 2016	5218,9	261,5	245,6	111,3	112,0	115,9	106,7		
Trimestrul I 2017	5636,7	300,6	273,7	113,2	119,5	122,8	105,7		
Trimestrul II 2017	5809,1	324,2	276,3	111,1	122,7	116,8	103,4		
Trimestrul III 2017	6113,6	352,0	298,8	112,4	129,7	118,9	104,6		
Trimestrul IV 2017	5906,5	352,7	287,2	113,2	134,9	116,9	107,6		
Trimestrul I 2018	6369,8	382,4	320,3	113,0	127,2	117,0	109,5		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

REMUNERAREA MUNCII DUPĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE																																			
Activități economice	Total economie		Agricultura, silvicultura și pescuit		Industrie		Construcții		Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor		Transport și depozitare		Activități de cazare și alimentație publică		Informații și comunicații		Activități financiare și de asigurări		Tranzacții imobiliare		Activități profesionale, științifice și tehnice		Activități de servicii administrative și activități de servicii suport		Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii		Învățământ		Sănătate și asistență socială		Artă, activități de recreere și de agrement		Alte activități de servicii		
	Ianuarie	4260,6	2602,8	4514,4	3950,8	3552,4	4130,6	2827,6	8533,6	7683,3	4014,8	5735,9	3634,2	5460,4	3579,9	4149,9	3086,1	5647,1																	
	Februarie	4241,2	2576,2	4445,4	4011,3	3559,2	3940,4	2781,9	8889,3	7305,5	3942,7	5790,8	3291,5	5568,9	3664,6	3984,6	3069,4	6582,6																	
	Martie	4397,3	2834,8	4707,1	4229,2	3657,1	4113,4	2904,1	9650,7	8825,2	4028,8	6064,7	3534,9	5792,4	3609,6	4028,2	2922,5	6015,5																	
	Aprilie	4526,5	2815,9	4994,9	4369,0	3797,5	4406,4	2851,2	10443,5	9595,3	4257,0	5785,6	3531,6	5493,6	3549,6	4454,3	2882,5	6776,7																	
	Mai	4524,0	2900,1	4845,4	4581,7	3826,5	4566,5	2970,3	9400,4	8092,1	4259,6	6248,4	3641,5	5503,1	3811,8	4469,8	2996,3	6870,4																	
	Iunie	4732,7	2936,6	4936,5	4687,3	3974,5	4369,3	3081,0	9611,4	8471,0	4119,4	6558,3	3715,0	5997,0	4304,3	4562,2	3180,2	7943,6																	
	Iulie	4882,6	3233,9	5076,0	4762,1	4054,1	4541,4	3219,2	9640,5	10121,3	4316,4	6854,3	3739,9	6604,3	4122,9	4726,5	3113,3	7183,5																	
	August	4669,1	2878,7	5027,4	4690,4	3977,6	4615,6	3181,1	9392,6	8235,3	4112,6	6442,1	3816,8	5841,1	4109,8	4398,1	2839,3	6609,8																	
	Septembrie	4694,9	3484,0	5150,1	4781,2	4034,8	4596,3	3204,1	12024,8	8005,3	4195,9	6449,9	3729,6	5347,9	3778,1	4243,6	2954,1	7398,9																	
	Octombrie	4564,9	3395,4	4942,8	4761,8	4013,8	4485,7	3220,2	9725,0	8736,8	4231,5	6362,7	3773,5	5324,0	3648,5	4250,2	2918,1	7143,9																	
	Noiembrie	4613,4	3363,1	5007,2	4637,6	3937,5	4271,0	3131,7	9553,1	8246,3	4247,8	6661,0	3635,6	5771,7	3735,3	4404,6	3107,2	7141,6																	
	Decembrie	5227,7	3713,0	5884,1	5145,5	4453,4	4907,6	3290,8	10429,6	10685,4	4922,9	7102,4	4039,9	6279,6	3878,5	5518,1	3118,6	8574,9																	
	2015	4610,9	3072,3	4962,8	4559,0	3903,2	4411,3	3055,6	9770,7	8659,6	4218,7	6320,2	3669,7	5749,2	3813,6	4430,2	3015,8	6965,4																	
	Ianuarie	4665,8	2677,1	4837,7	4423,8	4221,7	4372,5	3194,0	9534,2	9040,2	4290,3	6349,3	3790,8	6126,9	3708,5	4354,4	3109,9	8351,3																	
	Februarie	4650,6	2861,0	4843,2	4539,2	4171,1	4303,8	3193,0	9928,7	8723,3	4370,7	6497,7	3756,7	6143,5	3789,3	4097,6	3147,8	8513,1																	
	Martie	4749,7	3003,2	4982,5	4648,6	4284,5	4399,2	3317,0	12310,5	10503,5	4384,4	6803,8	4034,6	5593,3	3686,0	4207,1	2948,7	8911,4																	
	Aprilie	4909,6	3096,1	5290,6	4712,5	4394,5	4557,8	3361,3	11153,8	11206,1	4684,5	6646,1	3891,4	6067,9	3715,8	4672,7	2984,7	8484,0																	
	Mai	4863,9	3040,6	5159,1	4841,4	4483,4	4790,6	3420,8	10869,0	9136,3	4739,2	6552,9	4110,8	5771,0	3908,7	4492,4	3062,0	8404,5																	
Iunie	5169,7	3122,1	5275,1	4995,4	4607,0	4695,7	3542,7	10933,8	9828,6	4875,5	6959,8	4074,6	6683,2	4438,3	4903,5	3257,6	9434,2																		
Iulie	5274,0	3567,7	5466,3	5132,4	4604,6	4772,6	3591,4	10800,3	10025,2	4967,0	7045,1	4215,2	6785,3	4279,0	5460,3	3221,9	9082,8																		
August	5242,8	3283,0	5608,1	5339,3	4739,9	5224,5	3607,8	10593,0	9714,1	4799,1	6649,9	4335,0	6310,2	4354,8	5093,8	2920,8	9136,6																		
Septembrie	5170,6	3745,3	5455,6	5344,5	4716,6	5014,4	3585,0	12900,0	9259,6	4803,0	6616,8	4292,0	5733,0	4115,0	4909,5	3140,9	9381,8																		
Octombrie	5109,2	3474,4	5370,4	5351,0	4627,9	4864,0	3565,5	10882,5	9783,2	4938,1	6770,2	4295,0	5685,9	3977,3	5499,4	3107,2	9053,7																		
Noiembrie	5204,4	3672,7	5468,4	5413,8	4645,6	4682,0	3450,2	10480,5	10335,9	4921,6	7127,9	4380,4	5975,4	4156,7	5353,8	3304,2	9530,1																		
Decembrie	6003,7	4154,0	6446,6	5762,3	5209,7	5316,3	3657,5	11962,2	16536,4	5599,0	7673,1	4585,8	6859,3	4125,0	7061,8	3399,0	10678,5																		
2016	5084,0	3321,4	5353,7	5064,5	4558,0	4746,3	3454,8	11027,5	10338,9	4779,6	6806,8	4144,3	6144,2	4017,7	5010,0	3130,1	9081,0																		
Trimestrul I 2017	5218,9	3265,6	5276,5	4784,8	4713,4	4797,7	3495,2	11567,4	9821,9	4634,6	6908,5	4336,6	7197,4	4085,6	5066,8	3318,1	7039,6																		
Trimestrul II 2017	5636,7	3554,6	5812,6	5577,6	5047,8	5244,8	3680,1	12553,8	10503,2	5010,6	7448,0	4651,2	7258,2	4530,6	5718,6	3307,2	7406,0																		
Trimestrul III 2017	5809,1	4035,5	6112,6	5884,2	5304,7	5650,6	3965,9	12775,1	10763,9	5337,0	7413,5	5019,8	7272,2	4565,9	5517,3	3209,3	7547,7																		
Trimestrul IV 2017	6113,6	4254,2	6367,7	6225,1	5398,2	5881,1	4106,0	12875,5	13021,6	5475,8	7814,9	5012,5	7727,9	4663,9	6234,9	3460,2	8353,7																		
2017	5697,1	3798,0	5902,7	5649,8	5120,1	5389,6	3812,9	12443,7	11034,7	5107,2	7392,1	4752,3	7361,4	4459,0	5634,6	3323,9	7592,9																		
Trimestrul I 2018	5906,5	3713,3	5904,5	5597,8	5509,2	5470,0	4075,5	13089,4	11262,6	5188,5	7770,6	4944,5	8307,2	4679,5	5476,8	3685,1	6592,4																		
Trimestrul II 2018	6369,8	4154,6	6533,9	6413,0	5931,1	5943,0	4404,8	14026,3	11724,7	5596,8	8531,1	5201,7	8187,4	5142,0	6331,6	3734,8	7229,9																		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.
 Nota: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați.

VENITURILE DISPONIBILE ALE POPULAȚIEI									
Perioada	Veniturile disponibile ale populației, MDL	Structura veniturilor disponibile ale populației, %							
		activitatea salariată	activitatea individuală agricolă		activitatea individuală non-agricolă	proprietate	prestății sociale	alte surse	
			agricolă	non-agricolă					
2012	1508,8	42,7	9,6	7,2	0,2	19,2	21,2		
2013	1681,4	41,6	9,1	6,9	0,2	19,9	22,3		
2014	1767,5	41,6	9,5	6,6	0,1	20,2	21,9		
2015	1956,6	41,4	9,0	6,9	0,2	20,9	21,6		
2016	2060,1	42,1	8,3	6,6	0,2	22,1	20,8		
2017	2244,9	43,1	7,8	5,5	0,1	23,4	20,1		
Trimestrul I 2015	1854,0	40,2	9,6	5,3	0,2	21,4	23,3		
Trimestrul II 2015	1997,2	43,5	9,3	6,6	0,1	19,9	20,6		
Trimestrul III 2015	1978,3	39,9	8,5	7,5	0,2	21,5	22,4		
Trimestrul IV 2015	1999,4	41,7	8,9	8,2	0,2	20,9	20,1		
Trimestrul I 2016	2027,8	42,4	8,7	6,2	0,2	19,5	23,0		
Trimestrul II 2016	2029,3	41,1	9,2	6,7	0,0	21,4	21,6		
Trimestrul III 2016	2080,5	41,6	7,6	7,0	0,1	24,3	19,4		
Trimestrul IV 2016	2105,2	42,9	8,0	6,6	0,3	23,2	19,1		
Trimestrul I 2017	2134,5	40,2	8,6	5,4	0,0	23,7	22,1		
Trimestrul II 2017	2227,6	43,2	7,3	6,5	0,0	22,0	21,0		
Trimestrul III 2017	2224,4	43,5	8,0	4,4	0,1	25,8	18,2		
Trimestrul IV 2017	2399,2	45,2	7,6	5,5	0,3	22,1	19,4		
Trimestrul I 2018	2353,5	40,8	7,9	5,3	0,0	23,9	22,1		
Trimestrul II 2018	2374,2	42,4	7,3	6,2	0,2	23,9	20,0		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

CHELTUIELILE DE CONSUM ALE POPULAȚIEI														
Perioada		Cheltuielile de consum ale populației, MDL	Structura cheltuielilor de consum ale populației, %											
			produse alimentare	băuturi alcoolice, tutun	îmbrăcăminte și încălțăminte	întreținerea locuinței	dotarea locuinței	sănătate	transport	servicii de comunicații	agrement	învățământ	hotel, restaurant,, cafenea	alte bunuri și servicii
	2012	1598,6	43,2	1,7	10,6	18,6	3,5	5,6	4,2	4,4	1,5	1,0	1,7	4,0
	2013	1775,8	42,8	1,5	10,3	19,2	3,6	5,7	4,7	4,2	1,5	0,8	1,5	4,0
	2014	1816,7	43,8	1,3	10,6	18,9	3,5	5,6	4,4	4,3	1,3	0,7	1,5	4,0
	2015	2048,5	42,1	1,4	11,2	17,9	3,9	6,5	4,5	4,3	1,4	0,7	1,7	4,4
	2016	2116,8	42,6	1,5	10,5	17,8	4,0	6,4	4,8	4,7	1,3	0,7	1,5	4,4
	2017	2250,3	43,4	1,5	10,4	18,6	3,9	5,9	3,7	4,5	1,3	0,5	1,8	4,5
	Trimestrul I 2015	1913,3	41,5	1,4	11,0	17,1	3,5	7,7	4,9	4,4	1,6	0,6	1,7	4,8
	Trimestrul II 2015	2075,9	41,9	1,4	11,0	17,9	4,0	6,3	4,8	4,5	1,1	0,6	2,0	4,6
	Trimestrul III 2015	2132,7	41,6	1,4	11,8	18,9	4,1	6,2	4,0	4,1	1,6	0,7	1,4	4,3
	Trimestrul IV 2015	2072,9	43,3	1,5	11,0	17,6	4,1	5,9	4,6	4,2	1,3	0,7	1,8	4,1
	Trimestrul I 2016	2058,1	42,0	1,4	9,7	17,5	3,6	6,3	7,3	4,3	1,2	0,6	1,1	5,0
	Trimestrul II 2016	2079,7	43,4	1,5	10,7	18,5	3,8	5,8	4,1	4,4	1,1	0,8	1,5	4,5
	Trimestrul III 2016	2199,7	41,3	1,7	10,8	18,0	4,1	7,4	4,3	4,4	1,7	0,7	1,6	4,1
	Trimestrul IV 2016	2129,8	43,9	1,4	10,8	17,3	4,4	5,9	3,3	5,6	1,1	0,6	1,6	4,1
	Trimestrul I 2017	2091,0	44,1	1,4	9,7	18,7	3,8	6,3	3,5	4,6	1,5	0,7	1,5	4,3
	Trimestrul II 2017	2245,3	44,3	1,6	10,4	18,4	3,8	5,5	3,9	4,5	1,2	0,5	1,4	4,3
	Trimestrul III 2017	2301,0	43,0	1,4	10,8	19,8	4,0	5,7	3,5	4,2	1,1	0,3	1,8	4,3
	Trimestrul IV 2017	2359,5	42,4	1,5	10,6	17,6	4,1	6,0	3,9	4,6	1,5	0,7	2,3	4,9
	Trimestrul I 2018	2329,8	43,9	1,5	10,4	17,9	3,4	6,2	3,8	4,6	1,5	0,5	1,9	4,4
	Trimestrul II 2018	2379,1	45,0	1,6	10,4	18,2	3,7	5,4	3,8	4,4	1,4	0,4	1,6	4,3

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	INFRAȚIUNI																							
	Infrațiuni înregistrate - total, (cauze)	Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrațiuni privind viața sexuală (cauze)		Infrațiuni contra patrimoniului (cauze)								Infrațiuni contra sănătății publice și convieșturii sociale (cauze)			Infrațiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infrațiuni economice (cauze)			Infrațiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)	
		Total	Omor	Vătămare intenționată gravă	Viol	Total	Tâlhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășie	Șantaj	Total	Infrațiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabandă	Fabricarea banilor falși	Total	Total	Total	Total	Total	
2012	36615	1755	223	325	617	360	18751	14294	167	1175	1651	540	64	1785	1575	953	20	1928	163	1156	1514	1284		
2013	38157	1647	215	324	608	349	20391	15378	146	1144	2065	741	88	1305	1166	1474	20	1002	151	344	1625	1444		
2014	41786	1542	172	320	647	352	21875	16729	125	1127	2068	836	77	1439	1288	2423	24	1305	216	286	1804	1614		
2015	39782	1389	177	252	639	303	20588	15363	113	994	2077	1011	67	1362	1191	2058	38	1429	229	433	1752	1491		
2016	41921	1505	189	250	642	341	22440	16238	128	1082	2390	1598	92	1330	1153	1836	28	1132	240	216	1954	1699		
2017	35581	1250	154	196	592	301	17224	12154	98	846	2159	1217	69	1411	1269	1025	41	1060	212	194	1653	1447		
Trimestrul I 2015	8875	276	39	63	130	63	4601	3339	40	239	439	264	12	332	299	529	5	324	47	104	421	358		
Trimestrul II 2015	18696	599	74	118	286	139	9615	7143	72	462	919	514	23	716	632	1039	19	713	97	259	847	722		
Trimestrul III 2015	28583	950	118	171	478	224	14462	10793	87	714	1429	704	47	1079	955	1563	30	1012	145	333	1289	1100		
Trimestrul IV 2015	39782	1389	177	252	639	303	20588	15363	113	994	2077	1011	67	1362	1191	2058	38	1429	229	433	1752	1491		
Trimestrul I 2016	9808	351	46	68	141	65	5338	3916	43	247	546	365	23	285	244	466	5	247	47	47	426	366		
Trimestrul II 2016	20588	724	88	127	316	170	11147	8149	66	485	1193	771	47	597	508	1065	14	560	120	105	925	797		
Trimestrul III 2016	30719	1088	140	181	480	264	16381	11942	93	792	1707	1096	72	1001	880	1581	23	810	150	144	1436	1245		
Trimestrul IV 2016	41921	1505	189	250	642	341	22440	16238	128	1082	2390	1598	92	1330	1153	1836	28	1132	240	216	1954	1699		
Trimestrul I 2017	8287	n/d	41	48	n/d	59	n/d	2835	34	198	n/d	n/d	n/d	n/d	287	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	331		
Trimestrul II 2017	16778	n/d	76	89	n/d	136	n/d	5754	49	367	n/d	n/d	n/d	n/d	564	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	635		
Trimestrul III 2017	25818	n/d	113	137	n/d	215	n/d	8735	65	612	n/d	n/d	n/d	n/d	961	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	1052		
Trimestrul IV 2017	35581	1250	154	196	592	301	17224	12154	98	846	2159	1217	69	1411	1269	1025	41	1060	212	194	1653	1447		
Trimestrul I 2018	7402	n/d	49	51	n/d	58	n/d	2223	16	194	n/d	n/d	n/d	n/d	310	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	313		
Trimestrul II 2018	15041	n/d	89	91	n/d	114	n/d	4742	29	357	n/d	n/d	n/d	n/d	634	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	633		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Redactor-șef CE: Iulita BÎRCĂ
Designer copertă: Virgiliu MOREI

Adresa redacției: Complexul Editorial, INCE, MD-2064,
or, Chișinău, str. I, Creangă, 45, tel.: (+373-22) 50-11-30, fax: (+373-22) 74-37-94
web: www.ince.md/complexul-editorial/; e-mail: bircaiulita@mail.ru

Bun de tipar: 12.10.2018. Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 6,2. Coli editoriale 6,9. Com. 15.
Complexul-Editorial al INCE, 2018